

Aposel si gwelen Yom whê bapia dindec sa-nga

Luk to in ndê buku tilu-nga dindec, ma gic têku yom nan in to yêc in ndê nawae nayham. Alic yom natô pi Luk yêc 'Yom whê Luk ndê nawae nayham sa-nga.'

Yêc buku dindec, Luk to yom pi lên nan nawae nayham sa tiapa yêc game nan lau Rom-nga sem gôlin. Sêsam buku dindec bu 'Aposel si Gwelen,' magoc lau natô sêsôm bu 'Nalau Dabu ndê Gwelen.' Nahu bu gê nan aposel sêkôm, nan sêkôm na Nalau dau ndê naclai. Tê ndoc Yisu bu hu nom dindec sin ma mbu pi undambê ndi, nan sôm tê in ndê lau bu sêhu malac Jerusalem sin dom, e sêtap mwasin nan Anötö gic bata tê nac, nan sa. Yom dau hêganôn in ndê Nalau Dabu (1:4). Ma tinambu in sôm tê nac bu sêhoc yom nandô asê pi in yêc Jerusalem, ma yêc game Judia-nga ma game Samaria-nga, e yom dau sa tê nom nagame nan (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gê dalô daêsam bu puc nac si yom dô, tu bu lau sêlic ti sêngô, ma sêkin whin Yisu-nga. Ma in to yom daêsam pi Saul, nan tinambu sêsam bu Pol, ma pi nalên nan Anötö gêm in kwi, ma kêyalin in sa bu hoc nawae nayham asê tê lau game apa-nga nan lau Israel dom.

Yisu gic bata Nalau Dabuŋ

¹ O Tiopilas, yêc aneŋ buku ŋamata-ŋga aõ gato yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu gic hu bu kôm ti kêdôhôn têt lau.

²⁻³ Aneŋ yom naŋ gato, naŋ meŋ têt bêt naŋ Anötö kôc iŋ su pi undambê gi. Iŋ hóc ŋandê ma mbac ndu su, ma tiŋambu tisa ma hoc dau asê têt lau †aposel naŋ iŋ kêyalin ŋac sa su. Tôm bêt 40 iŋ mbo whiŋ ŋac ma tôc dau têt ŋac sêlic, e sênyalê pi ŋandô bu iŋ tisa ma mbo tali tiyham yom ŋandô. Têt ŋasawa dinaŋ Yisu whê yom sa têt ŋac pi †Anötö ndê gôlin ma pi gwelen naŋ bu sêkôm-ŋga, ma Nalau Dabuŋ puŋ yom dau dôn yêc ŋac si ŋalôm.

⁴ Têt bêt daŋ iŋ gêŋ gêŋ mbo whiŋ ŋac, ma iŋ kêŋ yatu ŋac bocdec bu, “Mac ahu Jerusalem siŋ dom, magoc ahôn e atap mwasiŋ naŋ Damaŋ gic bata bu kêŋ meŋ, naŋ sa. Aõ gasôm yom pi mwasiŋ dau muŋ su.

⁵ Muŋ-ŋga Jon kêku lau ŋa bu, magoc bêt meŋ kêpiŋ bu Anötö êŋku mac ŋa Nalau Dabuŋ.”

⁶ Têt têt daŋ Yisu mbo whiŋ ndê aposel, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Pômdau, bocke? Kwahic dec am oc êmgaho yac lau Israel-ŋga su yêc lau Rom-ŋga si gôlin ŋapu, ma ti kiŋ ma nem gôlin yac, me mba?”

⁷ Ma iŋ ô yom ma sôm, “Gêŋ bocke naŋ bu hóc asê lau Israel-ŋga, ma ŋatêm ti ŋabêt, naŋ Damaŋ Anötö ti ŋadau ma kêyalin sa su, ma iŋ oc tôc asê têt mac dom.

⁸ Magoc têt ndoc Nalau Dabuŋ meŋ ma nem mac ahuc, dec oc kêŋ ŋaclai têt mac, ma mac

oc ahoc yom ñandô asê pi aô yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-nga ma gameñ Samaria-nga, e yom dau tiapa nem nom ñagameñ hoñ ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁹ Yisu sôm yom dinañ su, goc Anötö kôc in sa pi lôlôc gi e sôc dao ñalôm, dec sêlic in apu.

¹⁰ In pi gi ma ñac tatab umbon sêlhac, ma sep eñ ñac lu ti ñakwê sêsêp sêmeñ sêlhac sêwhin ñac.

¹¹ Ma inlu sêsôm, “Mac laungac Galili-nga. Tu ake-nga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anötö kôc Yisu su yêc mac, ma tiñambu in oc mbu meñ tiyham ñalêñ tigen tôm nañ alic in pi gi.”

Sênyalin Matias sa ti aposel ô Judas su

¹² Dinañ su, goc sêhu Lôc Olib sin ma sêmbu sêtêñ Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêpin Jerusalem, señ ñasawa gitôm kilometa tigen.*

¹³ Têñ ndoc sêhóc asê su, nañ sêtêñ ñac si andu sêmbo-nga si, ma sêpi ñalôm ñahô-nga si. Lau dau si ñaê bocdec: Pita lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atungac nañ ndê ñaê Jems, ma Saimon

---

* **1:12** Yom nañ Luk to, nañ sôm bu señ nañ yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem ñasawa, nañ gitôm señ †Sabat-nga dañ. Lau andô Israel-nga sêmasañ ñagôlin daêsam nañ hêganôn yomsu bêc Sabat-nga, bu tôc asê gêñ nañ lau Israel-nga gitôm bu sêkôm têñ bêc Sabat-nga, ma gêñ bocke nañ sêlic bu gwelêñ. Ñagôlin Sabat-nga dañ sôm bu lau sêtôm bu sêñsêlêñ sêsa señ ñasawa gitôm kilometa tigen têñ bêc Sabat-nga. Lau bu sêñsêlêñ sêhóc gêlêc kilometa tigen, dec ñac oc sêsôm bu sêkôm gwelêñ, ma sêngili yomsu Sabat-nga.

(nañ sêsam bu ‘Ngac †Selot’), ma Jems† atungac Judas.

¹⁴ Yisu dinda Maria, ti in ndê asii, ma lauwhê natô sêmbo sêwhin ñac. Ñac hon sêpin dau don ti ñalôm tigen, ma sêten mbec sêwhin dandi tôm bêc hon.

¹⁵ Têñ bêc dan lau sêkên whin-nga gitôm lau 120 sêkac sa sêmbo sêwhin dau. Ma Pita tisa kalhac ñalhu, ma sôm,

¹⁶⁻¹⁷ “O asidôwai hac. Mac anyalê Judas, ñac nañ wê lau nañ sêkôc Yisu don. In yac lau aposel 12 mba dan, ma wêkain gwelen whin yac. Muñ-nga andô, Ñalau Dabun hoc yom asê sa akên Dawid whasun, nañ hêganôn Judas. Ma yom dau gic waê bu ñandô sa.”

¹⁸ (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-nga, dec lau semlhi in, ma in kôc ñaôli dau ma gi gêmli nom dan. Yêc dinañ in pen sip gi, e gambo hôc kôc ma ñatac wê.

¹⁹ Lau Jerusalem-nga sêngô ñawaê, ma sêsam nom dau yêc si awha-nga bu Akeldama, nañ danem kwi bu ‘Nom ti Dac.’)

²⁰ “Yom nañ Dawid hoc asê pi Judas, nañ sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu, *‘In ndê gameñ tigan mañ, ma lau dan oc sêmbo dom.’* Ma sêto dan tiyham bocdec bu, *‘Ñamalac dan oc ti ñgac bata ma kôc in ndê gwelen ô in su.’*

²¹ Sêto yom dau yêc bocdinañ, dec aö gauc gêm bu yac tanyalin ñgac dan sa ô Judas su. Gauc nem lau hon nañ sêmbo sêwhin yac tôm bêc hon nañ Pômdau Yisu mbo yac ñasawa.

---

† **1:13** Luk to ñaê Jems tidim tö, magoc ñaê dau ñgac tigen ndê dom, ñac lau tö.

²² Lau naŋ sêmbô têŋ Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga ndê têm e meŋ têŋ ndoc Yisu pi undambê gi. Yac taŋyaliŋ ŋac si daŋ sa, bu hoc Yisu tisa ŋawaê asê whiŋ yac.”

²³ Goc sêŋyaliŋ ŋgac lu sa, daŋ ndê ŋaê Matias, ma daŋ ŋaê Josep, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Basabas, ma iŋ ndê ŋaê daŋ tiyham bu Justus.

²⁴ Ma sêteŋ mbec bocdec b u, “O Pômdau. Am kêyalê ŋamalac hoŋ si ŋalôm. Tôc ŋgac lu dau si asa naŋ am kêyaliŋ sa su, naŋ asê têŋ yac.

²⁵ Iŋ oc kôm gwelenŋ naŋ am kêŋ sip lau aposel amba, naŋ Judas hu siŋ ma kôlhô têŋ gameŋ naŋ gi iŋ ŋawaê, naŋ gi.”

²⁶ Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias. Ma bocdinaŋ iŋ ti aposel daŋ whiŋ ŋac lau 11.

2

Nalau Dabuŋ sip meŋ

¹ Têŋ Om †Pentikos ŋac hoŋ sêmbô sêwhiŋ dau.

² Ma ŋagahô eŋ ŋakêcsia gitôm mbu puc ŋadinda meŋ akêŋ undambê, ma gêm andu naŋ ŋac sêndöc, naŋ ahuc.

³ Ma sêlic gêŋ gitôm yawahô meŋ ma whê dau kôc-kôc, goc gi sac ŋac ŋagôlôn têtêŋ gitôm ya ŋa-êmbala.

⁴ Ma Nalau Dabuŋ gêm ŋac hoŋ ahuc e sêsôm lau apa awha naŋ sêŋyalê muŋ su dom, tôm Nalau Dabuŋ hóc ŋac awha sa.

⁵ Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sêmbô Jerusalem, naŋ sêmeŋ akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ. Nac lau Israel-ŋga naŋ sem akiŋ Anötö ma sêtoc iŋ sa.

⁶ Nac sêngô lau nan Nalau Dabun gêm nac ahuc, nan sêsôm nac awha têtêtê, goc sêsö nandô ma sêkac sa sêtigasuc.

⁷ Nac sêhêdaê nandô, ma sêsôm têt dandi, “Aluê! Nac lau dê sêsôm yom sêmbo dê, nan lau Galili-nga me?”

⁸ Ma bocke dec danngô nac sêsôm yac awhan têtêtê, tòm dinaņi sêkôc yac ma dasôm?

⁹ Yac lau nan dambo dec, nan amen a kêņ Pata, Midia ma Elam, ma akêņ Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus ma Esia,

¹⁰⁻¹¹ ma akêņ Prigia ti Pampilia, Isip ma Libia kêpiņ Sairin, ma akêņ Krit ma Arabia ma akêņ malac Rom. Yac lau Israel-nga, ma lau apa nan sêņkuc lau Israel-nga si sakiņ tu sênem akiņ Anötö-nga. Bocke ma kwahic dec danngô lau Galili-nga dindê sêsôm yom asê yêc yac daun awhan têtêtê, pi gêt dalô nan Anötö kôm!”

¹² Gêt dau kôm nac sêhêdaê ti gauc gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, “Gêt dindêc nahu bocke?”

¹³ Magoc lau natô sêsu lau aposel susu ma sêsôm, “Mboe sênôm wain ma kêņiņ nac.”

Pita whê Nalau ndê gweleņ sa

¹⁴ Têt dinaņ Pita ti aposel 11 sêtisa ma iņ hóc awha sa ma sôm têt lau daêsam dinaņ, “Mac lau Israel-nga ti mac hoņ nan andöc Jerusalem. Akêņ danam napep ma aö wawhê gêt dindêc nahu sa têt mac.

¹⁵ Mac lau natô gauc gêm bu wain kêņiņ lau dindêc, a? Aö wasôm têt mac bu mba! Bu ac kwahic pi meņ.

¹⁶ Magoc yom nan propet Joel to mun su, nan dec nandô sa.

¹⁷ Joel to Anötö ndê yom dau bocdec bu:

Tinjambu aö wakên aneñ Nalau sip lau hoñ si ñalôm, e atômngaci ti atômwêi sêsôm yom asê sêtôm lau propet. Nalau oc kôm mac nem balêkoc wakuc tandô kain dan sa e sêlic gêñ ngatu, ma Nalau dau oc suñ mbê têt lau andô.

¹⁸ Têt têt dinañ aö wakên aneñ Nalau têt aneñ lau akih awhê ma ngac hoñ. Ma ñac oc sêsôm yom asê sêtôm propet.

¹⁹ Aö wakôm gêt dalô yêc umbon ma yêc nom bocdinañ, gêt dalô dac ti ya ma yawasu-nga.

²⁰ Ac oc nem ganduc, ma ayô oc tikoc nditôm dac. Ma tinjambu bêc atu oc meñ sa, nan Pômdau mbu meñ ti ñawasi atu.

²¹ Ma têt dinañ lau hoñ nan sêta Pômdau ndê ñaê, nan Anötö oc nem ñac si.” *[Joel 2:28-32]*

²² Goc Pita sôm, “Mac lau Israel-nga, anğô aneñ yom dindéc pi Yisu Nasaret-nga. In ngac nan Anötö whê sa têt mac ña gêt dalô tidau-tidau. Mac anyalê su, bu in kôm gêt dau yêc mac anôm-nga.

²³ Ma tu lêt nan Anötö gauc gêm tidon gwanan su-nga, dec Judas hoc Yisu asê ma kêt in sip mac amam. Ma mac akêt in têt lau Rom-nga nan sêsôc Anötö ndê yomsu ñapu dom, bu sêndic in pi a gicso dau, dec tôm mac daôm ac in ndu.

²⁴ Tigen gitôm dom bu ñaclai dambac ndu-nga ku in dulu. Anötö kôc in ndê nandê mbac ndu-nga su yêc in, ma un in sa akêt lau batê-nga.

²⁵ Dawid to yom pi Yisu bocdec bu:

Aö galic Pômdau kalhac aö anôn-nga napan.
Aö oc wantitec dom, bu in mbo aö aman
andô-nga.

²⁶ Tu dinañ-nga dec aö atac nayham sa, ma
gasôm yom nayham-nayham. Aö gauc gêm aneñ
namlic, ma gakên batan

²⁷ bu am oc tec aö wayêc sêhō napan dom.
Mba! Am oc tec am nem ngac dabun e in namlic
tibalê dom.

²⁸ Am tôc señ wandöc tanli-nga asê têt aö, ma
oc kên aö walhac am anôm-nga ti atac nayham
atu. *[BW 16:8-11]*

²⁹ O asidôwai hac. Aban Dawid sôm yom dinañ
pi in dau dom. Yac tanjalê bu in mbac ndu su ma
sêñsuhun in. Ma in ndê sêhō yêc gameñ dindec
e meñ têt kwahic dec.

³⁰ Magoc Anötö gic bata têt in bu kên in ndê
wakuc dan ndöc in ndê pôn kin-nga. Dawid dau
kêyalê yom dinañ tidôn, nahu bu in propet dan.

³¹ Ma gêt nan oc hóc asê tinambu-nga, nan
in kêyalê gwanan su. Tu dinañ-nga in sôm yom
dinañ pi †Mesaya, ma sôm bu Anötö oc tec in yêc
sêhō dom, ma in ndê namlic oc tibalê dom. Mba!
Mesaya tisa su.

³² Anötö un Yisu sa mbo tali tiyham, ma in ndê
lau yac alic su dec asôm asê.

³³ Kwahic dec Anötö toc in sa ndöc in amba
andô-nga, ma in kên Nalau Dabun têt yac tôm
Damba gic bata. Gêt nan mac alic ti ango têt
acsalô lec, nan Nalau dau ndê gwelen ña-ñandô.

³⁴ “Ma Dawid dau pi undambê gi dom, magoc
in to yom yêc bocdec bu, ‘Anötö sôm têt aneñ
Pômdau, “Am ndöc aö aman andô-nga

³⁵ *e nditôm aö wakêñ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.” ’*

³⁶ In to yom dau hêganôn Yisu. Bocdinañ mac lau Israel-ñga hoñ angô. Anyalê pi ñandô, bu Yisu nañ mac ac in ndu pi a gicso dau gi, nañ Anötö toc in sa ti Pômdau, ma tôc asê bu in Mesaya dau.”

³⁷ Pita ndê yom hoñ dinañ kuñ lau dau si ñalôm ñandô, dec sêsôm têt in ti lau aposel ñatô bu, “O asidôwai, yac dec oc akôm bocke?”

³⁸ Ma Pita ô yom ma sôm, “Mac hoñ anem nem ñalôm kwi ma aliñ sanğu tu Yisu Kilisi ndê ñaê-ñga, tu bu Anötö suc mac nem sac kwi-ñga. Ma mac oc akôc mwasiñ nañ Anötö gic bata, nañ Nalau Dabuñ dau.

³⁹ Bu in gic bata Nalau Dabuñ gic waê lau hoñ nañ Pômdau yac neñ Anötö kêgalêm ñac sa. Gêñ dau gic waê mac ti mac nem balêkoc, ma lau hoñ nañ kwahic dec sêmbo ahê ma tiñambu oc sêkêñ whiñ Yisu nañ.”

⁴⁰ Tiñambu Pita sôm yom daêsam ti gêm la ñac, ma kac ñac bocdec bu, “Anem daôm kwi têt Anötö bu nem mac si, dec mac oc andiñam awhiñ lau sac nañ kwahic dec sêmbo nom, nañ dom.”

⁴¹ Ma têt bêc dau dinañ lau nañ sêkêñ whiñ sêti daêsam, bu lau gitôm 3,000 sêkôc Pita ndê yom sa ma sêliñ busanğu.

Lau sêkêñ whiñ-ñga si lêt

⁴² Tôm bêc hoñ lau sêkêñ whiñ-ñga sêpiñ dau dôn ti sêkêñ danğa yom nañ aposel sêndôhôn

têḅ ḅac, ma ḅac sêḅeḅ mbec ti seḅ gêḅ sêwhiḅ dau.

⁴³ Aposel sêkôm gêḅ atu-tu ti gêḅ dalô daêsam, e lau Jerusalem-ḅga hoḅ sêhêdaê.

⁴⁴ Lau hoḅ naḅ sêkêḅ whiḅ, naḅ sêndöc tigeḅ ma sêyob si gêḅ hoḅ sêwhiḅ dau.

⁴⁵ ḅac si lau ḅatô bu sêpônda dau, dec asidôwai ḅatô oc sêkêḅ si wapa ḅatô ti gêḅ têḅ lau semlhi, goc sic sam ḅa-awa bu sênem lau naḅ sêpônda dau, naḅ sa.

⁴⁶ Tôm bêc hoḅ sêkac dau sa sêmbô lôm dabuḅ ḅabatêmdö, ma yêc ḅac si andu ḅac seḅ gêḅ sêwhiḅ dau ti atac ḅayham, ma sêsôc Anötö ḅapu ti si ḅalôm sambuc.

⁴⁷ ḅac sêmpinḅ Anötö ma lau hoḅ sêlic ḅac ḅayham dec sêtoc ḅac sa. Ma tôm bêc hoḅ Pômdau kôm lau wakuc sêkêḅ whiḅ, dec kôm gôlôwac dabuḅ Jerusalem-ḅga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ḅgac bôliḅ ḅayham sa

¹ Têḅ bêc daḅ Pita lu Jon sêḅsêlêḅ bu sêḅeḅ lôm dabuḅ sêndi, têḅ acgatu gitôm 3 kilok telha-ḅga, naḅ lau Israel si têm sêḅeḅ mbec-ḅga daḅ.

² Ma ḅgac daḅ mbo, naḅ dinda kôc inḅ tigahi tigolonḅ. Tôm bêc hoḅ lau sêmbalaḅ inḅ si, sêkêḅ inḅ ndöc lôm dabuḅ ḅagameḅ kêpinḅ gatam daḅ naḅ sêsam bu Gatam ḅayham, ma inḅ teḅ gêḅ têḅ lau naḅ sêsôc sêsa.

³ Têḅ ndoc inḅ gêlic Pita lu Jon sêmeḅ bu sêsôc sêndi, naḅ inḅ teḅ mone têḅ inḅlu.

⁴ Pita lu Jon tahê in, ma Pita sôm têt in, “Tamhê alu.”

⁵ Dec ngac dau tahê inlu, ma kêt bata bu oc sêkêt gêt têt in.

⁶ Goc Pita sôm têt in, “Aö neñ awa silba me gol bu wakêt têt am-nga mbasi, magoc gêt nañ yêc aö, nañ oc wakêt. Tu Yisu Kilisi Nasaret-nga ndê ñaê-nga aö wasôm têt am bu êmsêlêt!”

⁷ Ma Pita kêm in têt amba andô-nga, keñ in sa, ma ñagahô ñambwa in ndê hapa ti hagwam ñayham sa.

⁸ In pwê gi kalhac e kêsêlêt, goc sôc lôm dabuñ ñabatêmdö whiñ inlu gi. Ma in kêsêlêt ti pwê-pwê ma kêpiñ Anötö.

⁹ Lau hoñ nañ sêlic in kêsêlêt ti kêpiñ Anötö,

¹⁰ nañ sênyalê bu in ngac teñ gêt-nga nañ muñ-nga ndöc lôm dabuñ ñasactô yêc gatam nañ sêsam bu Gatam Ñayham. Ma sêhêdaê ti sêsen amba ñandô tu in ñayham sa-nga.

Pita gêm mêtê mbo lôm dabuñ ñabatêmdö

¹¹ Pita lu Jon sêlhac lôm dabuñ ñabatêmdö yêc gameñ nañ sêsam bu Solomon ndê Batêm, ma ngac teñ gêt-nga dau sap inlu dôñ ñapan. Ma lau hoñ nañ sêlic gêt dau sêsö, ma sênti sêtêt inlu si.

¹² Pita tahê ñac ma sôm, “Mac lau Israel-nga! Tu sake-nga mac asö tu gêt dindec-nga ma tamhê alu ñannga? Mac gauc gêm bocke? Alu mba ñaclai ti mêtê gitêt dec kôm in ngac dinan ñayham sa ma kêsêlêt, a? Wasôm têt mac, mba!

¹³ Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö, yac neñ abañi si Anötö, kôm gêt dindec tu bu po

in̄ ndê ngac akin̄ Yisu ndê waê sa. Mac daôm akên̄ in̄ sip lau Rom-nga amba bu sêndic in̄ ndu. Pailot dau gauc gêm tidôn̄ bu êngapwêc Yisu su, magoc mac atôc asê têt̄ Pailot bu mac atec Yisu.

¹⁴ In̄ ngac dabun̄ ti gitên̄, magoc mac atec in̄, ma aten̄ Pailot bu êngapwêc ngac nan̄ gic ñamalac ndu, nan̄ su têt̄ mac.

¹⁵ Magoc ngac nan̄ ti yac nen̄ dandöc tan̄li-nga ñahu, nan̄ mac ac in̄ ndu. Tigen̄ Anötö un̄ in̄ sa akên̄ lau batê-nga. Yac alic in̄ tisa su, dec asôm asê bu yomandô.

¹⁶ Alic ngac dindéc. Mac anyalê bu mun̄-nga in̄ ngac bôlin̄. Kwahic dec in̄ gahi ñayham sa tu Yisu ndê ñaê-nga, ñaê nan̄ yac akên̄ whin̄. Yomandô! In̄ ñayham sa sambuc tu Yisu ndê ñaê-nga ma tu yac akên̄ whin̄ Yisu-nga.

¹⁷ “O asidôwai hac! Aö kayalê su bu mac ti nem lau bata Israel-nga nem gauc sa pi Yisu ndê ñahu dom, dec mac ac in̄ ndu.

¹⁸ Magoc lau propet hon̄ sêhoc Anötö ndê yom asê gwanan̄ su, bu in̄ ndê Mesaya oc hóc ñandê. Ma kwahic dec ñac si yom dau ñandô sa pi gên̄ nan̄ mac akôm.

¹⁹ Tu dinan̄-nga dec wasôm têt̄ mac bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma bocdinan̄ dec Anötö oc suc mac nem sac kwi.

²⁰ Ma Pômdau ndê mwasiñ oc puc mac nem gatôm dôn̄. Ma Anötö oc kên̄ Mesaya nan̄ in̄ kêyalin̄ sa gwanan̄ su, nan̄ Yisu dau, nan̄ mbu têt̄ mac men̄.

²¹ In̄ oc mbo undambê e tôm Anötö kôm gên̄ hon̄ tiwakuc tiyham, tôm in̄ hoc asê mun̄-nga ña in̄ ndê propet dabun̄ hon̄ whasun̄.

²² Bu Moses to yom bocdec bu, *‘Pômdau mac nem Anötö, oc ênyaliñ ngac dañ sa yêc lau Israel-nga, bu ti mac nem propet nditôm aö dañ. Ma yom hoñ nañ in sôm, nañ mac asôc ñapu mañ.*

²³ *Lau nañ sêkêñ dañga propet dinañ ndê yom dom, nañ Anötö oc tiñ ñac su yêc in ndê lau ñaton.’*

²⁴ Moses to yom dinañ, ma Samuel ti propet hoñ nañ sêñkuc in, nañ sêhoc yom asê gwanañ su pi gêñ nañ hôc asê têtêm dindec.

²⁵ Yom nañ lau propet sêhoc asê têtêm abañi, nañ mac atap ña-ñandô sa su. Ma pwac nañ Anötö kêmatin whin abañi, nañ bocdinañ. Bu Anötö sôm têtêm Abraham bu, *‘Lau nom-nga hoñ oc sêtap mbec ñamwasin sa yêc am nem wakuc.’*

²⁶ Ma kwahic dec Anötö kêñ ndê ngac akiñ-nga meñ. In têtêm mac lau Israel-nga mun, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê sac sin. Ma mac bu akôm bocdinañ, dec oc atap in ndê mbec ñamwasin sa.”

4

Sêkêñ Pita lu Jon sêndöc gapocwalô

¹ Pita lu Jon sêsôm yom têtêm lau sêmbo, ma lau †dabuñ-siga ti lau sin sêyob lôm dabuñ-nga si ngac bata, ma lau †Sadiusi ñatô sêtêtêm inlu si.

² Ñac sêngô bu Pita lu Jon sêndôhôn lau ma sêsôm têtêm ñac bu Yisu tisa su, ma bu in ti lau si ñahu sêtisa akêñ lau batê-nga. Ma inlu si yom dau kôm ñac atac ñandê.

³ Tu dinañ-nga sêkôc inlu dôñ, tigen ñasec sa su, dec sêñlahi inlu ahuc bu sêndöc e bêbêc.

⁴ Magoc lau daêsam nanj sêngô yom nanj Pita lu Jon sêsôm, nanj sêkêñ whiñ yom dau. Nac lau dau si laungac ñambwa si namba gitôm 5,000.

⁵ Galañsê bêbêc lau bata ma lau andô ti lau nanj sêndôhôn yomsu sêkac sa yêc Jerusalem.

⁶ Ma †dabuñsiga ñamata-nga Anas, ma Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau ñatô yêc dabuñsiga ñamata-nga ndê gôlôwac, nanj sêmbo sêwhiñ ñac.

⁷ Sêkôc Pita lu Jon sêmenj sêlhac ñac anğô-nga, goc sêñsu inlu bocdec bu, “Amlu akôm gêñ dindêc am asa anğô, me akôm asa ndê ñaclai dec akôm?”

⁸ Têñ dinanj Njalau Dabuñ gêm Pita ahuc, dec sôm têñ ñac bu, “O mac lau bata ti lau andô Israel-nga!

⁹ Kwahic dec mac bu anjsu alu pi mwasiñ nanj akôm têñ ñgac bôliñ dindêc. Ma andac alu pi lêñ inj ñayham sa-nga.

¹⁰ Mac lau bata, ti mac lau Israel-nga honj anğô! Nğac dindêc kalhac mac anôm-nga, nanj ñamlic ñayham sa su tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. Inj ñgac Nasaret-nga nanj mac ac inj ndu pi a gicso dau. Magoc Anötö uñ inj sa akêñ lau batê-nga ma mbo tali tiyham.

¹¹ Sêto yom pi Yisu nanj yêc bocdec bu, ‘*Hoc nanj mac lau akwê andu-nga alic sac ma atec ndôc, nanj kwahic dec ti hoc ñamata-nga yêc andu dau.*

¹² Anğô! Senj tigenj yêc bu yac lau nom-nga datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nanj datap sa tu Yisu ndê ñaê-ñ ga. Njê danj yêc nanj gitôm bu nem yac si-nga yêc dom. Mba andô!”

13 Lau bata sêḡḡô yom dinaḡ, ma sêḡyalê bu Pita lu Jon sêsôc lôm mêtê-ḡga daḡ dom, magoc sêḡyalê bu muḡ-ḡga iḡlu sêmbo sêwhiḡ Yisu ḡpaḡ. Ma ḡac sêhêdaê bu iḡlu sêô lau si yom ti atac pa su.

14 Magoc ḡgac bôliḡ naḡ ḡamlic ḡayham sa, naḡ kalhac whiḡ iḡlu, ma tu dinaḡ-ḡga ḡac si yom mba bu sêsôm.

15 Bocdinaḡ sic atu iḡlu bu sêhu ḡac lau †Sanedrin-ḡga siḡ ma sêkêḡ ḡasawa têḡ ḡac bu sêsôm yom pi iḡlu.

16 Goc sêsôm têḡ dau bu, “Yac oc dakôm sake têḡ ḡgac lu dindê? Lau Jerusalem-ḡga hoḡ sêlic gêḡ dalô atu naḡ iḡlu sêkôm su, ma yac oc dasêc ahuc nditôm dom.

17 Lau hoḡ bu sêḡḡô ḡawaê pi gêḡ dindec, dec oc yham dom. Bocdinaḡ dakêḡ yao ḡaḡga têḡ iḡlu, bu sêsôm yom pi Yisu ma sêsam iḡ ndê ḡaê têḡ lau tiyham dom.”

18 Goc sêmbwêc iḡlu sêmbu sêmeḡ, ma sic yao iḡlu bu sêsôm yom ti sêndôhôn lau tu Yisu ndê ḡaê-ḡga tiyham dom.

19 Magoc Pita lu Jon sêô ḡac awha bocdec bu, “Mac gauc gêm bocke? Oc solop yêc Anötö aḡḡô-ḡga bu alu asôc mac nem yom ḡapu, ma daḡaḡ wambu Anötö dom, a?

20 Mba! Alu atôm dom bu aḡgapic whaḡsuḡ tu gêḡ naḡ alic ti aḡḡô-ḡga.”

21-22 Lau bata sic yomsu iḡlu tiyham, goc sêkêḡ iḡlu sêsa si. ḡac sêtôm dom bu sêtap lêḡ sêmatôc iḡlu-ḡga daḡ sa. ḡahu bu lau hoḡ sêmpinḡ Anötö tu iḡ kôm ḡgac naḡ ndôc bôliḡ

yala daêsam su, nañ ñayham sa. Bu ñgac dau ndöc hôlin ñapan e ndê yala gi tap 40 sa.

Lau sêkêñ whiñ-nga sêteñ mbec

²³ Sêngapwêc Pita lu Jon su, ma inlu sêmbu sêtêñ lau sêkêñ whiñ-ñ ga si, ma sic miñ yom nañ †dabuñ-siga atu-tu ti lau bata sêsôm têt inlu.

²⁴ Sêngô su, goc ñac hon sêteñ mbec têt Anötö bocdec, “O Ñaclai Ñadau Pômdau, am nañ kêt undambê ti nom ma gwêc ti gêt hon nañ sêmbo ñalôm.

²⁵ Am daôm kêt Ñalau Dabuñ hôc abañ Dawid awha sa ma in sôm, *‘Tu sake-nga lau nom-nga sêli dau sa ma sêkic yom nañ ñandô mba?’*

²⁶ *Ma kiñ ti gôlinwaga sêkac dau sa ma sêmatin yom pitigen bu sêsen Pômdau lu Mesaya nañ in kêyalin sa, nañ su.’*

²⁷ Dawid ndê yom dau ñandô sa yêc malac atu dindec. Bu †Herod lu Pontias Pailot, ma lau siñ gameñ apa-nga, ma lau bata Israel-nga sêkêñ si gauc pitigen bu sêsen am nem ñgac akiñ-nga dabuñ Yisu nañ am kêyalin in sa ti Mesaya, nañ su.

²⁸ Gêt nañ am, Ñaclai Ñadau gauc gêm tidôn su, nañ dec sêkôm ñandô sa.

²⁹ O Pômdau, lau dinan sêsôm yom daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac aten am bu puc yac dôn bu ahoc am nem mêtê asê ti atac pa su.

³⁰ Kêt nem ñaclai têt yac bu akôm am nem gwelen ma akôm lau gêmbac ñayham sa, ma akôm gêt dalô tidau-tidau tu am nem ñgac akiñ-nga dabuñ Yisu ndê ñaê-nga.”

³¹ Sêten mbec dinañ su, goc gameñ nañ sêkac sa sêndöc nañ kêwic dau. Ma Nalau Dabuñ gêm ñac hoñ ahuc, ma ñac sic hu sêsôm Anötö ndê mêtê asê ti atac pa su.

Lau sêkêñ whiñ-nga sêwêkaiñ gêñ ton tigeñ

³² Lau sêkêñ whiñ-nga hoñ sêkêñ si ñalôm ti gauc pitigeñ. Ma ñac si dañ gêlic ndê gêñ tòm in dau ndê dom. Hoñ sêwêkaiñ gêñ ton tigeñ.

³³ Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu tisa ñawaê asê ti ñaclai eñ, ma Anötö ndê mwasin kêsâlê ñac hoñ ahuc sambuc.

³⁴ Ñac si dañ pônnda dau tu gêñ dañ-nga dom. Nahu bu lau nañ sêwêkaiñ nom me andu, nañ sêkêñ si gêñ têt lau semlhi. Goc sêkôc ña-awa sa si,

³⁵ ma sêkêñ têt aposel sêyob. Ma lau aposel sic sam gêñ dau têt lau sêpônnda dau-nga tòm gi.

³⁶ Ma ñgac dañ mbo, nañ meñ akêñ nduc Saipras. In †Liwai ndê wakuc dañ, ma in ndê ñaê Josep. Magoc aposel sêsam in bu Banabas, nañ danem kwi bu ñgac puc lau dôñ-nga.

³⁷ Ñgac dau ndê nom dañ y êc, dec kêt têt lau semlhi, ma kôc ña-awa meñ kêt têt lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

¹ Ñgac dañ ñaê Ananias lu in nawhê Sapaira sêmbo, ma inlu sêkêñ si nom dañ têt lau semlhi.

² Nom dau ña-awa dañga Ananias kégamiñ yêc in-nga, ma in nawhê Sapaira kêyalê. Ma ñadañga nañ Ananias kêt têt lau aposel, ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinañ.

³ Têḅ ndoc Pita gêlic awa dau, naḅ sôm tēḅ iḅ bu, “Ananias, bocke dec Sadanḅ gēm am nem ḅalôm ahuc e am gauc gēm bu êḅsau ḅalau Dabuḅ, ma kêgaminḅ nom ḅa-awa ḅatô yêc am-ḅga?”

⁴ Muḅ-ḅga am daôm ti ḅadau nem nom, ma tēḅ ndoc am kêḅ tēḅ lau semlhi su, naḅ am ti ḅadau ḅa-awa dau bocdinaḅ. Magoc am kêḅ ḅadaḅga tēḅ yac ma kêsau bu nom dau ḅaôli sambuc dinaḅ. Bocke dec am gauc gēm bu kôm gēḅ boc-dinaḅ? Am kêsau ḅamalac dom, am kêsau Anötö goc.”

⁵ Tēḅ tēm Ananias ḅgô yom dinaḅ, dec iḅ hu dau sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma lau hoḅ naḅ sēḅgô gēḅ dau ḅawaê, naḅ sêtöc dau ḅandô.

⁶ Lau batac ḅatô sêtēḅ Ananias si, sēḅpaḅ iḅ ndê ḅamlaḅ ahuc ma sêkôc sa si sēḅsuhuḅ.

⁷ ḅasawa gitôm acgatu tö giḅga su, goc ḅgac dau nawhê meḅ ma gēm gauc gēḅ naḅ kôm iḅ nakweḅ.

⁸ Ma Pita tôc mone dau tēḅ iḅ, goc ndac, “Lau semlhi amlu nam akweḅ nem nom danḅ, ma ḅaôli dau dindec, me?” Ma awhê dau sôm bu, “Aêc, gēḅ dau dindec.”

⁹ Dec Pita sôm, “Bocke dec amlu nem ḅalôm pitigeḅ bu aḅsahê Pômdau ndê ḅalau? Lic su naḅ, lau naḅ sēḅsuhuḅ nam akweḅ dec kwahic sêlhac andu ḅasactô, bu sēḅbalaḅ am sa ndi whiḅ.”

¹⁰ Ma ḅagahô ḅambwa awhê dau ku sa yêc Pita gahi-ḅga ma mbac ndu. Ma lau batac sêsôc si ma sêlic bu iḅ mbac ndu su, dec sêkôc iḅ sa si ma sēḅsuhuḅ iḅ whiḅ nakweḅ.

11 Ma lau sêkêñ whiñ-nga hoñ, ti lau ñatô nañ sêñgô gêñ dau ñawaê, nañ hoñ sêsö ma sêtöc dau ñandô.

Aposel sêkôm gêñ dalô daêsam

12 Têñ ñasawa dinañ lau aposel sêkôm gêñ dalô ti gêñ atu-tu daêsam yêc lau sêkêñ whiñ-nga si toñ ñalôm. Ma lau sêkêñ whiñ-nga êlêmé sêkac dau sa sêmbo lôm dabuñ yêc gameñ nañ lau sêsam bu Solomon ndê Batêm.

13 Lau hoñ sêlic ñac ñayham ma sêtoc ñac sa, tigenñ tu lau bata Israel-nga dec sêtöc dau bu sêlhac sêwhiñ ñac.

14 Magoc laungac ti lauwhê daêsam sic hu sêkêñ whiñ Pômdau, dec lau sêkêñ whiñ-nga si namba kêsöwec tiatu ñapañ.

15 Tu gêñ atu-tu nañ lau aposel sêkôm-nga, dec lau sêhoñ si lau gêmbac sêsa malac lôm sêmenñ ma sêkêñ ñac sêyêc sac ti mbô. Ñac sêkêñ bata bu Pita oc êñsêlêñ meñ ma êmasec lau gêmbac me mboe ac kêñ iñ ndê gatu nem ayuñ lau gêmbac ma kôm ñac ñayham sa.

16 Ma lau daêsam akêñ malac nañ sêyêc Jerusalem ñamakê, nañ sêhoñ lau gêmbac ti lau nañ ñalau sac sêkôm ñac sêtisac, nañ sêmenñ ma lau aposel sêkôm ñac hoñ ñayham sa.

Sêkêñ aposel sêndöc gapocwalô tiyham

17 Têñ dinañ dabuñsiga ñamata-nga ti iñ ndê lau hoñ akêñ Sadiusi si toñ sem lêmunñ lau aposel ñandô.

18 Tu dinañ-nga dec sêkôc ñac dôn ma sêkêñ ñac sêndöc gapocwalô.

19 Tigenj têtj ôbwêc Pômdau ndê aņela gêlêc andu gapocwalô-ņga ņagatam su ma wê ņac sêsa si.

20 Ma iņ sôm têtj ņac bu, “Andi alhac lôm dabuņ ņabatêmndô, ma ahoc yom asê timala eņ têtj lau, pi lau sêkêņ whiņ-ņga si lêtj wakuc.”

21 Sêņgô aņela ndê yom dinaņ su, dec bêbêc ganduc sêtêtj lôm dabuņ si ma sic hu sêndôhôn lau.

Têtj ndoc dinaņ dabuņsiga ņamata-ņga ti iņ ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-ņga hon sa sêpitigenj bu sêmatôc aposel si yom. Goc sêņkiņ lau ņatô sêtêtj gapocwalô si bu sêkôc lau aposel sa sêmeņ.

22 Magoc têtj ndoc lau dau sêhêc asê gapocwalô, naņ sêlic bu aposel aņgô mba. Goc sêmbu si ma sêsôm bu,

23 “Yac a alic bu sêņlahi gatam ahuc ņapep ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec yac alêc gatam su magoc alic bu ņac sêndôc dom.”

24 Lau siņ sêyob lôm dabuņ-ņga si ņgac bata, ma dabuņsiga atu-tu sêņgô yom dau e sêpônđa gauc.

25 Sêhê gauc sêmbô ma ņgac daņ meņ ma sôm têtj ņac bu, “Alic su naņ! Lauņgac naņ mac akêņ ņac sêndôc gapocwalô, naņ kwahic dec sêlhac lôm dabuņ ņamakê ma sêndôhôn lau sêmbô.”

26 Goc lau siņ-ņga naņ sêyob lôm dabuņ ti ņac si ņgac bata sêtêtj lôm dabuņ si, ma sêkôc aposel sa sêmeņ. ņac sêwê ņac malô ma sêņsahic ņac dom, ņahu bu sêtôc dau bu lau naņ sêtoc aposel sa, naņ oc sêtuc ņac ņa hoc.

27 Sêwê aposel sêmeņ ma sêkêņ ņac sêlhac lau

Sanedrin-nga anğô-nga bu dabuŋsiga ŋamata-nga êŋsu ŋac.

²⁸ Inj sôm têtŋ ŋac bu, “Y ac ac yao mac ŋaŋga bu andôhônŋ lau pi ŋgac dinaŋ ma asôm inj ndê ŋaê asê tiyham dom. Magoc mac nem yom pi inj gêm Jerusalem ahuc su. Mac bu ahê ŋamalac dinaŋ ndê dac meŋ pi yac, a?”

²⁹ Dec Pita ti aposel sêô inj awha ma sêsôm bu, “Yac daŋaŋ wambu Anötö ndê yom hóc gêlêc ŋamalac si yom su, ac ŋawaê.

³⁰ Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigenŋ abanŋi si Anötö uŋ inj sa mbo tali tiyham.

³¹ Ma Anötö toc inj sa ma kêtŋ inj ndöc inj ndê andô-nga ti Kiŋ, ma ti Njatau Nem Lau Si-nga. Inj kôm bocdinaŋ, ŋahu bu inj bu kêtŋ ŋasawa têtŋ lau Israel-nga bu sêkac si ŋalôm kwi, dec inj oc suc ŋac si sac kwi.

³² Yom dinaŋ yac alic ŋandô su, dec asôm asê. Ma Njalau Dabuŋ puŋ yom dau dônŋ bocdinaŋ. Inj Njalau naŋ Anötö kêtŋ têtŋ lau naŋ daŋga wambu inj ŋapep.”

³³ Lau bata Israel-nga dinaŋ sêŋgô aposel si yom dau e gêli ŋac ŋalôm sa sac andô, ma ŋac tac whiŋ bu sêndic aposel ndu.

³⁴ Tigenŋ lau Sanedrin-nga si ŋgac bata daŋ tisa bu lhac ŋac ahuc. Inj Palêsai daŋ ŋaê Gamaliel, naŋ kêdôhônŋ yomsu, ma lau hoŋ sêtoc inj sa. Inj gic atu yom bu sêkêtŋ aposel sêsa awê sêndi sêmbo ŋasawa saunŋ.

³⁵ Goc inj sôm têtŋ lau bata hoŋ, “Mac lau Israel-nga, akôc gauc ŋapep pi gêtŋ naŋ mac bu akôm têtŋ lau dinaŋ.

³⁶ Gauc nem Teudas, ngac naŋ ɲasawa apê gi su toc dau sa bu ngac tiwaê. Magoc lau siŋ Rom-ɲga sic inɲ ndu, ma lau 400 naŋ sêmbu sêwhin inɲ, naŋ sêmbulu ɲac sêlhö têtêtê si. Ma inɲ ndê gwelenɲ hoŋ hê su.

³⁷ Ma têtê têtê sêsê lau sa tu bu sênemlhi takis-ɲga, naŋ ngac Galili-ɲga danɲ ɲaê Judas tisa. Inɲ gêli lau toŋ danɲ sa bu sêkêŋ kisa lau Rom-ɲga. Magoc inɲ giŋga bocdinaŋ, ma inɲ ndê lau hoŋ sêlhö têtêtêŋ.

³⁸ Bocdinaŋ kwahic dec aö bu wasôm aneŋ ɲalôm asê têtê mac. Ahu lau aposel dindê siŋ ma akêŋ ɲac sêlhö sêndi. ɲac si gwelenɲ bu meŋ akêŋ ɲamalac ɲambwa si, gitôm Teudas lu Judas si gwelenɲ, dec oc tôm dom bu nem ɲandô.

³⁹ Tigeŋ ɲac si gwelenɲ bu meŋ akêŋ Anötö ndê, dec oc atôm dom bu alhac ɲac ahuc. Ma mac bu akêŋ kisa ɲac, dec mac oc akêŋ kisa Anötö dau.”

⁴⁰ Lau bata hoŋ sêŋgô inɲ ndê yom ma sêsôc ɲapu. ɲac sêmbwêc aposel sêsôc sêmeŋ ma sêkêŋ lau siŋ-ɲga sêhi ɲac ɲa sô. Ma sêkêŋ yao bu sênem mêtê pi Yisu tiyham dom, goc sêkêŋ ɲac sêsa si.

⁴¹ Aposel sêhu lau bata Sanedrin-ɲga siŋ, ma sêsa si ti atac ɲayham atu. ɲahu bu Anötö kêtêŋ ɲac sêhóc ɲawapac ti ɲandê tu Yisu ndê ɲaê-ɲga, dec toc ɲac sa.

⁴² Ma tôm bêt hoŋ sêndôhônɲ lau sêmbu lôm dabuŋ ɲabatêmdö, ma sêndôhônɲ lau sêlom-sêlom andu. Ma sêhoc ɲawaê ɲayham asê ɲapaŋ ma sêsôm bu Yisu inɲ Mesaya dau.

6

Sênyaliņ lau 7 sa bu sêndic sam gêņ danêņ-ņga

¹ Lau sêkêņ whiņ Yisu-ņga si toņ kêsôwec ñapaņ. Magoc têņ têm dinaņ ñawapac daņ hóc asê. Yêc toņ dau ñalôm lau Israel-ņga naņ sêsôm lau Grik awha, naņ sêtućdiņ lau Israel-ņga naņ sêsôm Yom †Hibru. Nahu bu tôm bêc hoņ lau sic sam gêņ danêņ-ņga têņ lau naņ sêpônda dau, magoc tandô toņ lauwhê sawa naņ sêsôm Yom Grik.

² Tu dinaņ-ņga aposel 12 sêmbwêc lau sêkêņ whiņ-ņga hoņ sêpitigeņ, ma sêsôm, “Yham dom bu yac ahu Anötö ndê gwelen ñawaê ñayham-ņga siņ tu ayob gwelen andic sam gêņ-ņga.

³ Bocdinaņ asidôwai, aņyaliņ launğac 7 sa yêc toņ dindêc ñalôm, naņ lau tığauc ma Nalau Dabuņ gêm ñac ahuc. Ma lau dinaņ yac oc dakêņ ñac sêyob gwelen dindêc.

⁴ Ma yac dauņ oc akôm gwelen anem mêtê ti ateņ mbec-ņga ñapaņ.”

⁵ Lau hoņ sêņğô ñac si gauc dinaņ ma sêlic ñayham. Bocdinaņ ñac sênyaliņ lau 7 sa, naņ si ñaê bocdec. Steven, iņ ñğac naņ Nalau Dabuņ gêm iņ ahuc ma kêņ whiņ ñaņga, ma Pilip, Prokoras, Nikanor, Timon, Pamenas, ma Nikolas naņ ndê malachu Antiok. Nikolas iņ ñğac Israel-ņga dom, magoc muņ-ņga iņ gêm dau kwi ma gêm akiņ Anötö kêkuc lau Israel-ņga si sakiņ akwa.

⁶ Nac sêkêņ lau 7 dau sêlhac aposel aņğô-ņga, ma aposel sêteņ mbec ma sêkêņ amba sac ñac.

⁷ Têņ ñasawa dinaņ Anötö ndê mêtê tiapa, ma lau Jerusalem-ņga daêsam sêkêņ whiņ Yisu.

Ma dabuņsiga Israel-nga daêsam sêkêṅ whiṅ bocdinaṅ.

Sêkôc Steven dōṅ

⁸ Steven iṅ ṅgac naṅ Anötö ndê mwasiṅ ti ṅaclai gêm iṅ ahuc, ma kôm gêṅ atu-atu ti gêṅ dalô mbo lau ṅalôm.

⁹ Magoc lau akêṅ lau Israel-nga si toṅ daṅ sic hu sêkêṅ kisa iṅ. ṅac lau dinaṅ sêmeṅ akêṅ malac Sairin ti Aleksandria ma akêṅ gameṅ Silisia ti Esia-nga. Muṅ-nga ṅac lau akiṅ ṅambwa, magoc tiṅambu si ṅadaui sêhu ṅac siṅ yêc si sakiṅ, ma êlêmê sêkac sa sêmbo dau si lôm wê-ṅga daṅ. ṅac sêpu Steven ti iṅ ndê yom.

¹⁰ Magoc tu Steven ndê gauc ti yom naṅ ṅalau Dabuṅ kêṅ têṅ iṅ-nga, dec ṅac sêtôm dom bu sêku iṅ ndê yom dulu.

¹¹ Tu dinaṅ-nga ṅac sêkôc lau ṅatô ma sêkic yom gelec sêwhiṅ ṅac, bu ṅac oc sêtisa ma sêṅgôliṅ yom pi Steven bocdec bu, “Yac aṅgô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma pi Anötö.”

¹² Goc ṅac sêsôm yom dau e gêli lau hoṅ si ṅalôm sa, ma lau bata ti lau naṅ sêndôhônṅ yomsu-nga sêwhiṅ. Goc sêkôc iṅ dōṅ ma sêwê iṅ e sêkêṅ iṅ kalhac lau Sanedrin-nga si aṅgô-ṅga.

¹³ Goc sêkêṅ lau tasanṅ ṅatô sêtisa ma sêsôm, “Iṅ ṅgac dindêc sôm yom ṅapanṅ bu êṅgwiniṅ yac neṅ lôm dabuṅ ma Anötö ndê yomsu.

¹⁴ Yac aṅgô iṅ sôm bu Yisu Nasaret-nga oc seṅ gameṅ dindêc su, ma kêṅ ṅagôliṅ wakuc ô mêtê naṅ Moses gic dulu têṅ yac.”

15 Têḅ dinanḅ lau hoḅ naḅ sêḅdöc Sanedrin si toḅ, naḅ tahê Steven, ma sêlic bu inḅ ndê aḅgô andô ḅawasi gitôm aḅela daḅ ndê.

7

Steven sôm yom têtḅ lau Sanedrin-ḅga

¹ Ma dabuḅsiga ḅamata-ḅga ndac inḅ bu, “Yom dindec naḅ sêḅgôlinḅ pi am, naḅ yom ḅandô, me mba?”

² Ma Steven ô yom ma sôm, “Asidôwai ti damaḅi. Aḅgô su naḅ! Muḅ-ḅga lê abanḅ Abraham ndöc Mesopotemia, inḅ têtḅ malac Haran gi su dom, ma Anötö ḅawê ḅadau hoc dau asê têtḅ inḅ.

³ Ma sôm têtḅ inḅ, ‘Hu nem gameḅ ti am nem lau siḅ, ma têtḅ gameḅ daḅ naḅ aö bu watöc têtḅ am, naḅ ndi.’

⁴ Bocdinanḅ inḅ hu lau Saldi si gameḅ siḅ, ma sa gi ndöc Haran. Tiḅambu inḅ damba mbac ndu su, goc Anötö kêkinḅ Abraham bu têtḅ gameḅ dindec naḅ kwahic dec mac andöc, naḅ meḅ.

⁵ Tigeḅ inḅ kêḅ nom têtḅ Abraham wêkainḅ yêc gameḅ dindec dom. Mba, Abraham dau tap nom saḅ daḅ sa dom! Têtḅ ndoc dinanḅ Abraham ndê balêkoc mba, magoc Anötö kêmatinḅ yom tidöḅ têtḅ inḅ, bu inḅ ti inḅ ndê lau wakuc oc sêwêkainḅ gameḅ dau.

⁶ Ma Anötö sôm têtḅ inḅ bu, ‘Am nem wakuc oc sêhu gameḅ dindec siḅ ma sêḅdöc sêtôm lau apa yêc lau daḅ si gameḅ. Ma ḅac oc sênem akinḅ lau dau, ma lau dau oc sêkôm ḅac ḅayom nditôm yala 400.

⁷ Magoc tinambu aö oc wakêñ ñagêyô têtñ lau gameñ dinañ-nga nañ sem akiñ ñac, ma am nem wakuc oc sêhu gameñ dinañ siñ ma sêmbu sêmeñ sênem akiñ aö yêc gameñ dindec.'

⁸ Ma Anötö kêtñ ðpwac sêsê laungac si ñamlic ñatô su-nga têtñ Abraham. Tinambu Abraham kwê ndê atungac Aisak asê, ma sê inñ ndê ñamlic ñatô su têtñ inñ ndê bêc ti-8-nga. Aisak dau kwê Jakob asê, ma Jakob kwê yac neñ abañi 12 asê, nañ sêti yac neñ gôlôwac Israel-nga toñ 12 si ñahu.

⁹ Josep inñ abañi 12 si dañ, magoc dôwai sem lêmunñ inñ, dec sêkêñ inñ têtñ lau semlhi. Ma lau dau sêkôc inñ sa sêsip gameñ Isip-nga si, ma inñ mbo gameñ dinañ tòm ñgac akiñ ñambwa dañ. Magoc Anötö mbo whiñ Josep,

¹⁰ dec gêm inñ si yêc ñawapac bocke nañ tap inñ sa. Inñ kêtñ gauc ñayham-ñayham têtñ inñ dec lau Isip-nga si kiñ Parao gêlic inñ ñayham, ma kêtñ inñ gêm gôlinñ gêñ honñ yêc inñ ndê andu kiñ-nga, ma gameñ Isip-nga sambuc.

¹¹ Tinambu tóbôm gêm Isip ma Kanan ahuc e lau sêhóc ñawapac atu, ma abañi sêpônnda gêñ sêneñ-nga.

¹² Jakob ñgô ñawaê bu gêñ daneñ-nga yêc Isip, dec kêkiñ ndê atui sêsip Isip si. Têm ñamata-nga dinañ sêsip si ma semlhi gêñ daneñ-nga, ma sêmbu sêmeñ.

¹³ Tinambu inñ kêkiñ ñac sêsip Isip si tiyham, ma têtñ dinañ Josep sôm dau asê têtñ ndê asidôwai, ma Parao ñgô ñawaê pi Josep ndê gôlôwac.

14 Goc Josep kêkin yom têt in damba Jakob ti in ndê lau ñatô, bu ñac hon sêsip Isip sêtêt in sêndi. Ñac lau dinañ lau 75.

15 Bocdinañ Jakob ti yac neñ abañi sêsip Isip si, ma sêndöc e sêmbac ndu sêyêc gameñ dinañ.

16 Ma tiñambu ñac si lau wakuc sêkôc ñac si ñakwa su yêc Isip bu sêñsuhun ñac yêc malac Sekem, sêyêc sêhô nañ Abraham gêmlihi su yêc Hamo ndê atui.

17 “Tiñambu, ndoc meñ kêpin bu yom nañ Anötö gic bata têt Abraham, nañ ñandô sa. Têt têt dinañ lau Israel-ña nañ sêndöc Isip, nañ sêti daêsam ñandô.

18 Magoc kin wakuc dañ gêm gölin Isip, nañ kêyalê Josep dom.

19 In yob yac neñ abañi solop dom, ma kêñ ñawapac atu têt ñac. In gic yomsu ñac bu sêmbalin balêkoc wakuc hon sin sêninga.

20 Têt ndoc dinañ Moses dinda kôc in, ma Anötö gêlic in ñayham. Ñac sêlôm in sêmbodamba ndê andu gitôm ayô tö.

21 Tiñambu sêkôc in sa si ma sêsin in, ma malô goc Parao ndê atuwê tap in sa ma gölôm in ti ndê balêkoc.

22 Ma bocdinañ dec Moses sôc lôm bapia ma kêdôhôn lau Isip-ña si gauc hon. Ma in ti ñgac ñaña tu sôm yom ma kôm gwelen-ña.

23 In mbo e in ndê yala ti 40 su, ma bêc dañ in gauc gêm bu sa ndi lic ndê asidôwai Israel-ña.

24 Têt ndoc dinañ in gêlic ñgac Isip-ña dañ kôm ñgac Israel-ña dañ ñayom. Dec in gic ñgac Isip-ña dinañ ndu bu nem in ndê asidôwa dinañ si.

²⁵ In gauc gêm bu mboe in ndê asidôwai oc sênjalê bu Anötö kêyalin in sa bu nem ñac sa, magoc mba. Ñac sem gauc.

²⁶ Ñagalansê in sa gi tiyham ma gêlic Israel lu sic dau sêmbo. In bu nem malô inlu, dec sôm, 'Amlu asidôwa, ma tu sake-nga dec akên kisa daôm?'

²⁷ Magoc ñgac lu dau si dan, nan bu kôm ndê asidôwa tisac, nan suc Moses sa gi, ma sôm, 'Asa kên am bu nem gôlin ma êmatôc yac?'

²⁸ Bocke? Am bu ndic aö ndu gitôm am gic ñgac Isip-nga dan têt alhabêc, a?'

²⁹ "Têt ndoc Moses ngô yom dinan, nan in kölhö têt gameñ Midian-nga gi, ma ndöc dinan gitôm ñgac apa. Ma yêc dinan in gêm awhê sa ma kwê balêkoc ñgac lu asê.

³⁰ Yala 40 ginça su, goc añela dan hoc dau asê têt in ñalên bocdec. Moses mbo Lôc †Sainai yêc gameñ sawa, ma gêlic ya ñawahô golom sa a saun dan.

³¹ Gên dau kôm in sö ma gauc gêm yom daêsam. In tigasuc gi bu lic gên dau, dec ngô Pômdau awha sa têt in meñ bocdec bu,

³² 'Am apami Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö aö.' Moses ngô yom dau e kêtitec ñandô ma töc dau bu hóc tandô sa ma lic tiyham.

³³ Goc Pômdau sôm têt in, 'Kôc nem atapa su yêc gahim, bu gameñ nan am kalhac, nan gameñ dabun.

³⁴ Aö galic su bu aö neñ lau sêmbo sac yêc Isip. Aö gançô ñac si dançi, madec gasip gameñ bu wançaho ñac su yêc ñawapac dau. Bocdinan kwahic dec aö oc wançin am mbu têt Isip ndi.' "

³⁵ Steven gic miñ yom dinan, goc sôm, “Aô wasôm têt mac, bu Moses in ñgac dau, nan muñ-nga lau Israel-nga sêtec in ti sêsôm in bocdec bu, ‘Asa kêt am bu nem gôlin ti êmatôc yac?’ Tigen Anötö dau ndê añela hoc dau asê têt in yêc a saun dinan, ma kêkin in bu nem gôlin lau Israel-nga ma kôc ñac su yêc gameñ Isip-nga.

³⁶ Bocdinan in kôc ñac sêsa akêt Isip sêmen. Têt ndoc dinan in kôm gêt dalô ti gêt atu-tu daêsam yêc gameñ Isip-nga, ma yêc gwêc nan sêsam bu Gwêc Koc. Ma in kôm gêt dalô tidau-tidau yêc gameñ sawa tôm yala 40.

³⁷ “In Moses dau dinan goc sôm têt lau Israel-nga bu, ‘Anötö oc tôc ñgac dan yêc mac nem ton ñalôm, ti propet nditôm aô daun.’

³⁸ Moses mbo whin lau Israel-nga têt ndoc sêmbo gameñ sawa. In kalhac añela nan sôm yom têt in yêc Lôc Sainai, ma yac neñ abanñ ñalhu, bu kôc Pômdau ndê yom dandôc tanli-nga ma kêt têt lau Israel-nga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meñ têt yac.

³⁹ Magoc yac neñ abanñ sêtec bu sêsôc in ñapu. Ñac sêpu in ma ñac si ñalôm gauc gêm gameñ Isip-nga ñapan, e ñac atac whin bu sêmbu sêndi.

⁴⁰ Têt ndoc Moses mbo Lôc Sainai ñasawa baliñ, nan ñac sêsôm têt Aron bu, ‘In ñgac Moses dinan, kôc yac sa asa yêc Isip amen, ma kwahic dec yac am gauc gêt bocke hôc asê in. Bocdinan êmasan anötöi gwam bu sêwê yac.’

⁴¹ Têt ndoc dinan ñac sêmasan makao ñagatu ti gwam, goc sêndê mwasiñ atu dan tu bu sêtoc gêt dau sa-nga. Ñac sêkêt da têt gwam dau,

ma atac ngayham kêlêc pi gêñ nan ñac dau amba sêmasañ.

⁴² Tu dinañ-nga dec Anötö puc dômbwê ñac ma hu ñac siñ bu sênem akiñ tata ti gêñ umbon-nga. Lau propet sêto yom pi ñac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-nga. Yala 40 dinañ mac ambo gameñ sawa, nan mac akêñ nem gêñ dañ ti da têtñ aö dom. Mba!

⁴³ Mac êlêmê ambalañ bac po dañ tu anem akiñ mac nem anötö tasan Molek-nga. Ma mac am akiñ tata dañ ñaê Repa ti mac nem anötö, ma apôn hamduc têtñ anötöi gwam daêsam nan mac amasan. Tu dinañ-nga aö watiñ mac su andi andöc gameñ Babilon-nga ñadañga tôm lau gapocwalô-nga. *[Amos 5:25-27]*

⁴⁴ Yêc gameñ sawa, Anötö whê sa ti tôc lêtñ têtñ Moses bu lau Israel-nga sêmasañ †bac dabuñ dañ ti ñac si gameñ sênem akiñ in-nga, nan sêkêñ †apa yomsu-nga yêc ñalôm. In kêmasañ gêñ dau tôm Anötö tôc asê têtñ in, ma abañi sêmbalañ gêñ dau whiñ ñac, têtñ ndoc ñac sêñsêlêtñ si.

⁴⁵ Nalêtñ dau dinañ Anötö kêtñ ndê bac dabuñ têtñ lau Israel-nga yêc gameñ sawa. Tiñambu Anötö soc lau nan sêndöc gameñ Kanan-nga su, bu kêtñ gameñ dau têtñ ñac. Ma têtñ ndoc Josua wê ñac sêsôc gameñ Kanan-nga si, nan sêmbalañ bac dabuñ dau whiñ ñac. Ma bac dau kalhac whiñ ñac e Dawid ndê têtñ.

⁴⁶ Anötö gêlic Dawid ngayham, ma Dawid tac whiñ bu kwê lôm dañ sa ti Jakob ndê Anötö ndê andu ñandô.

47 Magoc Dawid kwê andu dau dom, in ndê atungac Solomon kwê andu dau sa.

48 Tigen kwahic dec aõ wasôm têt mac bu Anötö Njyclai ti Njawasi Njatau, in ndöc andu nan ñamalac sêkwê, nan dom. Tôm yom nan propet Aisaya to bocdec bu:

49 Pômdau sôm, 'Undambê ti aneñ pôn kin-nga, ma gameñ nom-nga ti gameñ gahin lhad-nga. Bocdinañ mac oc akwê andu kain bocke tu bu wandöc-nga? Me amasañ gameñ bocke tu wanwhañ dauñ-nga?

50 Bu aõ dauñ gakêñ gêñ hon dinañ.' " [Ais 66:1-2]

51 Têt dinañ Steven sôm têt ñac lau Sanedrin-nga bu, "Mac lau ñalôm ñadandi-nga. Mac am daôm kwi dom, ma mac nem danamsuñ kwa ñanga. Mac nem mêtê gitôm apami si. Mac êlêmê atec Njatau Dabuñ ndê gwelen.

52 Mac nem apami sêkêñ kisa propet hon nan Anötö kêkin. Ma propet nan sêhoc yom asê pi ñgac gitêt nem lau si-nga nan Anötö oc êñkin meñ, nan apami sic ñac ndu. Nğac gitêt dau meñ su, magoc mac akêñ in sip lau Rom-nga amba ma ac in ndu.

53 O mac lau daôm! Mac daôm akôc Anötö ndê yomsu nan añela sêkêñ têt abani, nan su, tigen asôc ñapu dom!"

Sêruc Steven ña hoc mbac ndu

54 Têt ndoc lau Sanedrin-nga sêngô Steven ndê yom dinañ, nan ñac atac ñandê atu ma sêsen lhô tu in-nga.

55 Magoc Nalau Dabuŋ gêm Steven dau ahuc, ma iŋ tatic undambê ma gêlic Anötö ndê ŋawasi, ma Yisu kalhac Anötö amba andô-ŋga.

56 Dec iŋ sôm, “Alic su naŋ! Aö galic undambê kac sa ma †Ŋamalac ndê Atu kalhac Anötö ndê amba andô-ŋga.”

57 Ŋac sêŋgô yom dinaŋ goc sêpôc dangasun ahuc, ma sêmbwêc atu pi gi. Ŋac sênti sêtêŋ iŋ si,

58 ma sêtiŋ iŋ sa malac ŋamakê gi, ma sic hu sêtuc iŋ ŋa hoc. Lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi Steven, naŋ sêkac si ŋakwê bambaliŋ su, ma sêkêŋ têŋ ŋgac wakuc daŋ ŋaê Saul bu yob.

59 Ŋac sêtuc hoc pi Steven sêmbo, ma iŋ teŋ mbec têŋ Pômdau bocdec, “O Pômdau Yisu, kôc aneŋ gatun sa loc.”

60 Goc iŋ peŋ ŋa haduc-ŋga sip gi ma mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac naŋ lau sêkôm têŋ aö, naŋ dom.” Iŋ sôm su, goc mbac ndu.

8

1-2 Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac ŋayham tu gêŋ naŋ lau dau sêkôm têŋ iŋ-ŋga. Ma tiŋambu lau sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga ŋatô sêŋsuhun Steven ma sêtaŋ iŋ.

Saul ma lau Israel-ŋga sêkêŋ kisa lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu

Têŋ bêc dau dinaŋ lau sic hu sêkêŋ kisa ŋaŋga têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo Jerusalem. Tu dinaŋ-ŋga ŋac si lau daêsam sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhö têŋtêŋ sêtêŋ gameŋ

Judia ti Samaria-nga si. Magoc lau aposel sêhu Jerusalem sinj dom.

³ Ma Saul bocdinaŋ gic hu bu seŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-nga. Inj kêsâlê ɲac tôm andu, goc hê ɲac sêsa si ma kêŋ ɲac sêndöc gapocwalô, launɲac sêkêŋ whiŋ-nga, ma lauw hê bocdinaŋ.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

⁴ Lau sêkêŋ whiŋ-nga naŋ sêhu Jerusalem sinj ma sêlhö têtêŋ, naŋ sêhoc ɲawaê ɲayham pi Yisu asê, yêc malac hoŋ naŋ sêhoc asê naŋ.

⁵ Pilip têtŋ malac atu daŋ yêc gameŋ Samaria-nga gi, ma gêm mêtê yêc dindê ma whê sa bu Yisu inj Mesaya dau.

⁶ Lau daêsam sêŋgô Pilip ndê yom ti sêlic gêŋ dalô naŋ inj kôm, dec sêkêŋ daŋga inj ndê yom ɲapep.

⁷ Pilip soc ɲalau sac daêsam su sêsa yêc lau ti sêmbwêc atu. Ma inj kôm lau bôliŋ daêsam ɲayham sa.

⁸ Tu dinaŋ-nga lau daêsam yêc malac atu dinaŋ atac ɲayham atu.

Saimon, ɲac balö

⁹ ɲgac daŋ mbo malac dinaŋ, naŋ ndê ɲaê Saimon. Tôm ɲasawa baliŋ inj pec balö ti kôm gêŋ atu-tu e lau gameŋ Samaria-nga hoŋ sêhêdaê. Inj toc dau sa bu inj ɲgac tiwaê.

¹⁰ L au atu-tu ma lau ɲambwa hoŋ tatiŋ Saimon ɲapaŋ. ɲac sêsôm, “Anötö ndê ɲaclai naŋ dasam bu ɲaŋga Atu, naŋ puc ɲgac dindêc dôŋ.”

¹¹ Ma lau daêsam tatiŋ inj ɲapaŋ, bu sêhêdaê tu gêŋ atu-tu naŋ inj kôm ɲasawa híc su naŋ-nga.

12 Magoc sêhu sinj têtj ndoc sêngô ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôlinj ma pi Yisu Kilisi, nañ Pilip hoc asê. Laungac ti lauwê daêsam sêkêñ whinj inj ndê yom, ma sêlinj sangju.

13 Ma Saimon dau kêñ whinj ma gêlinj sangju whinj. Inj gêlic gêtj dalô ti gêtj atu-tu nañ Pilip kôm, dec hêdaê ñandô ma kékuc inj ñapanj.

14 Têtj ndoc lau aposel nañ sêmbo Jerusalem sêngô ñawaê bu lau Samaria-nga sêkôc Anötö ndê yom sa, nañ sêñkinj Pita lu Jon sêtêtj ñac si.

15 Inju sêhóc asê ñac su, goc sêteñ mbec bu Pômdau kêñ ndê Ñalau Dabuñ pi ñac hoñ.

16 Têtj ndoc lau Samaria-nga dinanj sêkêñ whinj, nañ sêlinj sangju tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, magoc Ñalau Dabuñ sip meñ pi ñac si danj dom. Tu dinanj-nga dec Pita lu Jon sêteñ mbec pi ñac.

17 Sêteñ mbec su ma sêkêñ amba sac ñac, goc Ñalau Dabuñ meñ gêm ñac ahuc.

18 Saimon gêlic bu têtj ndoc aposel lu sêkêñ amba sac lau dau, nañ Ñalau Dabuñ meñ pi ñac, dec gauc gêm bu nemlhi ñaclai dau yêc injlu.

19 Inj ndac injlu bocdec bu, “Akêñ ñaclai dinanj lom aô. Ma bocdinañ asa nañ bu wakêñ aman sac inj, nañ oc kôc Ñalau Dabuñ.”

20 Magoc Pita ô yom ma sôm, “Bocke? Am gauc gêm bu nemlhi Anötö ndê mwasiñ ña mone, a? Am oc niñam, ti nem mone hoñ!”

21 Am wêkainj gwelenj dindec whinj yac dom. Ñahu bu gauc nañ yêc am nem ñalôm, nañ Anötö gêlic bu solop dom.

22 Kac nem ñalôm kwi ma hu mêtê sac dinan sin. Ma teñ mbec têt Pômdau bu suc am nem giso kwi pi gauc sac nañ yêc nem ñalôm.

23 Aö galic su bu am gêm lêmuñ Anötö ndê ñaclai e am ñalôm gêli sa, ma sac ña-ñaclai sô am dôñ ñapañ.”

24 Saimon ngô Pita ndê yom dinan, goc sôm, “Gitôm bu am teñ mbec têt Pômdau tu aö-nga, ma bocdinañ gêt nañ am sôm yom pi, nañ oc tap aö sa dom.”

25 Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhô bu sêmbu sêtêt Jerusalem sêndi. Ma yêc señ ñasawa, nañ sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac daêsam nañ sêyêc gameñ Samaria-nga.

Pilip lu ñgac Itiopia-nga

26 Têt ndoc dinan Pômdau kêkin ndê anela dan têt Pilip gi, ma sôm têt in bu, “Êmasañ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêt êmkuc señ akêt Jerusalem nañ sip têt malac Gasa, señ nañ gic gameñ sawa kic.”

27 Bocdinañ Pilip tisa ma kêsêlêt gi. Ma yêc señ dinan in tap ñgac Itiopia-nga dan sa, nañ bêc ñatô su mbo Jerusalem bu lic om, ma bu mbu têt ndê gameñ ndi. In ñgac tiwaê nañ yob lau Itiopia-nga si Kwin Kandis ndê awa hon, nañ muñ-nga sêsip in ndê ñamatu sa.*

---

* **8:27** Muñ-nga lau si gêbôm dan yêc bu launçac akin nañ sêyob Kin si andu me wapa me lauwê, nañ sêsip ñac ñamatu sa. Launçac kain dinan sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Eunuch’ (Yunok).

28 Têñ ndoc Pilip tap in sa yêc seņ, nañ ngac dau ndöc ndê kaleta, ma sam propet Aisaya ndê buku.

29 Dec Nalau Dabuñ sôm têtñ Pilip, “Am tigasuc kaleta ma êmkuc ngac dindê.”

30 Goc Pilip kêtî têtñ kaleta gi ma ngô bu ngac dau sam propet Aisaya ndê yom asê. Dec Pilip ndac in, “Am sam yom dinañ ma kêyalê ñahu, me mba?”

31 Ma in sôm, “Ñamalac dañ bu whê sa têtñ aö dom, dec oc wañyalê bocke?” Ma in ndac Pilip bu pi kaleta ma ndöc whin in.

32 In ngô bu ngac dau sam Aisaya ndê yom bocdec bu:

Ñac sêwê in bu sêndic in ndu gitôm domba.

Ma in gêm dau dôñ tôm domba nañ sêngapin ñamliclhu, magoc tañ dom.

33 Ñac sêngwiniñ in, ma sêmatôc in ndê yom gi solop dom.

Ñac sic in ndu, ma bocdinañ in ndê wakuc mba.

[Ais 53:7-8]

34 Ma ngac dau ndac Pilip, “Gitôm bu am whê sa têtñ aö bu propet sôm yom dinañ pi in dau, me pi ñamalac dañ?”

35 Goc Pilip whê yom hoñ sa têtñ in, gic hu yêc Aisaya ndê yom dinañ e sôm ñawaê ñayham pi Yisu têtñ in. Ma ngac dau kêñ whin Yisu.

36-37 Ñac si e sêhóc asê bu dañ poc seņ ñamakê. Ma ngac dau sôm, “Lic bu dê poc. Gitôm bu aö waliñ busaņgu, me mba?”

38 Goc in sôm têtñ ngac nañ gêm gôlin kaleta bu kêñ kaleta lhac. Ma inlu Pilip sêsip bu si ma Pilip kêku in.

³⁹ Têñ ndoc nañ sêpi akêñ bu sêmen, nañ Pômdau ndê Nalau kôc Pilip su sep tigen. Ma ñgac dau gêlic in tiyham dom, magoc kôlhô ti atac ñayham gi.

⁴⁰ Ma Nalau kôc Pilip sa gi kên in mbo malac Asotas. Ma in kêsêlên golom-golom malac, ma sôm ñawaê ñayham asê e hôc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

¹ Têñ ñasawa dinañ Saul kên kisa lau sêkên whin Pômdau-nga ñapañ. In sôm ñanga bu in oc kôm ñac ñayom ma ndic ñac ndu. In têt dabunsigna ñamata-nga gi,

² ma ndac in bu to bapia puc in dôñ-nga, bu tôc têt lau bata nañ sêyob lau Israel si lôm wê-nga yêc malac Damaskas. Bapia dau kên ñaclai têt Saul bu kôc laungac ti lauwhê Damaskas-nga nañ sêkên whin Yisu, nañ dôñ, ma wê ñac sa sêtên Jerusalem sêndi bu sêmatôc ñac.

³ In kôc bapia dau su ma kêsêlên e gi kêpin Damaskas. Ma ñagahô ñambwa ñawê atu dan akên undambê meñ pô gameñ nañ in mbo.

⁴ In peñ sip nom ma ñgô awha dan ta in bocdec bu, "Saul, Saul, tu sake-nga am kên kisa aô?"

⁵ Goc Saul ô yom ma ndac, "O ñadau, am asa?" Ma awha dau sôm, "Aô Yisu daun, dec am kên kisa.

⁶ Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêt bocke nañ aô tac whin bu am kôm-nga, nañ aô oc wanñin lau bu sêwhê sa têt am yêc dindê."

⁷ Lau nanj sêmbô seŋ sêwhiŋ Saul, nanj sêlhac ti sem dau dôn. Nac sêngô ñakêcsia dau, magoc sêlic ñamalac danj dom.

⁸ Têŋ ndoc Saul tisa kalhac, nanj kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameŋ. Bocdinaŋ lau dinaŋ sêkêm iŋ sip amba, ma sêwê iŋ sêsôc malac Damaskas si.

⁹ Gitôm bêc tō iŋ mbo tapec, ma gêŋ ti nôm gêŋ danj dom.

¹⁰ Ngac kêŋ whiŋ Yisu-ŋga danj mbo Damaskas, nanj ndê ñaê Ananias. Ma Pômdau hoc dau asê têŋ iŋ ña mbê, ma ta iŋ bu, “Ananias!” Ma iŋ ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, bocke?”

¹¹ Goc Pômdau sôm têŋ iŋ, “Am sa seŋ nanj sêsam bu Seŋ Solop ma têŋ Judas ndê andu ndi, ma am oc tap ngac danj sa, nanj ndê ñaê Saul akêŋ malac Tasis. Ngac dau teŋ mbec mbo dinaŋ.

¹² Aô gatôc têŋ iŋ su ña mbê bu ñamalac danj ñaê Ananias oc têŋ iŋ ndi, kêŋ amba sac iŋ, ma kôm iŋ tandô po asê tiyham.”

¹³ Ananias ngô yom dinaŋ ma sôm, “Pômdau. Aô ganjô ngac dinaŋ ñawaê su. Iŋ ngac nanj kêŋ ñawapac atu têŋ am nem lau dabuŋ nanj sêmbô Jerusalem.

¹⁴ Ma dabuŋsiga atu-tu sêkêŋ ñaclai têŋ iŋ bu têŋ malac dindec meŋ, ma kôc lau nanj sêtoc am nem ñaê sa, nanj dôn.”

¹⁵ Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aô kayaliŋ ngac dau sa su, bu hoc yom asê pi aneŋ ñaê têŋ lau gameŋ apa-ŋga ti ñac si kiŋ, ma têŋ lau Israel-ŋga sêwhiŋ.

16 Ma ñawapac ti ñandê nan in oc hóc tu anen ñaê-nga, nan aö oc watóc têt in.”

17 Goc Ananias têt andu dau gi. In söc gi, goc kêt amba sac Saul ma söm, “Anen asidöwa Saul. Pömdau Yisu nan hoc dau asê têt am yêc sen têt malac dindec, nan kêt in aö gatêt am gamej. In kêt in aö bu waköm nem tanöm po asê, ma bu Nalau Dabun nem am ahuc.”

18 Ma ñagahö gêt gitöm i ñagala pen akêt Saul tandö, ma in gêlic gamej tiyham. In tisa ma Ananias kêt in.

19 Ma tinambu in gêt gêt e hóc in dön.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whin lau sêkêt whin-nga gitöm bêc ñatö.

20 Ma têt têt dau dinan in gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-nga, ma hoc asê têt ñac bu Yisu in Anötö Atu.

21 Ma lau hon nan sêngö in ndê yom, nan sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ngac nan kêt kisa lau Jerusalem-nga nan sêtoc Yisu ndê ñaê sa, in ngac dau dindec me? Ma in têt yac mba malac dec mej, bu kóc lau sêkêt whin Yisu-nga dön ma wê ñac sêtêt dabunsigna atu-tu sêndi bu sêmatóc ñac.”

22 Tigen Saul söm yom ñanga ma in ndê ñaclai kêsöwec. In töc asê têt lau Israel-nga nan sêndöc Damaskas, bu yom andö, Yisu in lau Israel si Mesaya dau. Ma lau nan sêkêt whin Yisu dom, nan sêtöm dom bu sê in ndê yom.

²³ Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam ginğa su, ma lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sênşalê lêñ bu sêndic in ndu.

²⁴ Ma Saul ñgô yom dau ñawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ñac sêkêñ lau sêtip gatam malac-nga ñapep bu sêkôc in dôñ ma sêndic in ndu.

²⁵ Magoc lau nañ s êlhac sêwhin Saul ti sênkuc in, nañ sem in sa bu lhö ndi. Têñ ôbwêc dañ sêkêñ in sip sambec atu dañ, ma sênwhañ in sip akêñ gatam saun dañ yêc malac dau ñatuñbôm e gi sip nom ma kölhö gi.

Saul mbo Jerusalem

²⁶ Tiñambu Saul mbu têtñ Jerusalem gi, ma gauc gêm bu mbo whin lau sêkêñ whin Yisu-nga nañ sêmbo dinañ. Magoc ñac sêkêñ whin dom bu in gêm dau kwi su ma kêtñ whin Yisu, dec ñac hoñ sêtöc in.

²⁷ Magoc Banabas wê in sôc gi kalhac aposel anğô-nga. Ma in whê sa bu Pômdau hoc dau asê ma sôm yom têtñ Saul yêc señ, ma tiñambu in kalhac ñaşa ma gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac Damaskas.

²⁸ Banabas ndê yom gêm malô lau Jerusalem-nga si ñalôm, dec Saul mbo whin ñac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su eñ.

²⁹ In sôm yom whin lau Israel-nga ñatô nañ sêsôm awha Grik, ma kêsahê bu whê ñac si gauc sa pi Yisu. Magoc ñac sêtec in ndê yom, ma bu sêndic in ndu.

³⁰ Yom dau ɲawaê tap lau sêkêɲ whiɲ-ɲga sa, dec sêkôc iɲ whiɲ ɲac sêsip malac Sisaria si, ma sêɲkiɲ iɲ têtɲ malac Tasis gi.

³¹ Têtɲ ɲasawa dinaɲ lau sêhu si kisa têtɲ lau sêkêɲ whiɲ-ɲga siɲ. Ma lau sêkêɲ whiɲ-ɲga yêc gamenɲ Judia ti Galili ma Samaria-ɲga sêndôc ti yom malô. Anötô kêtɲ ɲalau Dabuɲ bu puc ɲac dôɲ ma nem ɲac sa. Ma sêsôc Pômdau ɲapu ti sêtoc iɲ sa, ma ɲac si toɲ kêsôwec tiatu ɲapanɲ.

Pita kôm ɲgac bôliɲ daɲ ɲayham sa

³² Têtɲ têtɲ dinaɲ Pita kêsêlêɲ golom-golom malac ma gêm mêtê lau. Têtɲ bêc daɲ iɲ sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkêɲ whiɲ Yisu-ɲga kêsi.

³³ Yêc malac dau iɲ tap ɲgac daɲ ɲaê Aenias sa. Iɲ ɲgac bôliɲ ma yêc mbô ɲapanɲ gitôm yala 8 su.

³⁴ Ma Pita sôm têtɲ iɲ, “Aenias. Yisu Kilisi kôm am ɲayham sa. Tisa ma tip nem mbô sa.” Ma ɲagahô Aenias tisa kalhac.

³⁵ Ma têtɲ ndoc lau naɲ sêndôc malac Lida ti malac Saron sêlic bu iɲ ɲayham sa, dec ɲac honɲ sem si ɲalôm kwi ma sêkêɲ whiɲ Pômdau.

Pita uɲ awhê batê daɲ sa

³⁶ Têtɲ têtɲ dinaɲ awhê kêtɲ whiɲ-ɲga daɲ ndôc malac Jopa. Iɲ ndê ɲaê Tabita, naɲ yêc lau Grik awha bu Dokas. Iɲ awhê naɲ kôm mêtê ɲayham-ɲayham, ma gêm lau ɲalôm sawa sa ɲalêɲ daêsam.

³⁷ Magoc Dokas tap gêmbac atu sa e iɲ mbac ndu. Goc lau sêɲgwasiɲ iɲ ndê ɲamlanɲ ma sêkêɲ yêc andu ɲalôm ɲahô-ɲga daɲ.

³⁸ Malac Jopa dau yêc kêpiñ malac Lida, ma têtj têtj lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Jopa sêngô bu Pita mbo Lida, nañ sêñkiñ ngac lu sêtêñ in si, ma sêteñ in ñaŋga bu mbu têtj Jopa whiñ inlu ndi.

³⁹ Pita whiñ inlu gi e hôc asê Jopa, ma sêwê in pi andu ñalôm ñahô-nga dinañ gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbo ti sêtañ Dokas. Ñac sêngihi Pita ahuc ma sêtôc ñakwê bambaliñ ti ñakwê ñatô nañ Dokas kêmasañ têtj ndoc in mbo tali, nañ têtj Pita.

⁴⁰ Goc in kêtj ñac hoñ sêsa awê si, ma pôn haduc ma teñ mbec. In kac dau kwi bu lic awhê batê dinañ, ma sôm, “Tabita, am tisa!” Ma awhê dau tali sa e gêlic Pita, ma yêc dau sa meñ ndôc.

⁴¹ Goc Pita kêm in sip amba ma keñ in sa kalhac. Ma in mbwêc lauwhê sawa dinañ ti lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sêsôc sêmên, ma tôc têtj ñac bu awhê dau mbo tali tiyham.

⁴² Ma gêñ dau ñawaê tiapa yêc malac Jopa, e lau daêsam sêkêñ whiñ Pômdau.

⁴³ Ma Pita mbo Jopa bêc ñatô, whiñ ngac dan ñaê Saimon. In ngac kôm gwelen kêmasañ bôc ñamlic-nga.

10

Anötö kêkiñ aŋela dan têtj Konelias

¹ Yêc malac Sisaria ngac dan mbo, nañ ndê ñaê Konelias. In ngac bata siñ-nga nañ yob lau siñ-

nga toŋ daŋ yêc lau siŋ Rom-nga si toŋ atu naŋ sêsam bu Itali Naton.*

² In ti ndê gôlôwac hoŋ sêtoc Anötö sa ma sêsôc in ŋapu ŋapep. In teŋ mbec têtŋ Anötö tôm bêc hoŋ, ma kêŋ ndê awa daêsam bu nem lau Israel-nga naŋ sêpônnda dau, naŋ sa.

³ Têtŋ bêc daŋ, acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, naŋ Anötö têtŋ gêtŋ ŋagatu daŋ têtŋ in. In gatu gêlic Anötö ndê aŋela daŋ têtŋ in meŋ ma ta in bu, “Konelias!”

⁴ Goc Konelias tahê in ti töc dau atu, ma ndac, “Pômdau, bocke?” Ma aŋela dau sôm, “Mbec hoŋ naŋ am teŋ, ti mwasin naŋ am kêŋ têtŋ lau ŋalôm sawa, naŋ Anötö gêlic gitôm da ŋayham naŋ in gauc gêm ŋapaŋ.

⁵ Kwahic dec in kêŋ yom têtŋ am bocdec bu. Êmkin lau ŋatô sêtêtŋ malac Jopa sêndi, bu sêkôc ŋgac daŋ ŋaê Saimon mbu têtŋ am meŋ. ŋgac dau ndê ŋaê daŋ sêsam bu Pita.

⁶ In mbo whiŋ in ndê wakaŋgac daŋ ŋaê Saimon, naŋ kôm gwelen bôc ŋamlic-nga, ma in ndê andu kalhac gwêc dali.”

⁷ Aŋela sôm yom dau pacndê su, goc hu in siŋ. Dec Konelias ta in ndê ŋgac akiŋ lu ma in ndê ŋgac siŋ-nga daŋ sêmeŋ. ŋgac siŋ-nga dau gêm in sa tôm bêc hoŋ, ma in toc Anötö sa.

---

* **10:1** Lau Rom-nga si ŋgac bata naŋ yob lau siŋ-nga gitôm 100, naŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Centurion’ (Senturion). Konelias in senturion daŋ. Lau siŋ-nga gitôm 600 sêmbo Itali Naton ŋalôm, ma sêsam toŋ atu gitôm Itali Naton yêc Yom Inglis bu ‘Regiment.’ Ma ŋac sêkêtŋ Regiment ŋaton 10 sêpitigeŋ sêti toŋ atu, naŋ sêsam bu ‘Legion’ (lau siŋ-nga gitôm 6,000).

⁸ Konelias gic miñ têtñ ñac pi yom honñ nan añjela sôm têtñ in, goc kêkinñ ñac sêtêtñ malac Jopa si.

Pita gêlic gêñ ñagatu dañ

⁹ Galañsê ñac sêñsêlêñ sêmbo senñ ma têtñ ac kalhac lhu, nanñ sêsunñ sa malac atu Jopa. Têtñ têtñ dinañ, Pita pi andu gi bu tenñ mbec.

¹⁰ In mbo e gêñ yô in dec tac whinñ bu neñ gêñ. Lau sêmasañ in ndê gêñ sêmbo, ma Pita gatu kainñ dañ sa.

¹¹ In gêlic undambê kac sa, ma gêñ gitôm po atu dañ nanñ sêsô wac sip ñakêcsu hale, nanñ sêñwhañ sip nom meñ yêc in aᅅgô-ᅅga.

¹² Ma in gêlic bôc tidau-tidau ma gêñ nanñ sêñsêlêñ ña ñatac pu-ᅅga, ti mbac lôlôc-ᅅga sêmbo po dau ᅅalôm.

¹³ Goc awha dañ sôm têtñ in bocdec bu, “Pita, tisa ndic ma neñ.”

¹⁴ Magoc in ô yom ma sôm, “Pômdu, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêñ dau ma sôm bu in gêñ ñadômbwi, ma bocdinañ aô whañsunñ gêm gauc sambuc.”

¹⁵ Dec awha dau sôm tiyham, “Anötö bu sôm bu gêñ dañ in ñawasi, dec am sôm bu gêñ ñadômbwi dom.”

¹⁶ Gêñ honñ dinañ hôc asê in tidim tö su, goc po dau pi undambê gi tiyham.

¹⁷ Têtñ ndoc dinañ Pita ndê gauc sa bu in gêlic gêñ ñagatu dañ, goc in ndöc ma kôc gauc pi gêñ dau ᅅahu. Têtñ ndoc dinañ, lau nanñ Konelias kêkinñ, nanñ sêtap Saimon ndê andu sa, ma sêlhac andu dau ñagatam.

18 M a sêta yom ma sêndac bu Saimon nan sêsam bu Pita, nan mbo andu dau, me mba.

19 Pita hê gauc pi gêṅ nan iṅ gatu gêlic nan mbo, ma Njalau Dabuṅ sôm têṅ iṅ, “Saimon, lau tö sêṅsalê am.

20 Tisa ma sip nom ndi, ma whiṅ ṅac ndi. Hêgo daôm bu ṅac lau gameṅ apa-ṅga lec dom, bu aô dauṅ kakiṅ ṅac sêmeṅ.”

21 Goc Pita sip gi ma sôm têṅ lau dinaṅ, “ṅamalac nan mac aṅsalê ambo, nan aô dauṅ dec. Mac amêṅ tu sake-ṅga?”

22 Ma ṅac sêsôm, “ṅgac bata siṅ-ṅga Konelias kêkiṅ yac amêṅ. Iṅ ṅgac gitêṅ toc Anötö sa-ṅga, ma lau Israel-ṅga hoṅ nan sêmbo malac Sisaria, nan sêlic iṅ ṅayham. Aṅela dabuṅ daṅ sôm têṅ iṅ bu êṅgalêm am sa têṅ iṅ ndê andu ndi, bu am sôm yom ṅatô têṅ iṅ.”

23 Pita ṅgô ṅac si yom dinaṅ su, goc kôc ṅac sêsôc andu dau si bu sêmbo sêwhiṅ iṅ têṅ ôbwêc dinaṅ.

Pita gêm mêtê têṅ Konelias ti ndê lau

Têṅ galaṅsê Pita ti akêṅ malac Jopa whiṅ lau dau, ma lau sêkêṅ whiṅ-ṅga ṅatô akêṅ Jopa sêwhiṅ ṅac si.

24 Bêc daṅ tiyham sêhóc asê Sisaria. Konelias kêṅ bata ṅac, dec mbwêc iṅ ndê dawai ti ndê silip hoṅ sêkac sa sêpitigeṅ.

25 Têṅ ndoc Pita bu sôc iṅ ndê andu ndi, nan Konelias têṅ iṅ gi, ma hu dau yêc iṅ gahi-ṅga bu toc iṅ sa.

26 Magoc Pita sôm, “Am kôm bocdinaṅ dom! Tisa, bu aô dauṅ ṅamalac ṅambwa.”

27 Inlu sem yomgalôm ma sêsôc andu dau si, ma Pita gêlic lau toj atu sêndöc andu ñalôm.

28 Dec inj sôm têtj ñac, “Mac anyalê bu yac lau Israel-nga mba yomsu gic yao yac bu andic ahê lau nan lau Israel dom, ma ati ñaclen ñac d om. Tigen Anötö tôc asê têtj aö bu wapu ñamalac dan bu ñadômbwi me sac dom.

29 Bocdinañ têtj ndoc mac ankin lau bu sêngalêm aö sa, nan aö gasôm yom dan dom, ma gawhin ñac gameñ. Ma kwahic dec, gitôm bu mac asôm asê têtj aö, ñahu bocke dec mac angalêm aö sa gameñ?”

30 Goc Konelias ô yom ma sôm, “Bêc hale su, aö gambo andu ti gateñ mbec têtj acgatu gitôm kwahic dec-nga, têtj 3 kilok telha-nga. Ma ñagahô ñamalac dan ti ñakwê ñawasi atu hóc asê kalhac aö anôn-nga.

31 Ma inj sôm têtj aö bu, ‘Konelias, Anötö ngô am nem mbec, ma gauc gêm mwasin nan am kêtj têtj lau ñalôm sawa.

32 Kwahic dec êmkin lau ñatô sêtên malac Jopa sêndi, ma sêkôc ñgac dan ñaê Saimon nan sêsam bu Pita, nan meñ. Inj ti ñaclen inj ndê wakançac ñaê Saimon ma ndöc whin inj. Ngac kêmasañ bôc ñamlic-nga dinañ ndê andu kalhac gwêc ñadali.’

33 Aö gançô su, goc ñagahô kakin lau ñatô sêtên am sêloc, ma ñayham bu am mwen su. Kwahic dec yac hoñ dambo Anötö ançô-nga, ma yac bu ançô yom bocke nan Pômdau gic atu am bu sôm têtj yac.”

34 Goc Pita gic hu yom ma sôm, “Kwahic dec

aö kayalê pi nandô bu Anötö toc lau toj dan sa, hóc gêlêc toj natô su dom.

³⁵ Yomandô! Lau akênj lau natonj nom-nga hon nanj sêtöc inj ma sêkôm mêtê nayham ma solop, nanj inj oc kôc nac sa.

³⁶ Anötö kênj ndê nawae nayham tênj lau Israel, ma yom dau hêganônj Yisu Kilisi, nanj ti lau Israel ma lau gamej apa-nga honj si Pômdau, ma whê lénj nanj datap yom malô sa tu inj-nga, nanj sa. Mac anjô nawae dau su.

³⁷ Mac anjalê gênj honj nanj hóc asê gamej Judia-nga, ténj ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo Galili e mej ténj dec.

³⁸ Anötö kênj inj ndê nac lai atu ti Nalau Dabunj gêm Yisu Nasaret-nga ahuc, dec kêyalinj inj sa tu kôm gwelénj-nga. Ma Anötö whinj inj, dec inj gêm lau sa yêc gamej daêsam, ma kôm lau honj nanj Sadanj ndê nac lai kêgwiniinj nac dônj, nanj nayham sa tiyham.

³⁹ Yac ambo awhinj inj, ma alic gênj honj nanj inj kôm yêc lau Israel si gamej ma yêc Jerusalem. Nac sic inj ndu pi a,

⁴⁰ magoc ténj bêc titö-nga Anötö unj inj sa akênj lau batê-nga, ma kôm bu lau daêsam sêlic inj.

⁴¹ Lau honj sêlic inj dom, magoc yac lau nanj anj ti anôm gênj awhinj Yisu ténj ndoc inj tisa ma mbo whinj yac tiyham, nanj Anötö kêyalinj yac sa bu ahoc inj ndê tisa nawae asê.

⁴² Ma Anötö gic atu yac bu anem mêtê lau, ma bu ahoc yom asê bu inj kêyalinj Yisu dau sa su, bu ênsahê lau tali ti lau batê honj ténj bêc nambu-nga.

⁴³ Ma propet akwa honj bocdinaj sêhoc yom

asê pi in. Nac sêto bu lau hon nan sêkên whin in, nan Anötö oc suc nac si sac kwi tu in ndê ñaê-nga.”

⁴⁴ Pita sôm yom dau mbo, ma Nalau Dabun gêm lau hon nan sêngô in ndê yom, nan ahuc.

⁴⁵ Ma lau Israel-nga nan sêkên whin Yisu ma sêmbo sêwhin Pita, nan sêhêdaê ñandô bu sêlic Anötö kêmwasin lau nan sêmbo lau Israel si ton dom, nan ña Nalau Dabun.

⁴⁶ Bu nac sêngô nac lau dau sêsôm yom awha wakuc-nga ti sêmpin Anötö, tôm Nalau Dabun hóc nac awha sa. Dec Pita sôm têt lau Israel-nga dinañ,

⁴⁷ “Anötö kêt Nalau Dabun têt lau gameñ apa-nga dindéc tôm in kêt têt yac lau Israel-nga. Boddinañ ñayham bu nac sêlin busanñu.”

⁴⁸ Goc in kêt yatu bu sêñku nac tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. Ma tinambu lau dinañ sêndac Pita bu mbo whin nac tôm bêc ñatô.

11

Pita gic min lau gameñ apa-nga si yom têt lau Jerusalem-nga

¹ Lau aposel ti lau sêkên whin Yisu-nga nan sêmbo gameñ Judia-nga, nan sêngô ñawaê bu lau nan Israel dom, nan sêkôc Anötö ndê yom sa sêwhin.

² Magoc têt ndoc Pita hu Sisaria sin ma mbu têt Jerusalem gi, nan lau ñatô sêsôm in. Nac lau Israel-nga nan sêkên whin Pômdau, ma sêsap lau Israel-nga si sakin akwa ma pwac sêsê

namlic natô su-nga dôn. Ma nac sêsôm Pita bocdec bu,

³ “Bocke am sôc lau nan sênkuc yac neŋ mêtê dasê namlic-nga dom, nan si andu, ma gêŋ gêŋ whiŋ nac?”

⁴ Dec Pita gic hu whê sa timala têŋ nac, gêŋ hoŋ nan hôc asê iŋ, ma sôm,

⁵ “Têŋ bêc dan aô gaten mbec gambo malac Jopa, e gatun kaiŋ dan sa ma galic gêŋ nagatu dan. Galic gêŋ gitôm po atu dan, nan sêsô wac sip nakêcsu hale, ma sênwhan sip akêŋ undambê têŋ aô meŋ.

⁶ Aô gatôc gwaniŋ ma galic bôc nom-nga tidau-tidau, bôc saleŋ-nga ti gêŋ nan sêŋsêlêŋ na natak pu-nga, ma mbac lôlôc-nga.

⁷ Dinaŋ su, goc ganğô awha dan sôm têŋ aô bocdec bu, ‘Pita! Tisa ndic ma neŋ.’

⁸ Magoc aô gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêŋ dau ma sôm bu iŋ gêŋ nadômbwi, ma aô whaŋsun gêm gauc sambuc.’

⁹ Ma awha dau sa akêŋ undambê tiyham ma sôm, ‘Anötô bu sôm bu gêŋ dan iŋ gêŋ nawasi, dec am sôm bu nadômbwi dom.’

¹⁰ Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê aô tidim tö su, goc Pômdau kôc mbu pi undambê gi tiyham.

¹¹ Ma têŋ ndoc dinaŋ laungac tö sêhôt asê andu nan aô gambo. Namalac dan kêkiŋ nac sêtêŋ aô sêmeŋ akêŋ malac Sisaria.

¹² Nalau Dabuŋ sôm têŋ aô bu wahêgo dauŋ tu nac lau gameŋ apa-nga lec dom, ma kac aô bu wawhiŋ nac wandi, dec aô gawhiŋ nac ga. Ma

asidôwai 6 akêñ Jopa sêwhiñ yac si. Yac ahôc asê ma asôc ñamalac dau ndê andu a.

¹³ Ma iñ gic miñ têtñ yac bu añela dañ hoc dau asê têtñ iñ yêc ndê andu, ma sôm yom têtñ iñ bocdec bu, ‘Êmkiñ lau sêtêtñ malac Jopa sêndi ma sêkôc Saimon nañ sêsam bu Pita, nañ meñ.

¹⁴ Iñ oc whê yom sa têtñ mac, pi lêtñ nañ am ti nem lau hoñ atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si ambo tamli ñapañ-ñga sa.’

¹⁵ “Bocdinañ aö gac hu bu wasôm yom têtñ ñac, ma têtñ ndoc dau dinañ Ñalau Dabuñ gêm ñac ahuc tôm iñ meñ pi yac têtñ ñamata-ñga.

¹⁶ Ma têtñ dinañ aö gauc gêm Pômdau ndê yom bocdec bu, ‘Jon kêku lau ña bu, tigenñ Anötö oc êñku mac ña Ñalau Dabuñ.’

¹⁷ Lau dinañ sêkêñ whiñ Pômdau Yisu Kilisi tôm yac lau Israel-ñga dakêñ whiñ, ma bocdinañ dec Anötö kêmwasiñ ñac ña Ñalau Dabuñ tôm iñ kôm têtñ yac. Anötö dau ndê lêtñ dinañ, ma aö asa dec bu walhac ahuc?”

¹⁸ Lau Israel-ñga dau sêñgô Pita ndê yom dinañ e ñac si yom mba, ma sêmpiñ Anötö ma sêsôm, “Kwahic dec yac tañyalê bu lau hoñ nañ sem dau kwi, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndöc tali ñapañ-ñga sa. Yac lau Israel-ñga, ma lau nañ sêmbo Israel si toñ dom, nañ sêwhiñ.”

Lau sêkêñ whiñ Yisu yêc malac Antiok

¹⁹ Têtñ ndoc lau Israel-ñga sic Steven ndu, nañ sic hu sêkêñ kisa lau sêkêñ whiñ-ñga e ñac si daêsam sêhu Jerusalem siñ ma sêlhö têtñtêtñ. Ñatô sêtêtñ gameñ Pionisia-ñga ti nduc Saipras, ma ñatô sêtêtñ malac Antiok si. Yêc gameñ bocke

nañ sêhoc asê, nañ sêhoc ñawaê ñayham asê, magoc sêsôm têtj lau Israel-nga tawasê.

²⁰ Magoc lau ñatô nañ sêhu Jerusalem siñ, nañ si malachu Sairin ma nduc Saipras, nañ sêtêtj Antiok si, ma sic hu sêsôm ñawaê ñayham pi Pômdau Yisu têtj lau Grik sêwhiñ lau Israel-nga yêc malac dinañ.

²¹ Ma Pômdau gêm mbec gwelenj dau e lau daêsam ñandô sem dau kwi ma sêkêtj whiñ Pômdau.

²² Tiñambu lau Jerusalem-nga nañ sêkêtj whiñ Yisu, nañ sêñgô gêtj dau ñawaê, dec sêñkiñ Banabas têtj Antiok gi.

²³⁻²⁴ Banabas iñ ñgac ñayham nañ Nalau Dabuñ gêm iñ ahuc ma kêtj whiñ ñaŋga. Têtj ndoc iñ hôc asê Antiok, nañ gêlic bu lau daêsam sêtap Anötö ndê mwasiñ sa ma sêkêtj whiñ Yisu. Dec iñ tac ñayham atu, ma kêgíli ñac bu sêsap Pômdau dóñ, ma sêkêtj whiñ iñ ti si ñalôm sambuc. Ma têtj ndoc dinañ lau daêsam sêñgô Banabas ndê yom ma sêkêtj whiñ Pômdau.

²⁵ Malô goc Banabas têtj malac atu Tasis gi ma kêsalê Saul.

²⁶ Iñ tap iñ sa su, goc kôc iñ sa, ma iñlu sêmbu sêtêtj Antiok si. Ma iñlu sêkôm gwelenj yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, sêndôhônj lau daêsam gitôm yala sambuc dañ. Malac Antiok ti malac ñamata-nga nañ lau sic hu sêsam lau sêkêtj whiñ-nga bu Kilisi ndê lau.

²⁷ Têtj ñasawa dinañ propet ñatô akêtj Jerusalem sêsip Antiok si.

²⁸ Ma Nalau Dabuñ kac ñac si ñgac dañ ñaê Agabus, dec tisa yêc lau sêkêtj whiñ-nga aŋgô-

nga, ma hoc yom asê bu tinambu tôbôm atu oc nem gameŋ naŋ lau Rom sem gôliŋ, naŋ ahuc sambuc. (Ma in ndê yom dau nandô sa têt ndoc Klaudias ti kiŋ Rom-nga.)

²⁹ Tu dinaŋ-nga lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu sêkôc gauc pi lêŋ bu sênem asidôwai naŋ sêndôc gameŋ Judia-nga, naŋ sa. Nac tigeŋ-tigeŋ sic awa sa tôm Anôtô kêmwasinŋ nac,

³⁰ ma sêkêŋ têt Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkêŋ têt lau sêkêŋ whiŋ-nga si lau bata naŋ sêmbo Jerusalem.

12

Lau sêkêŋ whiŋ-nga sêtap kisa atu sa

¹ Têt ndoc dinaŋ Kiŋ †Herod gauc gêm tidôŋ bu kêt kisa lau sêkêŋ whiŋ-nga, ma kôc nac si lau nâtô dôŋ.

² Inŋ gic atu inŋ ndê lau sinŋ, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu ŋa bienŋ baliŋ.

³ Inŋ gêlic bu gêt dinaŋ kôm lau Israel-nga atac ŋayham sa, dec inŋ sôm bu inŋ ndê lau sinŋ-nga sêkôc Pita dôŋ, têt têt lau Israel-nga sêlic om atu †Mwasinŋ Bolom Yist Mba-nga.

⁴ Bocdinaŋ lau sinŋ-nga sêkôc Pita dôŋ ma sêkêŋ inŋ ndôc gapocwalô. Ma sêkêŋ lau sinŋ-nga toŋ hale sêyob inŋ sêô dau sêô dau, ma ŋgac hale sêmbo toŋ tigeŋ-tigeŋ ŋalôm. Herod gauc gêm bu kêt inŋ ndôc dinaŋ e lau Israel si Mwasinŋ Bolom Yist Mba-nga ti †Pasowa-nga pacndê, goc kôc inŋ sa ma êmatôc inŋ yêc lau anŋô-nga.

⁵ Bocdinaŋ Pita ndöc gapocwalô, magoc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêmbo Jerusalem, naŋ sêteŋ mbec ŋaŋga tu iŋ-ŋga têtŋ Anötö.

Pômdau ndê aŋela gêm Pita sa

⁶ Têtŋ ôbwêc daŋ Pita yêc bêc yêc gapocwalô, ma Herod kêmatiŋ yom tidôŋ su bu êmatôc iŋ têtŋ laŋsê. Sêsô iŋ amba dôŋ ŋa sen lu, ma gi sêsô pi ŋgac siŋ-ŋga lu. Ma lau siŋ-ŋga ŋatô sêlhac sêyob gatam.

⁷ Ma ŋagahô ŋambwa Pômdau ndê aŋela daŋ hôc asê, ma ŋawê pô gapocwalô ŋalôm. Iŋ toŋ Pita sip ŋabi e tali sa, ma sôm têtŋ iŋ, “Ŋagahô! Tisa!” Goc sen naŋ sêsô iŋ amba dôŋ, naŋ tigolon ma peŋ sip gi.

⁸ Ma aŋela sôm, “Êmasaŋ daôm. Kic nem piŋkap dôŋ ma sôc nem atapa ti ŋakwê baliŋ sa, goc êmkuc aö.” Pita kôm gitôm iŋ sôm,

⁹ ma kêkuc aŋela dau. Iŋ gauc gêm bu gêtŋ naŋ aŋela kôm, naŋ gitôm mbê daŋ, ma kêyalê dom bu gêtŋ dau iŋ gêtŋ ŋandô.

¹⁰ Iŋlu sêŋlêc ŋgac siŋ-ŋga lu naŋ sêyob andu dau e sêhôt asê gatam naŋ sa malac lôm. Gatam dau gêlêc dau su, ma sêsa awê si. Iŋlu sêŋsêlêŋ sêsa seŋ daŋ, ma sep tigeŋ aŋela hu iŋ siŋ.

¹¹ Têtŋ dinaŋ Pita ndê gauc sa ma sôm têtŋ dau, “Kwahic dec aö kayalê tidôŋ bu Pômdau kêkiŋ ndê aŋela bu êŋgaho aö su yêc Herod amba, bu gêtŋ naŋ lau Israel-ŋga gauc gêm bu sêkôm têtŋ aö, naŋ oc ŋandô sa dom.”

¹² Iŋ kêyalê gêtŋ dau pi ŋandô, goc sa têtŋ awê daŋ ŋaê Maria ndê andu gi. Maria iŋ Jon, †ŋgacsêŋom naŋ sêsam bu Mak, naŋ dinda. Ma

têñ ôbwêc dinañ lau daêsam sêkac sa sêmbo Maria ndê andu bu sêteñ mbec.

¹³ Pita hôc asê ma kêmati gatam. Ma awhê akiñ dan ñaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam.

¹⁴ Inj ñgô inj awha dec kêyalê bu Pita, dec tac ñayham sa atu ma kêlhiñ gatam siñ kêti mbu gi ma sôm têñ lau bu, “Pita dê kalhac gatam!”

¹⁵ Magoc ñac sêkêñ whiñ dom, ma sêsôm têñ inj bu, “Am nem gauc kêñsôn!” Goc inj sôm yom pi Pita ñapañ e ñac sêsôm, “Mboe inj ndê añela, me?”

¹⁶ Sêkôc gauc dinañ sêmbo, ma Pita gacgen kêmati gatam kalhac. Malô ma sêlêc gatam su têñ inj e sêlic inj ma sêsö ñandô.

¹⁷ Pita gic amba bu sênem dau dôn, goc gic miñ yom pi ñalêñ nañ Pômdau kôc inj su yêc gapocwalô. Ma inj sôm, “Mac andi ma asôm asê têñ Jems ma asidôwai ñatô.” Goc inj hu ñac siñ ma sa gi.

¹⁸ Têñ bêbêc lau siñ-ñga nañ sêyob gapocwalô sêlic bu Pita añgô mba. Gêñ dau gêli ñac ñalôm sa ñandô, ma ñac gauc gêm yom daêsam pi inj bu oc mbo nde.

¹⁹ Ma Herod ñgô ñawaê, dec kêñ lau sêñsalê inj e gimba. Goc inj kêsu lau siñ-ñga nañ sêyob Pita, ma gic atu bu sêndic ñac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tiñambu Herod hu gameñ Judia-ñga siñ ma sa têñ malac Sisaria gi bu mbo bêc ñatô.

²⁰ Tôm ñasawa hic baliñ ñagec gi su, nañ yom ñawapac ñatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-ñga ñalhu, dec inj gêlic ñac sac. Magoc

têñ têm in mbo malac Sisaria, nan lau dau ñalôm tigen ma gauc gêm bu sêhê wamba in tiyham. Nahu bu ñac sêmbo Herod ndê gôlin ñapu ma lau gameñ dinañ-nga takwê Herod tôm yala hon, bu nem ñac sa ña gêñ daneñ-nga ñatô. Tu dinañ-nga sêmasañ yom whin Blastus, ñgac nan yob Herod ndê andu, ma semlhi in bu nem ñac awha têñ Herod. Ma sic ndoc bu sêmasañ yom wamba-nga dau whin Herod.

²¹ Têñ bêc dau Herod sôc ndê ñakwê ti ñawasi kin-nga sa, goc ndöc ndê pôñ ma sôm ndê yom daêsam asê têñ lau malac lu dinañ-nga.

²² Ñac sêngô su ma sêmbwêc, “Kec! Awha dindec ñamalac ñambwa ndê awha dom, anötö dan ndê awha.”

²³ Herod ñgô ñac si yom dinañ, dec toc dau sa kêlêc ma kên waê têñ Anötö dom. Ma tu dinañ-nga Pômdau ndê anela gic in ma kôm in gêmbac atu. Dombo sem in ahuc ma señ in e mbac ndu.

²⁴ Têñ têm dinañ ma kêsêlêñ meñ, nan lau sem mêtê ñapan e Anötö ndê yom tiapa, ma lau daêsam sêkên whin.

²⁵ Banabas lu Saul sic bata si gwelen yêc malac Jerusalem, goc sêmbu sêtêñ Antiok si. Ma sêkôc Jon, ñgac nan sêsam in ndê ñaê dan bu Mak, nan whin inlu gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gwelen

¹ Lau propet ti kêdôhôn-waga bocdec sêmbo m alac Antiok ma sêkôm gwelen yêc gôlôwac dabun ñalôm. Banabas lu Saimon nan sêsam

bu Naiga, Lusias akêñ malac Sairin, Saul ma Manaen (nañ tiatu whiñ †Herod Antipas têtñ ndoc inlu sêmbo balê).

² Têtñ béc dañ ñac lau dau sêmbo sêwhiñ dau ma sêhu gêtñ daneñ-nga siñ tu sêtoc Pômdau sa-nga. Ma Nalau Dabuñ sôm têtñ ñac bu, “Aö kayaliñ Banabas lu Saul sa bu sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga. Bocdinañ anem mbec inlu ma ankiñ inlu sêsa sêndi ma sêkôm gwelen dau.”

³ Lau dau sêtñgô su, goc sêhu gêtñ daneñ-nga siñ ti sêteñ mbec ñasawa dañ tiyham, ma sêkêtñ amba sac Saul lu Banabas, ma sêtñkiñ inlu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbo nduc Saipras

⁴ Nalêtñ dinañ Nalau Dabuñ kêtñ Saul lu Banabas, dec inlu sêtêtñ malac Selusia si, ma sêpi wañ dañ ma sêsa nduc Saipras si.

⁵ Nac sêsôc baö yêc malac Salamis, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anötö ndê yom asê. Ma Jon mbo whiñ inlu bu nem inlu sa.

⁶ Tiñambu sêtñsêlêtñ ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc nduc Saipras ñagamenñ honñ e sêhóc asê malac Papos. Yêc dinañ sêtap propet tasanñ dañ sa nañ kôm gwelenñ mbectoma-nga whiñ. Inñ ñgac Israel-nga dañ ma inñ ndê ñaê Ba-Jisas.

⁷ Inñ gêm akinñ ñgac Rom-nga nañ gêm gôliñ nduc Saipras, nañ ndê ñaê Segias Polas. Gôliñwaga dau inñ ñgac tigauc, dec kêtgalêm Banabas lu Saul sa, bu inñ tac whiñ bu sêwhê Anötö ndê yom sa têtñ inñ.

⁸ Magoc Ba-Jisas kôm bu êngwiniņ ti kênj kisa iņlu, ma tac whiņ bu kac gôliņwaga dau kwi bu kênj whiņ Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ñaê daņ Elimas, naņ danem kwi bu Mbectoma.)

⁹ Têņ ndoc dinaņ Ñalau Dabuņ gêm Saul, naņ sêsam bu Pol ahuc, ma iņ tahê Elimas ma sôm,

¹⁰ “Am Sadaņ atu am! Am kênj kisa lêņ gitêņ hoņ, ma sac ti mêtê tasaņ gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêņ solop êņsôņ.

¹¹ Kwahic dec am oc êmsahê Pômdau ndê ñaclai. Am oc tampec sa ma tôm bêc ñatô am oc lic gameņ ti ac ñawê tiyham dom.” Ma ñagahô ñasec gêm ñgac dau tandô ahuc, ma iņ kêsêlêņ kêsâ ma kêsâlê ñamalac daņ bu kêm iņ amba ma wê iņ.

¹² Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-ņa, ma têņ ndoc iņ gêlic gêņ naņ hôt asê Elimas, naņ iņ kênj whiņ Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

¹³ Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos siņ ma sêpi waņ daņ, ma sêlac sêtêņ malac Pega naņ yêc gameņ Pampilia-ņa si. Yêc gameņ dinaņ Jon hu iņlu siņ ma mbu têņ Jerusalem gi.

¹⁴ Goc iņlu sêhu Pega siņ ma sêtêņ malac Antiok naņ yêc gameņ Pisidia-ņa,* naņ si. Têņ bêc Sabat-ņa sêsôc lau Israel si lôm wê-ņa si, ma sêndôc sic.

¹⁵ Sêņgô Anötô ndê yom naņ sêsam yêc Buku Yomsu-ņa ti Propet si Buku, goc lau bata lôm

---

* **13:14** Malac lu ñaê Antiok sêyêc. Daņ yêc gameņ Siria-ņa - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma daņ yêc gameņ Pisidia-ņa (alic map).

wê-nga-nga sêkêñ yom têtñ inlu ma sêsôm,
 “Asidôwa lu. Amlu nem yom bu yêc bu apuc
 lau dindêc dôñ, dec asôm asê têtñ yac.”

¹⁶ Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têtñ lau bu
 sênem dau dôñ, goc sôm, “Mac lau Israel-nga ti
 mac lau apa nan atoc Anötö sa. Anğô su nan!

¹⁷ Yac lau Israel-nga mba Anötö kêyalin yac
 mba abanñ sa. Ma tinambu in kôm ñac si wakuc
 nan sêndôc gameñ Isip-nga, n an sêti lau toñ atu.
 Ma têtñ ndoc in kôc ñac su yêc Isip, nan kôm gêtñ
 ti ñaclai atu daêsam.

¹⁸ Tinambu ñac sêkôm mêtê wachuc daêsam
 tôm yala 40 nan sêmbo gameñ sawa, magoc
 Anötö hu ñac sin dom.

¹⁹ T inambu in ku lau toñ 7 dulu yêc gameñ
 Kanan-nga, ma kêtñ ñac si gameñ têtñ lau Israel-
 nga sêwêkainñ.

²⁰ Gêtñ hon dinan hóc asê yêc yala 450 ñalôm.
 Tinambu in kêtñ lau sêmatôc yom-nga sêyob lau
 Israel-nga e meñ têtñ propet Samuel ndê têtñ.

²¹ Têtñ ndoc dinan lau dau sêndac kin dan bu
 nem gôlinñ ñac, ma Anötö kêtñ Saul, nan ndê
 damba Kis akêtñ Benjamin ndê toñ. Saul gêm
 gôlinñ tôm yala 40,

²² goc Anötö kôc in su ma kêtñ Dawid ti kin ô
 in su. Ma in sôm yom pi Dawid bocdec bu, ‘Aô
 galic Jessi ndê atu Dawid bu ñgac nan ndê ñalôm
 ti gauc tap aneñ atoc whin sa, ma oc kôm gêtñ hon
 tôm aô atoc whin.’

²³ Anötö kêyalin ñgac nem lau si-nga Yisu sa
 yêc Dawid dau ndê wakuc, tôm in gic bata munñ
 su, ma kêtñ in hóc asê Israel.

24 Yisu gic hu ndê gwelen su dom, ma Jon gêm mêtê têḅ lau Israel-ḅga hoḅ bu sênem si ḅalôm kwi ma sêliḅ busanḅu.

25 Têḅ ndoc Jon ndê gwelen kêpiḅ bu pacndê, naḅ iḅ sôm têḅ lau bu, ‘Mac gauc gêm bu aô asa? Ngac naḅ Anötö gic bata bu ti mac nem Mesaya, naḅ aô dom. Mba! Magoc iḅ oc meḅ êḅkuc aô. Iḅ ḅgac tiwaê ma aô ḅgac ḅambwa, gitôm dom bu wati iḅ ndê ḅgac akiḅ tu wanḅapwêc iḅ ndê atapa ḅawalô su-ḅga.’

26 “O asidôwai. Mac lau Israel-ḅga naḅ asa akêḅ abanḅ Abraham, ti mac lau naḅ ambo lau Israel si toḅ dom magoc atoc Anötö sa. ḅawaê dindec pi Anötö ndê lêḅ nem lau si-ḅga, naḅ iḅ kêḅ gic waê yac hoḅ.

27 Lau Israel Jerusalem-ḅga ti ḅac si lau bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê yêc ḅac si lôm wê-ḅga tôm bêc Sabat-ḅga hoḅ. Magoc têḅ têm Yisu hôc asê, naḅ sêḅyalê dom bu iḅ Mesaya dau, ma sêkic yom bu sêndic iḅ ndu. ḅac sêḅyalê dom bu lêḅ bocdinaḅ dec kôm yom naḅ lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, naḅ ḅandô sa.

28 ḅac sêtap yom giso danḅ sa pi Yisu tu bu sêndic iḅ ndu-ḅga lec dom, magoc sêndac Pailot bu ndic iḅ ndu.

29 ḅac si lêḅ dinaḅ dec kôm yom hoḅ naḅ sêto pi Yisu muḅ su, naḅ ḅandô sa. Pailot ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau sêkôc iḅ su yêc a gicso ma sêkêḅ iḅ ndê ḅamlanḅ yêc sêhô.

30 Magoc Anötö uḅ iḅ sa akêḅ lau batê-ḅga.

31 Ma tôm bêc daêsam iḅ mbo whiḅ lau naḅ

sênsêlêṅ sêwhiṅ iṅ têṅ ndoc iṅ gic hu ndê gwelen yêc Galili e lau sic iṅ ndu yêc Jerusalem. Nṅac lau dau sêlic iṅ tisa su yomandô, madec sêsôm asê têṅ lau hoṅ.

³²⁻³³ Kwahic dec yac asôm ṅawaê ṅayham asê têṅ mac bocdec bu, Anötö uṅ Yisu sa akêṅ lau batê-ṅga. Ma bocdinaṅ dec yom naṅ iṅ gic bata têṅ abañi, naṅ kwahic dec iṅ kôm ṅandô sa têṅ abañi si lau wakuc yac dec. Tôm yom naṅ sêto yêc Wê tilu-ṅga yêc Buku Wê-ṅga bocdec bu, *'Acsalô lec am ti aô neṅ atunṅac solop, ma aô gati am Damam.'*

³⁴ Anötö uṅ iṅ sa akêṅ lau batê-ṅga bu iṅ ṅamlic tibalê dom. Bu mba, dec oc tôm dom bu sêto yom bocdec bu, *'Pwac dabuṅ naṅ aô kamatiṅ gawhiṅ Dawid, naṅ tidôṅ su, ma mac oc atap pwac dau ṅa-mwasinṅ sa.'*

³⁵ Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, *'Am oc hu nem Nṅac Dabuṅ sinṅ bu tibalê dom.'*

³⁶ Anṅô su naṅ! Dawid to yom dinaṅ hêganôn iṅ dau dom. Bu têṅ ndoc Dawid gic bata gwelen naṅ Anötö kêṅ sip iṅ amba, naṅ Dawid mbac ndu whiṅ lau têm dinaṅ-ṅga, ma sêṅsuhunṅ iṅ whiṅ ndê apai. Ma iṅ ndê ṅamlaṅ tibalê su.

³⁷ Tigeṅ Yisu, naṅ Anötö uṅ iṅ sa akêṅ lau batê-ṅga, naṅ ndê ṅamlaṅ tibalê dom.

³⁸ “Bocdinaṅ aneṅ asidôwai hac, anṅô. Aô tac whiṅ bu mac anyalê ṅapep bu yom naṅ yac ahoc asê têṅ mac, naṅ bu whê mac nem gauc sa pi lêṅ bu Anötö suc mac nem sac kwi tu Yisu-ṅga.

³⁹ Mac nem daṅ gitôm dom bu êṅkuc yomsu hoṅ naṅ Moses to e Anötö lic iṅ bu ṅamalac

gitêḅ. Mba andô! Tigen kwahic dec lau naḅ sêkêḅ whiḅ Yisu, naḅ Anötö gêlic ḅac bu lau gitêḅ tu inḅga.

⁴⁰ Ayob daôm bu atec ḅawaê ḅayham dindec dom, tu bu yom naḅ lau propet sêsôm, naḅ ḅandô sa pi mac dom. Yom dau bocdec:

⁴¹ Alic su naḅ mac lau apu yom ti atañ bôlê-ḅga. Kwahic dec aö oc wakôm gêḅ atu daḅ, naḅ lau bu sêsôm asê têḅ mac, dec oc akêḅ whiḅ dom! Mac alic ti ahêdaêm, magoc oc andiḅam!” *[Hab 1:5]*

⁴² Pol gic bata inḅ ndê yom dinaḅ, ma inḅlu Banabas bu sêhu lôḅ wê-ḅga siḅ sêsa awê sêndi. Ma lau sêndac inḅlu bu sêmbu sêmeḅ têḅ Sabat ḅambu-ḅga, ma sêsôm yom tiyham pi gêḅ hoḅ dinaḅ.

⁴³ Lau bata lôḅ wê-ḅga sêkêḅ gôlôwac sêsa si su, ma lau daêsam sêḅkuc Pol lu Banabas. Lau ḅatô ḅac lau Israel-ḅga, ma lau ḅatô ḅac lau gamēḅ apa-ḅga naḅ sêḅkuc lau Israel si sakiḅ sênem akiḅ Anötö-ḅga. Ma Pol lu Banabas sem yomgalôm sêwhiḅ ḅac, ma sem la ḅac bu takwê Anötö ndê mwasinḅ tu bu puc ḅac si sêkêḅ whiḅ dôḅ tôḅ bêc hoḅ.

⁴⁴ Sabat daḅ tiyham hôc asê, ma lau daêsam andô sêkac dau sa bu sêḅgô Pôḅdau ndê yom. Kêpiḅ bu lau malac-ḅga hoḅ sêmeḅ sêpitigeḅ.

⁴⁵ Tigen lau Israel-ḅga ḅatô sêlic toḅ atu dinaḅ ma sem lêmuḅ ḅandô. Bocdinaḅ ḅac atac ḅandê ma sêsôm yom sac-sac daêsam bu sêḅgwininḅ Pol ti ndê yom.

⁴⁶ Magoc inḅlu Banabas sêlhac ti atac pa su ma

sêo ñac si yom ma sêsôm, “Anötö kêkin alu bu asôm in ndê yom asê têt mac lau Israel-nga mun. Magoc mac atec in ndê yom. Mac atec bu atap seŋ andöc tamli-nga sa, a? Tu dinaŋ-nga dec alu oc ahu mac siŋ, ma atêt lau naŋ lau Israel dom, naŋ andi.

⁴⁷ Pômdau dau gic atu alu bu akôm bocdinaŋ, tôm yom naŋ Aisaya to pi Anötö ndê ñgac akin bocdec bu:

Aô wanŋin am gitôm ñawê bu têt lau naŋ lau Israel dom, naŋ ndi. Ma am oc sôm ñawaê ñayham asê pi aneŋ lêt wanem lau si-nga e tiapa yêc gameŋ hoŋ.” *[Ais 49:6]*

⁴⁸ Lau gameŋ apa-nga dinaŋ sêŋgô yom dau, ma ñac atac ñayham sa ma sêtoc Pômdau ndê yom sa. Ma lau hoŋ naŋ Pômdau kêyaliŋ ñac sa su bu sêtap seŋ sêndöc tali-nga sa, naŋ sêkêt whiŋ.

⁴⁹ Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm gameŋ hoŋ dinaŋ ahuc.

⁵⁰ Magoc yêc malac dinaŋ lau Israel-nga ñatô sêŋgíli lau bata ti lauwhê tiwaê naŋ sêmbo gôlôwac Israel-nga ñalôm, ma sêkêt kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc inlu su yêc ñac si gameŋ.

⁵¹ Bocdinaŋ inlu sêtoŋ kop su yêc si gahi bu töt lau dau si giso asê, ma sêtêt malac Aikoniam si.

⁵² Ma Anötö kêŋ Nalau Dabuŋ gêm lau malac Antiok-nga naŋ sêkêt whiŋ Yisu, naŋ ahuc, ma sêmbo ti atac ñayham ñapaŋ.

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbo malac Aikoniam

¹ Pol lu Banabas sêhóc asê malac Aikoniam, ma sênkuc si gêbôm ma sêsóc lau Israel si lôm wê-nga si. Ma yêc dinaņ inļu sem mêtê ñalêņ ñayham e lau daêsam sêkêņ whiņ Yisu, lau Israel-nga ma lau gameņ apa-nga sêwhiņ.

² Magoc lau Israel-nga naņ sêkóc inļu si yom sa ti sêkêņ whiņ dom, naņ sêngilí lau gameņ apa-nga e sêlic lau sêkêņ whiņ-nga sac.

³ Tu dinaņ-nga Pol lu Banabas sêmbo malac Aikoniam ñasawa hic baliņ, ma sêlhac ñaņa tu bu sêwhê Pômdau ndê yom sa-nga. Ma Pômdau kêņ ñaclai têņ inļu bu sêkôm gêņ dalô ti gêņ atutu, tu bu puņ yom naņ inļu sêhoc asê pi inļu ndê mwasiņ, naņ dôņ.

⁴ Gêņ dau kôm lau malac-nga sêwhê dau kóc, ñatô sêlhac sêwhiņ lau Israel-nga, ma ñatô sêlhac sêwhiņ aposel lu dinaņ.

⁵ Têņ dinaņ lau Israel-nga ma lau gameņ apa-nga naņ sêkêņ kisa inļu, naņ sêkic yom sêwhiņ ñac si lau bata bu sêkôm inļu ñayom ma sêtu inļu ña hoc ndu.

⁶⁻⁷ Tigeņ inļu sêngô ñapuc, ma bocdinaņ dec sêlhô sêtêņ gameņ Likonia-nga si. Ma yêc gameņ dinaņ, inļu sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga yêc malac Listra ma malac Derbi ma yêc ñagameņ ñamakê-nga.

Pol lu Banabas sêtêņ malac Listra si

⁸ Yêc malac Listra ñgac bôliņ daņ mbo, naņ gahi lu-lu tibalê. Dinda kóc inļu bocdinaņ, ma inļu kêsêlêņ daņ dom.

⁹ Têñ béc dañ in ndöc gameñ nañ Pol gêm mêtê mbo, ma ñgô in ndê yom. Pol tahê in e kêyalê bu in kên whin Pômdau ñanğa tôm bu kôm in ñayham sa.

¹⁰ Dec Pol ta yom ña awha atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma ñagahô ñambwa ñgac dau tisa ma kêsêlên.

¹¹ Lau Likonia-ñga sêlic gên nañ Pol kôm, dec sêmbwêc yêc dau awha-ñga ma sêsôm, “Kec, anötöi sem ñamalac aṅgô ma sêsip sêtên yac sêmen.”

¹² Ma sêhê ñaê Seus pi Banabas kêkuc ñac si anötö ñamata-ñga ndê ñaê. Ma sêsam Pol bu Hermes, kêkuc ñac si anötö apa dañ ñaê, ñahu bu in ñgac sôm yom-ñga.

¹³ Lau malac dinañ-ñga si lôm tu sênem akin ñac si anötö apa Seus, nañ kalhac kêpin malac dau ñagatam. Ma anötö apa Seus ndê dabuñsiga dañ, ti ñac lau malac-ñga atac whin bu sêkên gên pi ya ti da têt Pol lu Banabas. Dec in kôc makao gapoc ñatô ma gên ñatô tu sêṅgôlôn makao ma sêkên ti da-ñga, ma ñac hoñ sêkac dau sa sêmbô malac dau ñasactô.

¹⁴ Magoc têt ndoc aposel lu sêṅgô gên dinañ ñawaê, nañ sêkac si ñakwê kic bu sêtôc asê bu sêlic gên dau so sambuc. Ma sêsa ñalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec bu,

¹⁵ “Ei! Mac akôm in dinañ tu ake-ñga? Alu ñamalac atôm mac, ma amen bu asôm ñawaê ñayham asê têt mac. Alu bu asôm têt mac bu ahu nem anötöi tasan hoñ siñ ma anem daôm kwi ma anem akin Anötö Tali Ndadu, nañ

kêmasañ undambê ti nom ma gwêc ti gêñ hoñ.

¹⁶ Muñ-ñ ga inñ kêñ ñasawa têtñ lau nom-ñga hoñ bu sêkôm gêñ tòm si atac whiñ.

¹⁷ Magoc inñ kêmwasiñ lau nom-ñga ñapañ bu whê ñac si gauc sa pi inñ. Inñ kêñ u gic akêñ umbonñ, dec mac nem ôm sem ñandô daêsam. Inñ kêñ gêñ daneñ-ñga daêsam têtñ mac, ti gêñ ñayham-ñayham tu bu kôm mac atac ñayham-ñga.”

¹⁸ Inñlu sêwhê gêñ hoñ dinañ sa têtñ lau dau, magoc lau ñatô si gauc sa dom, ma sêkôm ñanña bu sêkêñ da têtñ inñlu.

¹⁹ Têtñ dinañ lau Israel-ñga ñatô nañ sêmenñ akêñ malac Antiok ma Aikoniam, nañ sêsôm yom daêsam têtñ lau e sêkac si ñalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêtuc Pol ña hoc e gauc gêm bu inñ mbac ndu su, goc sêhê inñ sa malac ñamakê gi.

²⁰ Magoc lau sêkêñ whiñ Yisu-ñga ñatô sêsa si sêñgihi inñ a huc, dec inñ tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ñagalañsê inñlu Banabas sêlhô sêtêñ malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtêñ Antiok si

²¹ Inñlu sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkêñ whiñ Pômdau. Tinambu inñlu sêmbu si, ma sic lau sêkêñ whiñ-ñga kêsî yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gameñ Pisidia-ñga.

²² Sêpuc lau sêkêñ whiñ-ñga dôñ bu sêlhac ñanña ma sêhu si sêkêñ whiñ siñ dom. Sêsôm têtñ ñac bu, “Yac bu dambo Anötö ndê gôlinñ

ņapu, naņ in ģeņ saņ dom. Dalhac ņanġa ma dahôc ņawapac dandic ņawaê.”

²³ Ma yêc lau sêkêņ whiņ-ņga ņatonġ hoņ naņ inġlu sic kêsi, naņ Pol lu Banabas sêņyaliņ lau bata sa bu sêyob tonġ tigeņ-tigeņ. Inġlu sem mbec lau bata dau ma sêkêņ ņac sêsip Pômdau, naņ ņac hoņ sêkêņ whiņ inġ, naņ amba. Ma ņac hoņ sêhu ģeņ daneņ-ņga siņ tu bu sêteņ mbec-ņga, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dônġ.

²⁴ Inġlu sic gameņ Pisidia-ņga kêsi su, goc sêteņ gameņ Pampilia-ņga si.

²⁵ Yêc dinanġ sêhoc ņawaê ņayham asê yêc malac Pega, ma tiņambu sêsa malac Atalia si.

²⁶ Ma yêc Atalia sêpi waņ danġ, ma sêmbu sêteņ malac Antiok naņ yêc gameņ Siria-ņga si. Muņ-ņga lau yêc malac d au sêņyaliņ inġlu sa ma sêteņ Anötö bu êmwasiņ inġlu tu gwelenġ naņ kwahic dec inġlu sic bata su-ņga.

²⁷ Sêhóc asê su goc sêkac lau sêkêņ whiņ-ņga hoņ sa, ma sic miņ ģeņ hoņ naņ Anötö ģem inġlu sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê teņ ņac bu kwahic dec Anötö ģêlêc gatam su teņ lau naņ lau Israel dom, dec ņac si lau daêsam sêkêņ whiņ Yisu.

²⁸ Ma inġlu sêmbu sêwhiņ lau sêkêņ whiņ-ņga yêc malac Antiok ņasawa baliņ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbu Jerusalem

¹ Lau sêkêņ whiņ-ņga ņatô akêņ gameņ Judia-ņ ga sêhóc asê Antiok, ma sêndôhônġ yom teņ lau sêkêņ whiņ-ņga naņ lau Israel dom, naņ bocdec bu, “Mac bu asê nem laņġac si ņamlic ņatô su

anꝑkuc pwac nanꝑ Moses to yom pi, nanꝑ dom, dec oc tòm dom bu Anötö nem mac si.”

² Tu yom dinaꝑ-nga dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gameꝑ Judia-nga dinaꝑ ñasawa, ma sêseꝑ dau ñapaꝑ pi yom dau. Bocdinaꝑ lau sêkêꝑ whiꝑ-nga sêꝑyaliꝑ Pol lu Banabas ma lau sêkêꝑ whiꝑ-nga ñatô sa, ma sêꝑkiꝑ ñac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêꝑgô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau.

³ Sêꝑkiꝑ ñac si su, ma têtꝑ ndoc Pol ti lau dau sêꝑsêlêꝑ sêmbo seꝑ, nanꝑ sic miꝑ têtꝑ lau sêkêꝑ whiꝑ-nga yêc gameꝑ Pionisia ti Samaria-nga, pi ñac si gwelenꝑ têtꝑ lau nanꝑ lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si ñalôm kwi ma sêkêꝑ whiꝑ Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkêꝑ whiꝑ-nga hoꝑ atac ñayham atu.

⁴ Ma têtꝑ ndoc sêhóc asê Jerusalem, nanꝑ lau sêkêꝑ whiꝑ-nga ti aposel ma lau bata sêkóc ñac sa. Ma iꝑlu sic miꝑ gêtꝑ hoꝑ nanꝑ Anötö gêm iꝑlu sa bu sêkôm.

⁵ Têtꝑ dinaꝑ lau Palêsai ñatô nanꝑ sêkêꝑ whiꝑ Yisu, nanꝑ sêtisa ma sêsôm, “Yac gauc gêm tidônꝑ bu dandic atu bu lau gameꝑ apa-nga nanꝑ sêkêꝑ whiꝑ Yisu, nanꝑ sêsê launꝑgac si ñamlic ñatô su ma sêsóc Moses ndê yomsu ñapu.”

⁶ Goc sêkac lau aposel ti lau bata hoꝑ sa sêpitigenꝑ bu sêkóc gauc pi yom dau.

⁷ Sêsôm yom ñasawa baliꝑ su, goc Pita tisa ma sôm, “Asidôwai, gauc nem gêtꝑ nanꝑ Anötö kôm têtꝑ lau gameꝑ apa-nga ñatô, têtꝑ têm dê gi su. Mac anꝑyalê su bu iꝑ gêlic ñayham bu ñac sêꝑgô ñawaê ñayham sa aô dauꝑ whaꝑsuꝑ, ma sêkêꝑ whiꝑ.

⁸ Anötö nanj kêyalê ñamalac honj si ñalôm, nanj kêñ Nalau Dabuñ têtñ ñac tòm inj kêñ têtñ yac, dec tôte asê bu inj ndê mwasinj gic ñac ñawaé whinj.

⁹ Inj kêmasañ ñac si ñalôm ñawasi sa tu ñac si sêkêñ whinj-nga, gitôm inj kôm têtñ yac. Gêtñ dau whê sa bu inj gêlic yac honj bu lau kainj tigenj.

¹⁰ Magoc inj kôc ñac sa tu sêtñkuc Moses ndê yomsu-nga dom. Yomsu dau kêñ ñawapac têtñ yac ti damañi, nanj datôm dom bu dahôc. Bocke dec mac bu akêñ ñawapac dau sac lau gameñ apa-nga nanj sêkêñ whinj, nanj si bakêyac? Mac bu akôm bocdinañ dec oc añsahê Anötö, ma mboe oc kôm inj atac ñandê. Ma mac oc alhac inj ndê lêñ nem lau si-nga ahuc.

¹¹ Magoc yac dakêñ whinj bu Anötö gêm yac lau Israel-nga si tu mwasinj nanj datap sa ñambwa yêc Pômdau Yisu-nga. Ma ñac lau dindê bocdinañ.”

¹² Ma têtñ dinañ Banabas lu Pol sic miñ yom pi gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu nanj Anötö gêm injlu sa bu sêkôm yêc lau gameñ apa-nga ñalôm. Ma lau honj nanj sêkac sa sêndöc, nanj sem dôñ ma sêkêñ danja injlu si yom.

¹³ Injlu si yom pacndê, goc Jems sôm yom asê bocdec bu, “Asidôwai, aṅgô aneñ yom.

¹⁴ Pita whê sa têtñ yac su pi gêtñ nanj Anötö kôm bu kôc lau gameñ apa-nga ñatô sa sêti inj ndê.

¹⁵ Gêtñ dau kêkuc yom nanj propet danj to munj su bocdec bu:

¹⁶ Pômdau sôm, ‘Tinambu aö oc wambu wameñ, ma wapuc Dawid ndê gôlinj kinj-nga dôñ tiyham. Dawid ndê gôlinj dau kwahic

dec tisac gitôm andu nañ tiakwa su, magoc aö oc wakwê sa tiyham.

¹⁷ Nalên dinañ dec wamasañ lêt bu lau sênşalê aö, ma sêtigasuc aö tiyham. Ma lau gameñ apa-nga nañ gahê aneñ ñ aê pi ñac, nañ sêwhiñ.’ Pômdau, nañ oc kôm gêt dau ñandô sa, nañ ndê yom dau dinañ.

¹⁸ In kêmasaan lêt dau gwanañ su.” [Amos 9:11-12]

¹⁹ Goc Jems sôm, “Bocdinañ aö gauc gêm bu lau gameñ apa-nga nañ sêkac si ñalôm kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu, nañ oc dakêt ñawapac têt ñac dom.

²⁰ Mba! Dato bapia têt ñac, ma dakêt puc ñac bu sêneñ gêt daneñ-nga nañ lau sêkêt ti da têt anötöi gwam, nañ dom, bu gêt dau ñadômbwi yêc Anötö anğô-nga. Danem la ñac bu sêkôm mêtê mockaiñ-nga dom, ma sêneñ bôc nañ sêkiñ ndu ma wata ti dac nañ dom.

²¹ Yom dau dinañ. Moses ndê yom, nañ oc sênşyalê su, ma bocdinañ dato yom pi dom. Bu lau sem mêtê pi Moses ndê yom yêc malac atu-tu hoñ gitôm yala daêsam su, ma sêsam in ndê buku yêc ñac si lôm wê-nga tôm bêt Sabat-nga hoñ.”

Sêto bapia têt lau gameñ apa-nga

²² Têt dinañ lau aposel ti lau bata, ma lau sêkêt whiñ-nga hoñ si ñalôm tigen, bu sênşyaliñ ñac si lau ñatô sa, bu sêtêt Antiok sêwhiñ Pol lu Banabas sêndi. Nac s êñşyaliñ lau sêkêt whiñ-nga si ngac bata lu sa, nañ Judas, nañ sêsam in ndê ñaé dañ bu Basabas, lu Sailas.

²³ Ma sêto bapia dan bu inlu sêkôc tôhôn, nan sôm yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindêc têt mac lau gameŋ apa-nga nan akêŋ whiŋ Pômdau, yêc malac Antiok ma gameŋ Siria-nga ti Silisia-nga. Mac nem asidôwai yac lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalô ŋayham têt mac.

²⁴ Yac atap sa bu yac mba lau ŋatô sêhóc asê mac, ma sêkôm mac nem ŋalôm ŋawapac tu ŋac si yom pi mêtê dasê laungac ŋamlic-nga. Yac aŋkiŋ lau dau sêtêt mac sêloc dom.

²⁵ Bocdinaŋ yac hoŋ gauc gêm tidôn bu aŋyaliŋ lau ŋatô sa ma aŋkiŋ ŋac sêtêt mac sêloc sêwhiŋ yac mba silip ŋayham lu, nan Pol lu Banabas.

²⁶ Inlu sêkêŋ dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê, ma sêtôc dau dom bu sêmbac ndu tu in ndê ŋaê-nga.

²⁷ Ma kwahic dec yac aŋkiŋ Judas lu Sailas sêwhiŋ inlu sêtêt mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindêc-nga dôŋ.

²⁸ Yac bu akêŋ ŋawapac têt mac dom, tigen bu anem la mac. Ma yac akêŋ whiŋ bu Ŋalau Dabuŋ oc puc yac mba yom dau dôŋ. Yom dau bocdec.

²⁹ Aneŋ gêŋ daneŋ-nga nan lau sêkêŋ ti da têt anötôi gwam, nan dom. Aneŋ bôc nan sêkiŋ ndu ma wata ti dac, nan dom. Ma akôm mêtê mockaiŋ-nga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêŋ dau, nan dec oc akôm mêtê ŋayham. Yom dau dinaŋ. Acsalô ŋayham têt mac hoŋ.

³⁰ Sêto bapia dau su, goc sêŋkiŋ lau dau sêtêt Antiok si. Ma yêc dindê, ŋac sêkac lau sêkêŋ whiŋ-nga sa, ma sêkêŋ bapia dau têt ŋac.

³¹ Lau sêkêñ whiñ-nga sêsam, dec puc ñac dôn ma kôm ñac atac ñayham sa.

³² Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkêñ gauc ñayham daêsam têtñ lau sêkêñ whiñ-nga, bu sêpuc ñac dôn.

³³ Sêmbo sêwhiñ ñac bêc ñatô, goc lau sêkêñ whiñ-nga sem mbec inlu ña yom malô, ma sêñkiñ inlu sêmbu sêtêtñ gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga, nañ sêñkiñ inlu sêmeñ, nañ si tiyham. [

³⁴ Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.]

³⁵ Ma Pol lu Banabas sêmbo malac Antiok, ma inlu sêwhiñ lau daêsam, sêmbo ti sêndôhôn lau ma sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau siñ

³⁶ Tiñambu Pol sôm yom têtñ Banabas bocdec bu, “Aô gauc gêm bu hêclu dambu datêtñ malac hoñ nañ muñ-nga dahoc Pômdau ndê yom asê dambo, nañ dandi. Dandic lau kêsi yêc dindê, ma dalic bu ñac sêmbo ñalêñ bocke.”

³⁷ Banabas tac whiñ bu sêkôc Jon nañ sêsam in ndê ñaê dañ bu Mak, nañ whiñ inlu ndi.

³⁸ Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham dom. Nahu bu muñ-nga Jon hu inlu ma inlu si gwelen siñ yêc gameñ Pampilia-nga.

³⁹ Tu yom dinañ-nga Pol lu Banabas sêseñ dau e sêhu dau siñ. Banabas kôc Mak ma inlu sêpi wañ dañ ma sêtêtñ nduc Saipras si.

⁴⁰ Magoc Pol kêyalin Sailas sa bu êñsêlêñ whiñ in ndi. Asidôwai Antiok-nga sem mbec inlu

ma sêten Pômdau bu puc inlu dôḡ ḡa in ḡndê mwasinḡ, ma tinambu inlu sêlhö si.

⁴¹ Ma inlu sic gameḡ Siria ti Silisia-ḡga kêsi ma sêpuc lau sêkêḡ whinḡ-ḡga dôḡ yêc gameḡ dinanḡ.

16

Timoti kôm gwelen whinḡ Pol lu Sailas

¹ Pol lu Sailas sêhóc asê malac Derbi, ma tinambu sêtêḡ malac Listra si. Yêc malac dinanḡ ḡgac kêḡ whinḡ-ḡga danḡ ḡaê Timoti mbo. In dinda in awhê Israel-ḡga danḡ nanḡ kêḡ whinḡ Pômdau, ma Timoti damba in ḡgac Grik-ḡga.

² Lau sêkêḡ whinḡ-ḡga nanḡ sêmbo malac Listra ma Aikoniam sêlic Timoti bu ḡgac ḡayham ma sêmpinḡ inḡ.

³ Pol tac whinḡ bu Timoti êḡsêlêḡ ti kôm gwelen whinḡ inḡ. Tigenḡ inḡ kêyalê bu lau Israel-ḡga honḡ nanḡ sêmbo gameḡ dinanḡ, nanḡ sêḡyalê bu Timoti damba inḡ ḡgac Grik-ḡga. Tu dinanḡ-ḡga inḡ sê Timoti ḡndê ḡnamlic ḡatô su.

⁴ Tinambu sêḡsêlêḡ sêlom-sêlom malac, ma sêhoc yom nanḡ lau bata ti lau aposel sêmatinḡ tidôḡ yêc Jerusalem, nanḡ asê têḡ lau sêkêḡ whinḡ-ḡga bu sêḡkuc.

⁵ ḡḡalêḡ dau dinanḡ Anötö puc lau si sêkêḡ whinḡ dôḡ yêc malac honḡ dinanḡ, ma tôm bêc honḡ lau sêkêḡ whinḡ-ḡga si tonḡ kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ḡgac Masedonia-ḡga

⁶ ḡḡalau Dabuḡ kalhac Pol ti lau nanḡ sêwhinḡ inḡ ahuc, bu sênem mêtê yêc gameḡ Esia-ḡga têḡ ḡḡasawa dinanḡ dom. Bocdinanḡ dec ḡḡac ḡacḡenḡ

sêmbo gameŋ Prigia ti Galesia-ŋga, ma sêkôm gwelenj sêmbo dinaŋ.

⁷ Têŋ ndoc sêhóc asê gameŋ Misia-ŋga ŋabatiŋ, ma bu sêsóc malac Bitinia sêndi, naŋ Yisu ndê Nalau kalhac ŋac ahuc tiyham.

⁸ Bocdinaŋ sêhóc gêlêc gameŋ Misia-ŋga ma sêsip malac Troas si.

⁹ Têŋ ôbwêc dinaŋ Pol yêc mbê ma gêlic ŋgac daŋ akêŋ gameŋ Masedonia-ŋga meŋ kalhac iŋ aŋgô-ŋga, ma teŋ iŋ bocdec bu, “Têŋ Masedonia mweŋ ma nem yac sa.”

¹⁰ Pol yêc mbê dau su ma whê sa têŋ yac* e aŋyalê bu Anötö mbwêc yac bu anem mêtê têŋ lau Masedonia-ŋga. Bocdinaŋ dec yac aŋsahic dauŋ bu atêŋ lau dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kêŋ whiŋ Yisu.

¹¹ Yac api waŋ yêc Troas ma solop atêŋ nduc Samotres a, ma ŋagalansê yac ahu nduc dau siŋ ma asóc baö yêc malac Niapolis.

¹² Goc yac aŋsêlêŋ atêŋ malac Pilipai a a mbo bêc ŋatô. Malac dau ti gameŋ Masedonia-ŋga ŋa-malac atu, ma lau Rom-ŋga naŋ sem gôliŋ gameŋ dau, naŋ sêndôc malac dinaŋ.

¹³ Têŋ Sabat daŋ yac ahu malac dau siŋ, ma asa atêŋ bu daŋ yêc malac dau ŋamakê a. Yac gauc gêm bu mboe gameŋ dinaŋ, iŋ lau ŋatô si gameŋ sêteŋ mbec-ŋga. Ma yac atap lauwhê ŋatô sa,

---

* **16:10** Yêc ŋabatiŋ 10 Luk to yom ‘yac,’ dec tôle asê bu iŋ dau mbo whiŋ Pol têŋ ndoc dinaŋ e tôle ndoc sêteŋ malac Pilipai si - yêc ŋabatiŋ 19 iŋ to ‘yac’ tiyham dom. Iŋ kôm ŋalêŋ tigen yêc Apo 20:5-21:18; ma 27:1-28:16.

nañ sêkac sa sêmbô dindê, dec andöc sic ma ac hu asôm yom têtj ñac.

¹⁴ Lauwhê nañ sêngô yom dau, nañ si danj in Lidia. In awhê tidulu po ñadalô-nga, nañ menj akêñ malac Tayatira, ma in awhê toc Anötö sa-nga. Têtj ndoc in ngô Pol ndê yom, nañ Pômdau kac in ndê ñalôm bu kôc yom dau sa ma kênj whinj Yisu.

¹⁵ Dec Lidia ti lau honj nañ sêndöc in ndê andu nañ sêlinj sanju. Ma tinjambu in sôm têtj yac, “Mac bu alic aö gitôm awhê nañ kênj whinj Pômdau, dec amenj ambo anenj andu.” Ma in piñkap yac ñapanj e yac awhinj in a.

Pol lu Sailas sêndöc gapocwalô

¹⁶ Têtj ndoc danj yac bu atêtj gameñ nañ lau sêtenj mbec sêmbô, nañ andi, ma awhê danj menj tap yac sa. In awhê akinj ñambwa danj, ma ñalau danj mbo whinj in ma hoc yom asê pi gêtj nañ oc menj sa tinjambu. Lau daêsam êlêmê sêtêtj in si, bu in whê yom sa pi gêtj nañ oc hóc asê ñac têtj têtj ñambu-nga. Ma awhê dau ndê ñadaui sêtap awa atu sa tu in-nga.

¹⁷ Têtj têtj dinanj yac anjêlêtj awhinj Pol, ma awhê dau kêkuc yac ma mbwêc bocdec bu, “Lau dindec sem akinj Anötö Ñawasi ti Ñaclai Ñadau, ma sêwhê yom sa pi lêtj Anötö nem mac si andöc tamli ñapanj-nga.”

¹⁸ Tôm béc daêsam inj kôm boc-dinanj e mbô Pol ñalôm sa. Goc inj kac dau kwi ma sôm têtj ñalau bu, “Tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê dinanj.” Ma ñagahô enj ñalau hu awhê dau sinj.

19 Têṅ ndoc dinaṅ awhê dau ndê ṅadaui sêṅyalê bu ṅac si lêṅ sêkôc awa-ṅga pacndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôṅ ma sêhê iṅlu sa sêsôc malac lôm sêtêṅ lau atu-tu si.

20 Sêkêṅ iṅlu sêlhac lau sêmatôc yom-ṅga si aṅgô-ṅga, ma sêsôm, “ṅgac lu dindec iṅlu ṅgac Israel-ṅga. Ma sêmeṅ bu sêli lau malac-ṅga si ṅalôm sa.

21 Bu iṅlu sêkac lau bu sêṅkuc mêtê ṅatô naṅ yac lau Rom-ṅga bu taṅkuc, dec oc so yac neṅ ṅagôliṅ.”

22 Awhê akiṅ dau ndê ṅadaui sêṅgôliṅ yom dinaṅ pi Pol lu Sailas, ma lau malac-ṅga sêpuc yom dau dôṅ. Bocdinaṅ lau sêmatôc yom-ṅga sêkêṅ yatu bu sêkac iṅlu si ṅakwê su ma sêhi iṅlu ṅa sô.

23 Sêhi iṅlu ṅa sô sac andô, goc sêkêṅ iṅlu sêndöc gapocwalô. Ma sêsôm yom ṅaṅga têṅ ṅgac naṅ yob gapocwalô bu yob iṅlu ṅapep.

24 Iṅ ṅgô yom dau su dec kêṅ iṅlu sêndöc ṅalôm daṅ, naṅ yêc andu gapocwalô-ṅga dau ṅa-ṅalôm andô. Ma iṅ sô iṅlu gahi dôṅ gêm damiṅ a.

25 Timaniṅhu Pol lu Sailas sêteṅ mbec ti sem wê sêmpiṅ Anötö, ma lau gapocwalô-ṅga ṅatô sêkêṅ daṅga iṅlu.

26 Sem wê sêmbo ma t iyhô atu gêm dec andu gapocwalô-ṅga wiwic sa. Ma gatam gapocwalô-ṅga hoṅ sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-ṅga suc yêc lau hoṅ.

27 Têṅ têm dinaṅ ṅgac yob gapocwalô-ṅga tali sa ma gêlic bu gatam hoṅ kac sa su. Iṅ gauc gêm

bu lau hoŋ oc sêlhö si su, dec púc in̄ ndê bien baliŋ sa bu kuŋ dau ndu.

²⁸ Magoc Pol mbwêc, “Kôm daôm ŋayom dom. Yac hoŋ kelec ambo!”

²⁹ Goc ŋadau sôm bu lau sêtuŋ ya sa sêmeŋ, ma sôc gapocwalô gi. In̄ hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-ŋga, ma töc dau ti kêtitec ŋandô.

³⁰ Malô goc in̄ wê in̄lu sêsa awê si ma ndac in̄lu, “O ŋgac atu lu. Aö wakôm sake bu watap seŋ wandöc taŋli-ŋga sa?”

³¹ Ma in̄lu sêo yom ma sêsôm, “Kêŋ whiŋ Pômdau Yisu, dec am oc tap Anötö ndê mwasin̄ nem am si-ŋga sa. Am ti am nem lau hoŋ naŋ ambo nem andu, naŋ asa lêŋ tigen̄ dinaŋ.”

³²⁻³³ Têŋ ôbwêc dinaŋ ŋgac yob andu gapocwalô-ŋga kôc in̄lu ma kégwasin̄ in̄lu gamboc. Ma in̄lu sêwhê Pômdau ndê yom sa têŋ in̄ ti lau hoŋ naŋ sêmbo in̄ ndê andu. Ma in̄ ti ndê lau hoŋ sêliŋ saŋgu.

³⁴ Tiŋambu in̄ kôc in̄lu sêsôc in̄ ndê andu si ma kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga in̄lu seŋ. In̄ tac ŋayham atu bu in̄ ti ndê lau hoŋ kwahic dec sêkêŋ whiŋ Anötö.

³⁵ T êŋ galaŋsê bêbêc lau sêmatôc yom-ŋga sêŋkiŋ lau siŋ-ŋga ŋatô sêtêŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga si, bu sêsôm têŋ in̄ bu êŋgapwêc Pol lu Sailas su.

³⁶ ŋgac naŋ yob andu gapocwalô-ŋga ŋgô yom dau, goc sôm têŋ Pol, “Lau sêmatôc yom-ŋga sêkêŋ yom meŋ bu waŋgapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô. Bocdinaŋ amlu alhö andi ti yom malô.”

³⁷ Magoc Pol sôm têŋ lau s in̄-ŋga dinaŋ,

“Alu ngac Israel-nga, magoc alu ngac Rom-nga† awhiñ. Sêmatôc alu mba yom ñapep dom, ma sic alu yêc lau hoñ anğô-nga e sêkêñ alu andöc dec. Ma bocke dec ñac bu sêhu alu siñ gelec alhõ andi? Mba! Ñac dau sêmeñ ma sêwê alu asa andi.”

³⁸ Lau siñ-nga dinañ sêmbu si ma sic miñ yom dau têt lau sêmatôc yom-nga. Ñac sêngô bu Pol lu Sailas iñlu ngac Rom-nga sêtôm ñac, dec ñac sêtöc dau atu.

³⁹ Goc ñac sêtêt gapocwalô si ma sêkôm bu sênem malô iñlu si ñalôm. Sêkôc iñlu su yêc andu gapocwalô-nga, ma sêwê iñlu sêsa si. Ma sêndac iñlu bu sêhu malac dau siñ.

⁴⁰ Têt ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô siñ, nañ iñlu sêtêt Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkêñ whiñ-nga hoñ sa, ma sêsôm yom ñayham daêsam tu sêpuc ñac dôn-nga. Ma tiñambu sêhu ñac siñ.

17

Lau sêkêñ kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

¹ Iñlu sêñsêlêt si sêsa señ têt malac Ampipolis ma Apolonia, ma gacgeñ si e sêhóc asê Tesalonika. Yêc malac dinañ lau Israel si lôm wê-nga dañ kalhac.

² Pol kêkuc iñ ndê mêtê, ma têt Sabat sôc lôm wê-nga dau gi. Ma gitôm Sabat tö iñ gêm

† **16:37** Yom dau ñahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê iñlu Sailas sa bu citizen Israel-nga, ma citizen Rom-nga whiñ. Lau Rom si ñagôliñ dañ kêñ yao bu sêhi citizen Rom-nga dom, bocdinañ gêñ nañ sêkôm têt iñlu Sailas, nañ gêñ so. Alic yom ñatô yêc Apo 22:25-29.

yomgalôm whiņ lau yêc dindê, bu whê ñac si gauc sa pi Anötö ndê yom daêsam naņ sêto yêc muņ su naņ.

³ In whê sa ma tôc asê bu Mesaya gic waê bu hôc ñandê e mbac ndu, ma tisa akêņ lau batê-ņga ma mbo tali tiyham. Dec in sôm têņ ñac, “Kwahic dec aö wasôm têņ mac bu Yisu in Mesaya dau. Yom ñandô!”

⁴ Lau Israel-ņga ñatô sêkêņ whiņ ma sêlhac sêwhiņ Pol lu Sailas. Ma lau Grik-ņga daêsam naņ sêtoc Anötö sa, naņ sêkêņ whiņ, ma lauwhê tiwaê daêsam bocdinaņ.

⁵ Magoc lau Israel-ņga ñatô sem lêmuņ Pol lu Sailas, dec sêsôc malac lôm si, ma sêkac lau sac ñatô sa sêpitigeņ, ma sêņgilí ñac tu bu sêndic hu kisa. Ñac sêņyalê bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec sênti sêtêņ andu dau si, bu sêhê inlu sêsa sêmeņ.

⁶ Magoc sêtap inlu sa dom, ma bocdinaņ sêkôc Jason ti lau sêkêņ whiņ-ņga ñatô ma sêkêņ ñac sêlhac lau bata malac-ņga aņgô-ņga. Ma sêsôm ña awha atu, “Lau naņ sêli lau ñalôm sa yêc gameņ hoņ, naņ kwahic dec sêmeņ sêkôm yêc yac neņ malac.

⁷ Ma Jason, ñgac dindec, in kôc ñac sa sêmbo in ndê andu. Ñac sêsôc †Sisa ndê ñagôliņ ñapu dom, ma ñac hoņ sêsôm bu kiņ daņ tiyham mbo, naņ ndê ñaê Yisu.”

⁸ Lau bata ti lau toņ dinaņ ma lau malac-ņga hoņ sêņgô yom dinaņ e gêli ñac si ñalôm sa ñandô.

⁹ Goc sêsôm bu Jason ti in ndê lau sênemlhi dau su yêc gapocwalô. Semlhi su goc sêkêņ ñac

sêlhö si.

Pol lu Sailas sêtên malac Berea si

¹⁰ Lau sêkên whiņ-nga yêc Tesalonika sêhôn e ɲasec sa su, goc sêņkiņ Pol lu Sailas sêlhö sêtên malac Berea si. Sêhôn asê su sêmbo malac dinaņ, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si ma sem mêtê.

¹¹ Lau Berea-nga ɲac lau si mêtê ɲayham hôc gêlêc lau Tesalonika-nga si mêtê. Sêkên danġa ɲapep têt Pol lu Sailas si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whiņ. Ma tôm bêc hoņ sem dôhôn yom dau whiņ Anötö ndê yom naņ sêto muņ su yêc naņ. ɲac bu sêņyalê iņlu si yom bu yom ɲandô me mba.

¹² Ma lau Israel-nga daêsam sêkên whiņ Yisu, ma yêc lau Grik-nga, lauwhê tiwaê ma launġac daêsam sêkên whiņ bocdinaņ.

¹³ Malô goc lau Israel-nga yêc malac Tesalonika sêņġô ɲawaê bu Pol gêm Anötö ndê mêtê têt lau mbo Berea. Dec ɲac sêtên Berea si, bu sêli lau ɲalôm sa bu sêkên kisa Pol lu Sailas.

¹⁴ Tu dinaņ-nga lau sêkên whiņ-nga sêņkiņ Pol kölhö têt malac danġ yêc gameņ gwêc-nga gi. Magoc Sailas lu Timoti ġacġeņ sêmbo malac Berea.

¹⁵ Lau naņ sêhoņ Pol ma sêsa seņ sêwhiņ iņ, naņ sêkôc iņ sêsip malac Atens si. Goc Pol kêkiņ ɲac sêmbo si, ma sôm bu sêkên yom têt Sailas lu Timoti bu sêtên iņ sêmeņ ɲaġahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

16 Pol hõn inlu mbo Atens, ma gêlic anõtöi gwam daêsam sêlhac malac lôm, dec kôm in ñalôm ñawapac.

17 Bocdinañ in sôc lôm wê-nga gi ma gêm yomgalôm whin lau Israel ti lau Grik-nga nañ sêtoc Anõtö sa. Ma tøm bêc hoñ in sôc malac lôm gi tap lau ñatô sa, ma whê Anõtö ndê yom sa têtñ ñac bocdinañ.

18 Yêc Atens lau ñatô sêmbo, nañ êlêmê sem yomgalôm pi gêtñ hoñ ñahu sêwhin dau. Sêsam ñac bu lau Epikuria ma lau Stoik. Têtñ ndoc ñac si lau ñatô sêngô Pol sôm ñawaê ñayham asê pi Yisu, ma pi lêtñ datisa akêtñ lau batê-nga, nañ ñac sic hu sêseñ in ndê gauc ti yom ñatô. Lau ñatô sêsôm, “Ñgac dindêc sôm yom daêsam ñapañ, ñahu bocke?” Ma ñatô sêsôm, “Mboe in bu nem yac neñ gauc kwi tu bu dakêtñ whin anõtöi apa-nga.”

19 Bocdinañ dec sêwê in sêtêtñ gameñ nañ sêsam bu Areopagas, gameñ nañ lau nañ sêkip gêtñ ñahu sa-nga êlêmê sêkac sa sêmbo. Ñac sêkêtñ Pol kalhac lau Areopagas-nga aᅅgô-nga, ma sêndac in bocdec bu, “Gitôm bu am whê yom wakuc nañ am kêdôhôn têtñ lau, nañ sa têtñ yac?”

20 Yac aᅅgô am nem yom tøm yom wakuc andô dañ, ma yac bu aᅅyalê yom dau ñahu.”

21 Lau Atens ti lau apa hoñ nañ sêndöc malac dinañ, nañ sêmbo tu sêngô yom ti sênem yomgalôm ñapañ pi gauc wakuc bocke nañ hóc asê ñac-nga. Ñac si gwelen dañ mba. Tu dinañ-nga dec ñac bu sêngô Pol ndê yom.

22 Ma Pol tisa kalhac lau aᅅgô-nga yêc Are-

opagas, ma sôm, “O mac lau Atens-nga. Aö kayalê bu mac akôm gêñ daêsam tu bu anem akiñ anötöi nom-nga.

²³ Bu aö kasêlêñ ti gatôc gwaniñ gêñ hoñ nañ mac amasañ tu anem akiñ mac nem anötöi-nga. Ma aö gatap alta dañ sa, nañ mac ato yom pi bocdec bu, ‘Anötö nañ yac tam gauc, nañ ndê alta.’ Anötö nañ mac am akiñ magoc am gauc iñ, nañ kwahic dec aö oc wawhê iñ sa têtñ mac.

²⁴ Iñ Anötö, nañ kêñ nom ti gêñ hoñ, ma iñ undambê ti nom ñadau. Ma bocdinañ iñ ndöc lôm dabuñ nañ ñamalac amba sêmasañ, nañ dom.

²⁵ Ma gêñ nañ ñamalac sêmasañ, nañ oc nem iñ sa ñalêñ bocke? Bu iñ pônđa gêñ dañ dom. Ma iñ dau kêñ wayahô têtñ ñamalac bu sêmbo tali ma kêñ gêñ hoñ bocdinañ.

²⁶ Iñ kêñ ñamalac ñamata-nga mbo nom e kwahic dec lau titoñ-titoñ hoñ sêsa akêñ ñgac tigeñ dinañ, ma sem nom ñagameñ sambob ahuc. Lau titoñ-titoñ hoñ si gameñ ñabatin, nañ Anötö kêyalin sa gwanañ su, ma têm bu lau toñ tigeñ-tigeñ si ñaclai tiatu ma tisaun, nañ kêmatin tidôn gwanañ su bocdinañ.

²⁷ Anötö kôm gêñ hoñ dinañ tu bu lau sêlic, ma sêñsalê iñ e sêtap iñ sa. Magoc iñ mbo balin têtñ yac lau tigeñ-tigeñ dom.

²⁸ Tôm yom ñagauc dañ nañ mac daôm nem ñgac dañ to muñ su, nañ sôm, ‘Tu Anötö ndê ñaclai-nga dec yac dambo tañli ma tañsêlêñ, ma yac neñ ñahu yêc sip iñ-nga.’ Ma mac nem ñgac dañ tiyham to yom ñagauc dañ bocdec bu, ‘Yac dati iñ ndê balêkoc.’

²⁹ Yac dati in̄ ndê balêkoc ma bocdinaŋ yac bu gauc nem bu in̄ gitôm gol me silba me hoc me ŋagatu daŋ, naŋ ŋamalac sêmasaŋ tôm ŋac si gauc, naŋ dec yac gauc gêm yom so pi in̄.

³⁰ Muŋ-ŋga lau daêsam gauc gêm yom bocdinaŋ, bu sêŋyalê Anötö dom. Magoc in̄ kênŋ ŋagêyô têŋ ŋac dom. Tigeŋ kwahic dec in̄ gic atu bu lau hoŋ sênem dau kwi.

³¹ Bu in̄ kêyaliŋ bêc daŋ sa bu êmatôc lau nom-ŋga hoŋ, ma in̄ oc kôm gêŋ dau êŋkuc in̄ ndê lêŋ gitêŋ. Ma in̄ kêyaliŋ ŋgac daŋ sa bu kôm gwelenŋ dau. In̄ uŋ ŋgac dau sa akêŋ lau batê-ŋga, dec tôc gêŋ dau tiawê têŋ lau hoŋ sêlic.”

³² Têŋ ndoc sêŋgô Pol ndê yom pi lau sêtisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ lau ŋatô sêpu in̄. Magoc lau ŋatô sêsôm, “Yac bu aŋgô am nem yom pi gêŋ dinaŋ tiyham.”

³³ Ma têŋ dinaŋ Pol tisa ma hu lau naŋ sêndöc Areopagas, naŋ siŋ.

³⁴ Lau ŋatô sêŋkuc Pol ma sêkêŋ whiŋ Yisu. Ŋac si daŋ in̄ Dionisias, naŋ muŋ-ŋga ndöc whiŋ lau naŋ sêkac sa yêc Areopagas. Ma awhê daŋ ŋaê Damaris ma lau ŋatô sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.

18

Pol mbo malac Korin

¹ Tiŋambu Pol hu Atens siŋ ma têŋ malac Korin gi.

² Yêc dinaŋ in̄ tap ŋgac Israel-ŋga daŋ sa, naŋ ndê ŋaê Akwila. In̄ dinda kôc in̄ yêc gameŋ Pontus-ŋga, ma muŋ-ŋga in̄lu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom yêc gameŋ Itali-ŋga. Magoc

tiŋambu Kiŋ Klaudias kên yatu bu lau Israel-ŋga hoŋ sêhu malac Rom siŋ, dec iŋlu Prisila sêlhô si sêmbo malac Korin. Têŋ ndoc Pol hôc asê, naŋ gi gêlic iŋlu.

³ Akwila lu Prisila i ŋlu awhê lu ŋgac sêkôc bôc ŋamlic ma po ma sêsi pitigen tu sêmasaŋ bac-ŋga. Pol kêyalê gwelenj dau tidôn whiŋ, bocdinaŋ dec mbo whiŋ iŋlu, ma sêkôm gwelenj sêwhiŋ dau.

⁴ Pol tac whiŋ bu lau I srael ma lau Grik naŋ sêmbo Korin sêkêŋ whiŋ Pômdau, dec tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ sôc lôm wê-ŋga gi, ma gêm yomgalôm whiŋ ŋac.

⁵ Têŋ ndoc Sailas lu Timoti sêmenj akêŋ gameŋ Masedonia-ŋga, naŋ Pol kên dau sambuc tu gwelenj nem mêtê lau-ŋga. Iŋ hoc yom asê têŋ lau Israel-ŋga ma sôm têŋ ŋac bu Yisu iŋ Mesaya dau.

⁶ Magoc lau Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ Pol ndê yom dom, ma sêli awha sa têŋ iŋ. Bocdinaŋ iŋ kêgolonj kop su yêc ndê ŋakwê bu tôc ŋac si giso asê, ma sôm, “Mac atec Anötö ndê yom, dec awêkaiŋ daôm nem ŋagêyô. Aô dom. Kwahic dec wahu mac lau Israel-ŋga siŋ, ma wakôm gwelenj têŋ lau naŋ lau Israel dom.”

⁷ Goc Pol hu lôm wê-ŋga siŋ, ma sa gi mbo Titius Justus ndê andu. Iŋ ŋgac gameŋ apa-ŋga naŋ gêm akiŋ Anötö, ma iŋ ndê andu kalhac kêpiŋ lôm wê-ŋga.

⁸ Ma ŋgac bata lôm wê-ŋga danj ŋaê Krispas, ti lau hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê andu, naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau. Ma lau Korin-ŋga daêsam naŋ sêŋgô Pol ndê yom, naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma

sêlin sanġu.

⁹ Têġ ôbwêc danġ Pol yêc mbê, ma gêlic Pômdau sôm yom têt in bocdec bu, “Tôc daôm dom. Sôm aneġ yom asê napanġ, ma nem daôm dôġ dom.

¹⁰ Bu aô gambo gawhinġ am, ma oc tôm dom bu lau danġ sêkêġ sac am. Bu yêc malac dindec, aneġ lau daêsam sêmbo.”

¹¹ Bocdinaġ Pol mbo Korin tôm yala tigeġ ma ayô 6, ma kêdôhôġ Anôtô ndê yom têt lau.

¹² Têġ ndoc nanġ Galio gêm gôlinġ gameġ Akaya-ġga, nanġ lau Israel-ġga nanġ sêndôc malac Korin, nanġ sêkêġ si nâlôm pitigeġ bu sêkêġ kisa Pol. Ma sêkêġ in kalhac Galio aġġô-ġga bu êmatôc in ndê yom.

¹³ Ma nġac sêsôm, “Nġac dindec kêdôhôġ lau bu sênem akiġ Anôtô nġ lêt nanġ so yac mba yomsu.”

¹⁴ Pol kac awha sa bu sôm yom, m agoc Galio dau ô lau Israel si yom ma sôm, “O mac lau Israel-ġga! Mac nem yom dec bu hêġanôġ sac atu danġ, me ġeġ nanġ so nġġôlinġ Rom-ġga, dec wanġô.

¹⁵ Magoc yom nanġ mac asôm pi nġac dindec, nanġ hêġanôġ mac daôm nem yom ti nġê nġtô ma yomsu Israel-ġga. Bocdinaġ mac daôm amasaġ. Aô oc wamatôc yom kaiġ dinaġ dom.”

¹⁶ Dec in soc nġac su yêc andu matôc-ġga.

¹⁷ Ma lau hoġ sêkôc Sostene, nġac bata nanġ yob lau Israel-ġga si lôm wê-ġga yêc malac Korin, nanġ dôġ, ma sic in yêc lau matôc-ġga aġġô-ġga. Ma Galio gêlic, magoc kôm tôm ġêm ġauc.

Pol mbu têtj Antiok gi

18 Pol mbo malac Korin têtj baliŋ nagec, goc hu lau sêkêŋ whiŋ-nga siŋ ma têtj malac Kenkria gi, bu kôc waŋ ma mbu têtj gameŋ Siria-nga ndi. Ma Prisila lu Akwila sêwhiŋ iŋ si. Muŋ-nga Pol gic bata yom daŋ têtj Anötö, ma tu dinaŋ-ŋ ga têtj ndoc sêmbo malac Kenkria, naŋ kêtj kêclaun sêŋgapiŋ tiapê. Pacndê su, goc ŋac sêpi waŋ ma sêlhö si.

19-20 Sêtêŋ malac Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whiŋ lau Israel-nga. Ma ŋac sêndac iŋ bu mbo whiŋ ŋac têtj ŋatô tiyham, magoc iŋ gôlôc têtj ŋac dom. Iŋ hu Prisila lu Akwila siŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac.

21 Ma têtj ndoc iŋ pi waŋ gi, naŋ kêmatiŋ yom têtj lau Epesas-nga bocdec bu, “Anötö bu lic ŋayham, dec aö wambu watêŋ mac wameŋ tiyham.” Goc waŋ dau hu Epesas siŋ ma sa gi.

22 Waŋ dau kêsêlêŋ e hóc asê malac Sisaria, goc Pol sip baö gi. Ma iŋ pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêŋ whiŋ-nga kêsi yêc dinaŋ. Ma tiŋambu iŋ têtj malac Antiok gi.

23 Iŋ mbo Antiok ŋasawa saun, goc kêsêlêŋ têtj gameŋ Prigia ma Galesia-nga gi. Yêc dindê iŋ golom-golom malac ma puc lau sêkêŋ whiŋ-nga dôn bu sêlhac ŋaŋga.

Apolos ndê miŋ

24 Têtj ŋasawa dinaŋ ŋgac daŋ ŋaê Apolos hóc asê malac Epesas. I ŋ ŋgac Israel-nga naŋ ndê malachu Aleksandria, ma iŋ ŋgac tiguauc ma kêyalê Anötö ndê yom naŋ sêto muŋ su yêc, naŋ tidôn.

²⁵ Lau ñatô sêndôhôn in pi Pômdau Yisu su, ma bocdinañ in kêñ ndê ñalôm ti gauc sambuc bu êndôhôn lau pi Yisu ma whê in ndê yom sa ñapep. Magoc in kêyalê busanğu ñalên tigen, nañ Jon ndê lên êñku lau tu sênem dau kwi-nga.

²⁶ Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-nga gi, ma gêm mêtê ti ñanğa. Prisila lu Akwila sênğô in ndê yom, dec sênğalêm in tên inlu si andu gi, ma sêwhê yom ñatô sa tên in e in kêyalê Anötö ndê lên nem lau si-nga ñapep eñ.

²⁷ Tinambu Apolos bu tên gameñ Akaya-nga ndi, dec lau sêkên whin-nga yêc malac Epesas sêpuc in ndê ñalôm dôn. Ma sêto bapia tên lau Akaya-nga nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ sa ma sêkên whin Yisu, ma sêten ñac bu sêkôc Apolos sa. Ma tên ndoc in hóc asê, nañ in mbo whin lau sêkên whin-nga dinañ, ma gêm ñac sa ñandô.

²⁸ Bu in kalhac ñanğa ma ô lau Israel-nga si yom yêc lau hoñ anğô-nga, ma whê Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ sa, bu tóc asê bu Yisu in Mesaya dau.

19

Pol mbu tên malac Epesas gi

¹ Tên ndoc Apolos mbo Korin, nañ Pol hu gameñ Prigia ti Galesia-nga siñ, ma kêsêlên ho sen lóc-nga nañ sa tên malac Epesas gi. In hóc asê Epesas, ma tap lau sêkên whin-nga ñatô sa.

² Ma in ndac ñac bocdec bu, “Tên ndoc mac akên whin tiwakuc, nañ mac akôc Nalau Dabuñ su, me mba?” Ma sêo yom ma sêsôm, “Mba. Yac

akôc Nalau Dabuŋ su dom, ma aŋgô yom daŋ pi iŋ dom.”

³ Dec Pol ndac, “Mac aliŋ busaŋgu kaiŋ bocke?” Ma sêsôm bu, “Yac aliŋ busaŋgu ŋalêŋ gitôm Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga ndê.”

⁴ Goc Pol sôm, “Jon kêku lau naŋ sem dau kwi, ma sôm têtŋ ŋac bu sêkêŋ whiŋ ŋgac naŋ oc meŋ êŋkuc iŋ, naŋ Yisu.”

⁵ Ŋac sêŋgô Pol ndê yom dinaŋ goc sêliŋ busaŋgu tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga.

⁶ Ma têtŋ ndoc Pol hu amba sac ŋac, naŋ Nalau Dabuŋ gêm ŋac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awha, ma sêhoc yom asê gitôm lau propet.

⁷ Lau naŋ gêtŋ dau hôc asê têtŋ ŋac, naŋ launŋac 12.

⁸ Pol mbo malac Epesas ŋasawa gitôm ayô tö, ma sôc lôm wê-ŋga ŋapaŋ. Ma yêc dindê iŋ gêlêŋ yom dôn bu whê Anötö ndê gôliŋ ŋahu sa têtŋ lau.

⁹ Magoc lau ŋatô si ŋalôm ŋadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga sêpu seŋ naŋ Pol whê sa têtŋ ŋac. Goc Pol hu ŋac siŋ ma kôc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga su yêc lôm wê-ŋga. Ma tôm bêc hoŋ iŋ gêm mêtê ŋac mbo Tiranus ndê andu lau sêkac sa-ŋga.

¹⁰ Iŋ kôm bocdinaŋ tôm yala lu e lau Israel ti Grik-ŋga hoŋ naŋ sêmbo gameŋ Esia-ŋga, naŋ sêŋgô Pômdau ndê ŋawaê.

¹¹ Anötö kêŋ ŋaclai têtŋ Pol ma kôm gêtŋ dalô atu-tu daêsam.

¹² Iŋ kôc ŋaclai atu, gitôm iŋ bu êmasec po wahaŋ-ŋga ti ŋakwê awê-ŋga ma ŋaclai dau oc lom ndi. Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkêŋ sac

lau gêm bac ti lau nan ɲalau sac sêmbô ɲac si ɲalôm, dec oc kôm ɲac ɲayham sa.

Skiwa atui

¹³ Lau Israel-ɲga ɲatô sêkôm gwelen sêsoc ɲalau sac yêc lau. Ma ɲac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê ɲaê asê têt ndoc sêkôm gwelen dau. ɲac sêkêt yatu ɲalau sac bocdec bu, “Am sa mwen, tu Yisu, nan Pol gêm mêtê pi in, nan ndê ɲaê-ɲga.”

¹⁴ Ma Israel si dabun̄siga a tu dan ɲaê Skiwa ndê atui 7 sêkôm gwelen dau sêwhin̄.

¹⁵ Magoc têt bêt dan ɲalau sac dan ô ɲac si yom ma sôm, “Yisu lu Pol aô kayalê in̄lu su, magoc mac lau dinan̄ aô kayalê mac dom!”

¹⁶ Goc ɲac ti ɲalau sac dinan̄ gic ɲac e ku ɲac dulu, ma gic ɲac basô-basô e sêlin̄ dac sac andô ma sênti sêsa akêt andu dau ɲamlic ɲambwa-ɲambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

¹⁷ T êt ndoc lau Israel ti lau Grik-ɲga nan sêndoc Epesas nan sêtgô gêt dau ɲawaê, nan sêtoc dau atu, ma lau hon̄ sêtoc Pômdau Yisu ndê ɲaê sa.

¹⁸ Ma lau daêsam nan sic hu sêkêt whin̄ Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dôn, nan sêtisa sêlhac lau hon̄ an̄gô-ɲga ma sêhoc si sac asê.

¹⁹ Lau mbectoma-ɲga ɲatô sêkôc si bapia mbec-ɲga ma sêkêt pitigen̄ yêc lau an̄gô-ɲga, goc sêpec ya gêt. Bapia mbec-ɲga dinan̄ ɲaôli

atu-tu. Nac bu sêkên hoj têt lau sênemlhi, dec oc sêtap awa sa gitôm mone silba 50,000.*

²⁰ Njalên dinañ dec Pômdau ndê yom tiapa, ma kôm gwelen ti ñaclai yêc lau sêkên whiñ-nga si ñalôm.

²¹ Gêñ hoj dinañ hóc asê su, goc Pol gauc gêm bu têt gameñ Masedonia ti Akaya-nga ndi, ma tiñambu mbu têt malac Jerusalem ndi. Inj sôm, “Aô watêt Jerusalem wandi, ma tiñambu wandic malac Rom kêsi whiñ.”

²² Ma inj kêkiñ Timoti lu Erastas, ñgac lu nañ sêkôm gwelen sêwhiñ inj, nañ sêmun inj sêtêt Masedonia si. Ma inj dau gacgeñ mbo ñasawa saun mbo gameñ Esia-nga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

²³ Têt ñasawa dinañ lau sêli dau sa ñandô pi sen nañ lau sêkên whiñ-nga sêñkuc.

²⁴ Ñgac nañ gic hu gêñ dau nañ ndê ñaê Dimitrias. Inj ñgac nañ pec silba ma kêmasañ ti alta me gêñ ñatô bu lau sêkên lhac si andu bu sênem akiñ anötö gwam awhê nañ sêsam bu Atemis. Ma inj ti lau ñatô sêtap awa daêsam sa yêc gwelen dinañ.

²⁵ Inj kêgalêm lau dau sa, sêwhiñ lau ñatô nañ sêkôm gwelen kaiñ tigen, ma sôm têt ñac, “Mac lau! Anjô su nañ. Mac anjalê bu yac datap awa atu sa tu gwelen dindec-nga.

---

* **19:19** Mone silba dinañ sêsam bu drakma, ma drakma tigen gitôm ñaôli gwelen bêc tigen-nga. 50,000 drakma dinañ ñaôli atu andô, oc hóc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau ñatô sêkên whiñ bu yom nañ lau mbectoma sêto pi bapia dau, nañ kêñ ñaclai atu têt ñac, dec semlhi bapia dau ña ñaôli atu.

²⁶ Magoc mac alic ti anğô ñawaê pi gêñ nan Pol kôm. Inğ nac nan sôm têt lau bu gwam nan ñamalac amba sêmasan, nan anötö ñandô dom. Ma inğ gêm lau daêsam si ñalôm kwi bu sêhu sakinğ anötö gwam-nga sinğ. Inğ kôm yêc malac Epesas ma sauñ inğ ndê yom oc nem gameñ Esia-nga sambuc ahuc.

²⁷ Gêñ dau oc kôm lau sêlic yac neñ gwelenğ sac, ma lôm nan lau sem akinğ Artemis sêmbo, nan oc sêlic tôm gêñ ñambwa. Ma anötö awhê dau, nan lau sem akinğ yêc gameñ Esia-nga ma tôm nom ñagameñ honğ, nan ndê waê oc ninğa.”

²⁸ Lau sênğô Dimitrias ndê yom ma gêli ñac si ñalôm sa e sic hu sêmbwêc, “Lau Epesas-nga si anötö Artemis, inğ anötö tiwaê!”

²⁹ Malô goc lau malac-nga honğ nan sêkac sa, nan sêli dau sa. Ñac sêkôc Gaius lu Aristakus, ñac lu akêñ Masedonia nan êlêmê sênşêlênğ sêwhinğ Pol, nan dônğ, ma ñac honğ sênti sêtênğ gameñ lau sêkac dau sa-nga, nan si.

³⁰ Pol tac whinğ bu sôm yom têt lau dau, magoc lau sêkênğ whinğ-nga sêlhac inğ ahuc.

³¹ Ma lau bata Rom-nga ñatô nan sêmbo gameñ dinanğ, nan Pol ndê silip, nan sêkênğ yom têt inğ, ma sêtenğ inğ bu têt gameñ dinanğ ndi dom.

³² Lau honğ nan sêkac dau sa sêmbo, nan si gauc kênşônğ. Ñac honğ sêmbwêc yom tidau-tidau. Ma ñac si daêsam sem gauc ñahu bocke dec sêkac sa sêmbo dinanğ.

³³ Lau Israel-nga sêtinğ ñac si ñac bata danğ ñaê Aleksanda sa ñalhu gi, bu sôm yom ma nem malô lau Epesas-nga ñalôm tu ñac lau Israel-

nga. Lau daêsam sêmbwêc yom ñagauc têtj inj, dec inj gic amba bu sênem dau dônj ma sêtjgô inj ndê yom.

³⁴ Magoc lau sêlic bu inj ñgac Israel-nga danj, dec honj sêmbwêc ña awha atu tôm acgatu ñasawa lu bu, “Lau Epesas-nga si anötö Atemis, inj anötö tiwaê! Inj anötö tiwaê!”

³⁵ Têtj dinanj ñgac bata Epesas-nga danj tisa ma sôm lau honj mamanj. Inj ñgac nanj to yom nanj lau bata malac dinanj-nga sêmatinj tidônj, ma yob ñac si bapia. Ma inj sôm, “Mac lau Epesas-nga, bocke? Lau nom-nga honj sêtjyalê bu mac ayob anötö awêhê atu Atemis ndê lôm, ti hoc nanj peñ sip akêtj umbonj, nanj lau sêtoc sa tôm Atemis ndê ñagatu.

³⁶ Gêtj honj dinanj têtj dau yêc awê su, bocdinanj anem daôm dônj ma ayob daôm bu akôm gêtj honj ti gauc eñ.

³⁷ Mac akôm ñgac lu dinanj dônj, ma awê injlu sêsôc sêmenj, magoc sêsu yac neñ anötö awêhê susu dom, ma sem kanj gêtj danj yêc inj ndê lôm dom.

³⁸ Yac neñ andu sêmatôtj yom-nga dê sêlhac, ma lau sêmatôtj yom-nga sêmbô. Dimitrias ti lau sêpec silba-nga nanj si yom bu yêc asa, nanj dec sêkôtj inj solop sêtêtj lau dau sêndi.

³⁹ Kwahic dec mac nem yom ñatô bu yêc, nanj akêtj têtj lau sêmatôtj yom-nga bu sêmatôtj.

⁴⁰ Ayob daôm ñapep! Tu gêtj nanj mac akôm têtj acsalô lec-nga, dec gitôm bu mac daôm alhac lau dau anjgô-nga, ma oc atap matôtj sa pi mêtê ali lau sa-nga. Gêtj dau bu hôtj asê, dec oc tôm dom bu mac amasanj yom têtj ñgac êmatôtj yom-

nga. Bu gêñ nan mac akôm, nan nhahu ñayham mbasi.”

⁴¹ Inj sôm yom dinañ su, goc kêkinj lau sêlhö têtêtêñ.

20

Pol kôm gwelenj mbo Masedonia ma gameñ Grik-nga

¹ Nantinj atu dau pacndê, goc Pol kêgalêm lau Epesas-nga nan sêkêñ whinj Yisu, nan sa sêpitigenj. Inj sôm yom bu puc ñac dôñ ma êngilí ñac bu sêlhac ñannga, goc ponj ñac ma ti bu têt Masedonia ndi.

² Inj gi hôc asê su, ma kôm gwelenj golom-golom malac. Inj gêm mêtê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau si sêkêñ whinj dôñ-nga, ma inj kôm ñapanj e hôc asê gameñ Grik-nga.

³ Inj mbo dindê gitôm ayô tö ma bu pi wañ danj bu mbu têt gameñ Siria-nga ndi. Magoc têt ndoc dinañ lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sêpi wañ sêwhinj sêndi, ma sêkôm inj ñayom. Pol ngô ñapuc, dec inj pi wañ gi dom, magoc mbu sôc gameñ Masedonia-nga gi tiyham.

⁴ Laungac nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nan si ñaê bocdec. Sopate, inj Pirijs atungac akêñ malac Berea, Aristakus lu Sekundus akêñ malac Tesalonika, Gaius akêñ Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêñ gameñ Esia-nga, ma Timoti.

⁵ Lau hoñ dinañ sêmunj si sêhônj yac sêmbo malac Troas.

⁶ Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasinj Bolom Yist Mba-nga pacndê, goc akôc wañ danj bu atêt Troas andi. Wañ dau kêsêlêñ

mbo gwêc ñasawa gitôm bêc amañdanj su, goc yac ahôc asê Troas ma atap lau dinanj sa. Ma yac ambo malac dinanj tôm wake sambuc danj.

Pol unj Yutikas sa

⁷⁻⁹ Têj Sonda ôbwêc lau sêkêñ whin-nga sêpitigenj bu sêneñ mwasiñ dabunj. Yac akac sa ambo andu baliñ danj, andöc ñalôm ñahô titö-nga ma lau sêkêñ lam daêsam sêñgalêñ. Pol gauc gêm bu hu Troas siñ têtj lanjsê, ma bocdinañ gêm mêtê baliñ e timaniñhu. Balê wakuc danj ñaê Yutikas ndöc gatam atú ma kêtj danja Pol ndê yom e bêc ku inj dulu. Inj yêc bêc kêlhinj dau siñ, ma gacgenj peñ sip nom gi akêñ ñalôm ñahô-nga dinanj. Lau sêsip si bu sêkôc inj sa, magoc sêlic bu inj mbac ndu su.

¹⁰ Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau ñahô ma kêgape inj dönj. Ma inj sôm têtj lau, “Mac ahêgo daôm dom. Inj tali.”

¹¹ Goc inj mbu pi andu ñalôm ñahô-nga tiyham gi. Ma inj pô bolom kôc ma ñac señ mwasiñ dabunj. Ma inj gic têtju inj ndê yom tiyham e bêbêc, goc hu ñac siñ ma kölhô gi.

¹² Ma balê nanj Pol unj inj sa mbo tali tiyham, nanj lau sêkôc inj mbu têtj inj ndê andu gi ti atap ñayham atu.

Pol têtj malac Miletus gi

¹³ Pol gauc gêm bu êñsêlêñ ho señ têtj malac Asos ndi, ma sôm têtj yac bu api wanj danj andi atap inj sa yêc dindê.

14 Yac a ahôc asê ma in tap yac sa yêc Asos. Ma yac akôc in pi wan whin yac, goc atên malac Mitilene a.

15 Nagalañsê yac ahu malac dau sin ma alac e a gi apoc ampin nduc Kios. Têñ bêbêc yac alac atên nduc Samos a, ma nagalañsê ahôc asê malac Miletus.

16 P ol tac whin bu lic Om †Pentikos-nga yêc Jerusalem. Tu dinañ-nga in gauc gêm bu yac andi nagahô, ahôc gêlêc malac Epesas, ma ambo gameñ Esia-nga ñasawa baliñ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-nga

17 Têñ ndoc yac ambo Miletus, nañ Pol kêñ yom têt lau sêkêñ whin-nga yêc malac Epesas, ma kêgalêm ñac si lau bata sa sêtên in sêmên.

18 Ñac sêhôt asê ma in sôm yom têt ñac bocdec bu, “Mac aňyalê aneñ lêt hoñ nañ gakôm tôm bêt hoñ nañ gambo gawhin mac, têt bêt ñamata-nga nañ gahôt asê gameñ Esia-nga ñapañ e meñ têt kwahic dec.

19 Lau Israel-nga sêkêñ kisa aô ñapañ dec sêkêñ ñawapac atu têt aô. Tigeñ aô kagwiniñ dauñ ma gam akiñ Pômdau ti tañsulu tu mac-nga.

20 Mac aňyalê bu yom bocke nañ gitôm bu nem mac sa, nañ aô gasêc ahuc têt mac dom. Aô gasôm yom hoñ asê timala eñ. Aô kadôhôn mac yêc lhu, ma kadôhôn mac yêc mac nem andu tôm gi.

21 Aô gahoc yom asê têt lau Israel ti lau Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsôt Anötö ñapu, ma sêkêñ whin yac neñ Pômdau Yisu.

22 Kwahic dec Nalau Dabuŋ kac aö bu watêŋ Jerusalem wandi. Magoc aö kayalê gêŋ bocke naŋ oc hôc asê aö yêc dindê, naŋ dom.

23 Gêŋ tigen dec kayalê su, bu yêc malac hoŋ Nalau Dabuŋ kêŋ puc aö bu ŋawapac oc sêtap aö sa, ma aö oc wandöc gapocwalô.

24 Tigen aö gatöc ti gahêgo dauŋ pi gêŋ dau dom. Aö galic dauŋ ŋamlic gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga. Aneŋ gauc atu bu walhac ŋaŋga e wandic dabiŋ gwelen naŋ Pômdau Yisu kêŋ têŋ aö. Ma gwelen dau bocdec bu, aö oc wahoc ŋawaê ŋayham asê pi Anötö ndê mwasin.

25 Mac lau hoŋ naŋ gahoc yom pi Anötö n dê gôlin asê têŋ mac su, naŋ aŋgô. Kwahic dec aö kayalê bu mac nem daŋ oc lic aö aŋoŋ tiyham dom.

26 Boc-dinaŋ dec wasôm asê têŋ mac, bu ŋamalac asa naŋ tec Anötö ndê yom, naŋ aö oc wawêkain in ndê ŋagêyô dom.

27 Bu aö gawhê Anötö ndê lêŋ hoŋ sa têŋ mac su, yom daŋ sin dau yêc-ŋga dom.

28 “Mac lau dindec, ayob daôm ti lau sêkêŋ whin-ŋga hoŋ ŋapep. Bu Anötö gêmli in ndê lau hoŋ su ŋa in dau ndê dac, ma Nalau Dabuŋ dau kêyalin mac sa bu ayob ŋac. Bocdinaŋ ayob Anötö ndê domba ŋapep.

29 Aö kayalê bu têŋ ndoc aö wahu mac sin, naŋ kêdôhônwaga tasan oc sêmeŋ gitôm giam pôm naŋ sêsôc sêmeŋ bu sêseŋ domba.

30 Ma mac daôm nem lau ŋatô oc sêtisa, ma sênem yom ŋandô kwi ti yom tasan, bu sêŋsôn lau ŋatô si gauc e sêhu mac ti yom ŋandô sin ma sêŋkuc ŋac.

³¹ Bocdinaŋ anem ali ŋapaŋ. Gauc nem bu tòm yala sambuc tö aö gakêŋ puc mac tòm ac ma ôbwêc hoŋ ti taŋsulu eŋ.

³² “Kwahic dec aö wakêŋ mac asip Anötö amba. Asap yom pi iŋ ndê mwasinŋ atu dônŋ ŋapaŋ. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dônŋ alhac ŋaŋga e awêkainŋ malam yêc undambê awhinŋ lau dabuŋ hoŋ.

³³ Aö taŋkwê lau daŋ bu sênem aö sa ŋa gol me silba me ŋakwê dom.

³⁴ Mac aŋyalê bu aö dauŋ amanŋ gakôm gwelenŋ tu watap gêŋ sa bu nem aö ti lau naŋ sêkôm gwelenŋ sêwhinŋ aö, naŋ sa.

³⁵ Gwelenŋ hoŋ naŋ aö gakôm naŋ têt asê têt mac bu dakôm gwelenŋ atu kainŋ dinaŋ ŋapaŋ bu danem lau ŋasac sa dandic ŋawaê. Gauc nem yom naŋ Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, ‘Dakêŋ gêŋ têt lau oc êmwasinŋ yac hôc gêlêc lau sêkêŋ gêŋ têt yac, naŋ su.’ ”

³⁶ Pol gic bata ndê yom goc pônŋ haduc whinŋ ŋac hoŋ, ma teŋ mbec.

³⁷ Goc ŋac hoŋ sêŋgape iŋ dônŋ ti sêŋgutô iŋ, ma sêtaŋ iŋ.

³⁸ Pacndê, goc sêhoŋ iŋ sêsa waŋ si. Ŋac si ŋalôm ŋawapac atu pi iŋ ndê yom naŋ sôm bu ŋac oc sêlic iŋ aŋgô tiyham dom.

21

Pol hôc asê gameŋ Siria-ŋga

¹ Yac ahu ŋac sinŋ ma api waŋ a tiyham, ma waŋ dau sa hêganônŋ nduc daŋ ŋaê Kos, naŋ solop gi.

Ŋagalaŋsê waŋ dau kôc yac atêŋ malac Rodes, ma a e waŋ sôc malac Patara.

² Yêc dindê yac atap waŋ daŋ sa, naŋ bu têt gameŋ Pionisia-ŋga ndi, dec apwê gi alom ma waŋ dau hu Patara siŋ.

³ Yac alac e alic nduc Saipras poc ŋalôm-ŋga, ma aŋlêc ambo awê-ŋga ma anti e asôc malac Taya yêc gameŋ Siria-ŋga, ma asip baö a. Waŋ dau kôc wapa malac dinaŋ-ŋga ŋatô.

⁴ Yêc malac Taya yac atap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma ambo awhiŋ ŋac tôm bêc 7. Ŋalau Dabuŋ kêŋ puc ŋac dec ŋac bu sêlhac Pol ahuc bu têt Jerusalem ndi dom.

⁵ Magoc bêc 7 dinaŋ su, goc yac ahu ŋac siŋ bu api waŋ tiyham. Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ti ŋac si lauwêi ma balêkoc hoŋ sêhoŋ yac asa gwêc a, ma yêc dindê yac apôŋ haŋduc ma atêŋ mbec awhiŋ daŋ.

⁶ Goc yac akam daŋ ma ahu daŋ siŋ. Yac api waŋ ma ŋac sêlhö sêmbu si.

⁷ Waŋ dau sa akêŋ Taya ma kêti e hôc asê malac Tolemai. Yêc dindê yac atap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa ma ambo awhiŋ ŋac tôm bêc tigeŋ.

⁸ Ŋagalaŋsê yac api waŋ tiyham ma alac e asôc malac Sisaria. Ma yac asip baö a ma ayêc awhiŋ ŋgac aheŋ-ŋga daŋ ŋaê Pilip. Muŋ-ŋga sêŋyaliŋ lau 7 sa bu sêndic sam gêŋ daneŋ-ŋga, ma Pilip iŋ ŋac si daŋ.

⁹ Iŋ ndê atuwêi hale sêmbu, naŋ sem ŋgac sa su dom, ma Anötö kêmwasin ŋac hoŋ bu sêhoc yom asê sêtôm propet.

¹⁰ Yac ambo awhiŋ ŋac bêc ŋatô su, goc propet

dan ñaê Agabus sip akêñ gameñ Judia-nga meñ.

¹¹ Inj têtñ yac meñ, goc kôc Pol ndê piñkap su, ma sô inj dau amba ti ga hi dôn. Ma inj sôm, “Ñalau Dabuñ sôm bu ñalêñ tigenñ lau Israel-nga nan sêmbo malac Jerusalem, nan oc sêsô piñkap dindêc ñadau dôn, ma sêkêñ inj sip lau Rom-nga amba.”

¹² Têtñ ndoc yac aṅgô yom dau, nan yac ac yao Pol bu pi Jerusalem ndi dom.

¹³ Magoc inj ô yom ma sôm, “Tu sake-nga dec mac atañ tu aõ-nga, ma bu akôm aõ ñalôm ndi lu? Ñac bu sêsô aõ dôn me sêndic aõ ndu yêc Jerusalem tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, nan gitôm.”

¹⁴ Yac alic bu inj oc sôc yac mba yom ñapu dom, dec ahu siñ ma asôm, “Gêñ nan Pômdau tac whinñ bu hôc asê, nan ñandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

¹⁵ Dinanñ su, goc yac amasanñ daunñ ma api Jerusalem a.

¹⁶ Lau sêkêñ whinñ-nga ñatô akêñ Sisaria sêwhinñ yac, ma sêwê yac atêñ Nason ndê andu a, bu ambo dindê. Nason inj ñgac akêñ nduc Saipras, ma inj lau ñamata-nga nan sêkêñ whinñ Yisu, nan si danñ.

¹⁷ Têtñ ndoc yac ahôc asê Jerusalem, nan asidôwai sêkôc yac sa ti atac ñayham.

¹⁸ Ñagalansê dec Pol ti yac honñ a alic Jems, ma lau bata honñ sêkac dau sa sêmbo Jems ndê andu.

¹⁹ Pol kam ñac, goc gic miñ yom pi inj ndê gwelenñ yêc lau apa si gameñ, ma pi gêñ honñ nan Anötô kôm bu puc gwelenñ dau dôn.

²⁰ Nac sêngô yom dau su ma sêmpin Anötö. Magoc sêsôm têtj Pol, “O asidôwa. Lic su nañ. Yêc dec, lau Israel-nga daêsam andô sêkêñ whin Yisu, magoc sêsap Moses ndê yomsu honj dônj napanj.

²¹ Ma nac sêngô nawae bu am kêdôhônj lau Israel-nga nañ sêndöc lau apa si gameñ, bu sêhu Moses ndê yomsu sinj. Sêngô bu am sôm têtj nac bu sêhu yac neñ mêtê dasê balêi si namlic natô su-nga, ti yac neñ gêbôm natô sinj.

²² Bocdinañ kwahic dec yac oc dakôm bocke? Nac oc sêngô nawae bu am mwenj su.

²³ D ec yac gauc gêm bu am kôm b ocdec. Yac mba lau hale dec sêmbo, nañ sêmatinj yom tu bu sênem dabuñ dau-nga.*

²⁴ Bocdinañ am kôc lau dau sa ma êmkuc yac lau Israel-nga neñ lêtj tamasañ dauñ nawasi sa yêc Anötö angô-nga, ma nem dabuñ daôm whin nac. Nem nac sa ma nemlhi gêtj bocke nañ sêpônnda bu sêndic dabinj yom nañ sêmatinj têtj Anötö, ma sêngalinj nac kêclauñ su. Kôm bocdinañ dec lau Jerusalem-nga oc sêngyalê bu yom nañ sêngô pi am, nañ nahu mbasi. Nac oc sêlic bu am daôm sap yac neñ yomsu dônj ma sa lêtj honj napep.

²⁵ Ma yom nañ yac tamatinj pi lau gameñ apa-nga nañ sêkêñ whin Yisu, ma dato sip bapia ma

---

* **21:23** Yom nañ lau dinañ sêmatinj tidônj, nañ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau nañ sêmatinj yom dau, nañ sêtimêtê dau napep ti sem dabuñ dau tu bu sênem akinj Anötö, e yom dau natêm pacndê. Nac oc sêngapin si kêclauñ dom e têtj dau pacndê, dec sêngalinj kêclauñ honj su ma sêkêñ da natô yêc lôm dabuñ. Alic Nam 6:1-21.

dakêŋ têtŋ ŋac su, naŋ dec yac oc dasenŋ su dom. Yac dato têtŋ ŋac bu sênenŋ gêŋ danenŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têtŋ anötöi gwam naŋ dom, ma dac ma wata ti dac, naŋ sênenŋ daŋ dom bocdinaŋ. Ma dato bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom.”

²⁶ Têtŋ galaŋsê Pol kôc lau hale dinaŋ sa, goc gic hu têtŋ tu bu êmasaŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma kêkuc lêtŋ sênem dabuŋ dau-ŋga whiŋ ŋac. Goc iŋ sôc lôm dabuŋ gi bu kêtŋ ŋawaê têtŋ dabuŋsiga pi bêc bocke ŋac si ndoc sênem dabuŋ dau-ŋga oc pacndê, ma ŋac tigenŋ-tigenŋ oc sêkêŋ si da.

Sêkôc Pol dôn

²⁷ Pol ndê bêc 7 bu êmasaŋ dau ŋawasi sa-ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma lau Israel-ŋga ŋatô akêŋ gameŋ Esia-ŋga sêlic iŋ yêc lôm dabuŋ. Goc sêli lau hoŋ ŋalôm sa bu sêkôc iŋ dôn.

²⁸ Ŋac sêmbwêc, “Mac lau Israel-ŋga, amenŋ anem yac sa. Alic ŋgac dec. Iŋ ŋgac naŋ kêdôhôn lau tôm gameŋ hoŋ, ma pu yac lau Israel-ŋga ti yac neŋ yomsu, ma pu gameŋ dindec whiŋ. Ma gêtŋ daŋ tiyham. Iŋ kôc lau Grik ŋatô sêsôc lôm dabuŋ ŋabatêmdö sêmenŋ, dec kôm gameŋ dabuŋ dindec ŋadômbwi sa.”

²⁹ Ŋac sêsôm yom dinaŋ ŋahu bu muŋ-ŋga sêlic ŋgac Epesas-ŋga daŋ ŋaê Tropimus, mbo malac Jerusalem whiŋ Pol. Ma ŋac gauc gêm bu mboe Pol kôc iŋ têtŋ lôm dabuŋ gi.

³⁰ Têtŋ dinaŋ lau malac-ŋga hoŋ sêli dau sa ŋandô ma sic dau sa sêpitigenŋ yêc lôm dabuŋ ŋabatêmdö. Ŋac sêkôc Pol dôn ma sêhê iŋ sa awê gi, goc lau sic gameŋ dau ŋagatam ahuc.

³¹ Nac sêkôm bu sêndic in ndu sêmbô, ma lau sinj Rom-nga si nãdau ngô nãwãê bu lau malac Jerusalem-nga honj sêli dau sa.

³² Goc nãgahô inj kôc lau sinj-nga ti nac si lau bata nãtô, ma sênti sêtênj lau tonj dinanj si. Ma tênj ndoc lau dau sêlic ngac bata ti inj ndê lau sinj-nga, nanj sic Pol tiyham dom.

³³ Goc lau sinj si nãdau kôc ndê lau ma sêkôc Pol dônj, ma inj gic atu bu sêsô inj dônj na sen lu. Goc inj ndac lau bu inj asa, ma inj kôm sac bocke.

³⁴ Lau yêc tonj atu nãlôm sêmbwêc yom tidau-tidau, dec ngac dau kêyalê bu inj gitôm dom bu tap gênj dau nãhu sa. Goc inj gic atu bu sêkôc Pol sêtênj lau sinj-nga si gamenj sêndi.

³⁵ Tênj ndoc sêhóc asê tunjbôm na-têc nanj yêc gamenj dau nãsactô, nanj lau sêkôm mwasac nãnga bu sêndic Pol ndu. Tu dinanj-nga lau sinj-nga sêhóc inj sa lólôc bu sêkôc inj sôc nac si gamenj sêndi.

³⁶ Ma lau tonj atu nanj sênjkuc, nanj sêmbwêc nãpanj, “Ndic inj ndu! Ndic inj ndu!”

³⁷ Lau sinj-nga bu sêkôc Pol sôc nac si gamenj nãlôm ndi, magoc inj ndac nac si nãdau bocdec bu, “Gitôm bu wasôm yom danj tênj am, me?” Ma ngac dau ndac, “Am kêyalê yom Grik, a?”

³⁸ Aô gam gauc bu am ngac Isip-nga nanj ndoc dê ginjga su, gic nem lau gitôm 4,000 sa yêc gamenj sawa, ma kêgilí nac bu sêndic sinj tênj lau Rom-nga.”

³⁹ Magoc Pol sôm, “Mba! Aô ngac Israel-nga danj, ma anenj malac Tasis yêc gamenj Silisia-nga. Inj malac nãmbwa dom, malac tiwãê. Kwahic dec

aö bu wandac am gitôm bu wasôm yom têt lau dindéc, me mba?”

⁴⁰ Lau siñ-nga si ñadau gôlôc, dec Pol kac dau kwi kalhac têt, ma gic amba têt lau bu sênem dau dôñ. Ma têt ndoc gameñ ñañeñ sa, nañ gic hu sôm yom têt ñac ña Yom †Hibru.

22

Pol sôm yom têt lau Jerusalem-nga.

¹ In sôm, “O asidôwai ti damañi. Akêt danam ma aö waö yom nañ lau sêngôlin pi aö.”

² Ñac sêngô in sôm yom têt ñac yêt ñac dau si awha, nañ Yom Hibru, dec lau hon sem dau dôñ ma sêhê danja in. Goc in sôm,

³ “Aö ñgac Israel-nga. Dinañ kôc aö yêt gameñ Silisia-nga, ma aneñ malachu Tasis. Magoc aö gatiatu yêt malac atu dindéc, ma kadôhôn abañi si yomsu hon ñapep eñ gambo Gamaliel ñapu. Aö gayêm dauñ su ñandô tu wanem akin Anötö-nga tôm kwahic dec mac daôm gauc gêm bu akôm.

⁴ Aö gakêt kisa lau nañ sênkuc lêñ wakuc dindéc, ma gakêt lauwhê ma ñgac sêkêt whiñ Yisu-nga daêsam sêsôc gapocwalô, ma gac atu bu lau sêndic ñatô ndu.

⁵ Dabuñsiga ñamata-nga ti lau bata hon sênyalê aneñ gwelen dinañ. Ñac lau dinañ sêto bapia puc aö dôñ-nga têt lau bata Israel-nga nañ sêmbo malac Damaskas. Têt bêt dan aö kasêlêñ gambo señ bu wasip Damaskas wandi, bu wakôc lau sêkêt whiñ Yisu-nga yêt dindê sa sêtêt Jerusalem sêmeñ, bu sêkêt ñandê têt ñac.

6 Aö kasêlêṅ e têṅ ac kac lhu gasuṅ sa Damaskas, ma sep tigenṅ ṅawê undambê-ṅga atu daṅ pô aö.

7 Dec gapeṅ gasip nom ma gaṅgô awha daṅ sôm yom têṅ aö bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ṅga am kêṅ kisa aö?’

8 Ma aö gandac bu, ‘O ṅadau, am asa?’ Goc awha dau ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu Nasaret-ṅga naṅ am kêṅ kisa.’

9 Lau naṅ sêwhiṅ aö naṅ sêlic ṅawê dau ma sêṅgô awha, magoc sêṅyalê yom naṅ Yisu sôm têṅ aö, naṅ dom.

10 Ma aö gandac, ‘Pômdau, aö wakôm sake?’ Ma iṅ sôm, ‘Tisa, ma sôc Damaskas ndi. Ma gêṅ bocke naṅ aö tac whiṅ bu am kôm-ṅga, naṅ aö oc waṅkiṅ lau bu sêwhê sa têṅ am yêc dindê.’

11 “ṅawê dau kôm aö tanôṅ tipec, bocdinaṅ dec lau naṅ sêwhiṅ aö sêhê aö amanṅ, ma sêwê aö gasôc Damaskas ga.

12 Ma ṅgac daṅ ṅaê Ananias meṅ gêlic aö. Iṅ ṅgac naṅ sa ndê lêṅ hoṅ kêkuc yomsu Israel-ṅga ṅapep, ma lau Israel Damaskas-ṅga hoṅ sêtoc iṅ sa.

13 Iṅ kalhac kêpiṅ aö ma sôm, ‘Asidôwa Saul, tanôm ṅawa sa!’ Ma têṅ ndoc dinaṅ eṅ aö tanôṅ ṅayham sa e galic iṅ.

14 Ma iṅ sôm, ‘Damaṅi si Anötö kêyalinṅ am sa bu êmyalê iṅ ndê atac whiṅ, ma bu lic ṅgac gitêṅ Yisu dau, ma bu ṅgô yom yêc iṅ dau whasuṅ.

15 Ma am oc hoc yom ṅandô pi iṅ asê têṅ lau hoṅ, ma sôm yom asê pi gêṅ hoṅ naṅ am gêlic ti ṅgô su.

16 Ma kwahic dec am hôñ sake? Tisa ma liñ busanğu tu Yisu ndê ñaê-nga bu êñgwasiñ am nem sac hoñ su.'

17 "Têñ ndoc aö gambu gatêñ Jerusalem gameñ, nañ gateñ mbec gambo lôm dabuñ e gatuñ kaiñ dañ sa.

18 Ma galic Pômdau Yisu sôm yom têtñ aö bocdec bu, 'Ñagahô, hu Jerusalem siñ kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom nañ am hoc asê pi aö, nañ sa dom.'

19 Dec aö gaô yom ma gasôm, 'Pômdau, lau dindec sêñyalê bu muñ-nga aö kasalê lau sêkêñ whiñ am-nga tôm lôm wê-nga hoñ, bu wandic ñac ma wakêñ ñac sêndôc gapocwalô.

20 Ma têtñ ndoc nañ lau sêkêc Steven ndê dac siñ tu iñ hoc yom asê pi am-nga, nañ aö galhac ma galic ti atac ñayham. Ma gayob lau nañ sêtuc iñ ña hoc, nañ si ñakwê.'

21 Goc Pômdau sôm têtñ aö, 'Ndi! Aö oc wañkiñ am sa yêc lau Israel si gameñ, bu têtñ lau apa si gameñ ndi.' "

22 Lau hoñ sêñgô Pol ndê yom ti sem dau dôn e iñ sôm yom dinañ. Dec sêli awha sa ma sêmbwêc, "Iñ gitôm bu mbo tali-nga dom. Ndic iñ ndu niñga!"

23 Ñac sêmbwêc ti sêkac si ñakwê andô-nga su ma sêmbalip kop pi lólôc gi sêmbo.

24 Dec lau siñ-nga si ñadau kêtñ yatu ñac bu sêkôc Pol sôc ñac si gameñ ndi. Iñ sôm bu sêhi iñ ña sô, ma sêñsu iñ tu bu sêtap sa bu ñahu bocke dec lau sêmbwêc iñ ñalêñ bocdinañ.

25 Sêsô iñ amba ti gahi dôn pi a bu sêhi iñ, dec

Pol sôm têtj ngac bata nanj yob lau siŋ-nga ton danj, nanj bocdec bu, “Bocke? Mac bu ahi ngac Rom-nga danj, nanj atap giso danj sa yêc inj dom, nanj dec oc anjilî Rom si ngôlinj, me mba?”

²⁶ Ngac dau ngô Pol ndê yom, dec têtj lau siŋ-nga si nâdau gi ma sôm têtj inj bu, “Am oc kôm sake, bu ngac dindê inj ngac Rom-nga?”

²⁷ Goc ngac dau têtj Pol gi ma ndac inj, “Sôm asê têtj aô. Am ngac Rom-nga, me mba?” Ma Pol sôm, “Aêc.”

²⁸ Dec lau siŋ-nga si nâdau sôm, “Aô gahu awa atu siŋ dec gamlhi anenj bapia bu wati ngac Rom-nga.” Magoc Pol sôm, “Aô damanj inj ngac Rom-nga, ma bocdinaŋ dec aô ngac Rom-nga gawhiŋ.”

²⁹ Yom dau kôm ngac dau sô nandô, bu inj kôc Pol ma sô inj dônj, magoc kêyalê dom bu inj ngac Rom-nga. Ma lau nanj bu sêŋsu Pol, nanj ngagahô sêkac dau su yêc inj.

Pol kalhac lau bata Israel-nga anjô-nga

³⁰ Lau siŋ-nga si nâdau bu tap sa bu nahu bocke dec lau Israel-nga sêngôlinj yom pi Pol. Bocdinaŋ ngalansê bêbêc inj kêŋ yatu bu lau dabuŋsiga ti lau bata Sanedrin-nga hoŋ sêkac dau sa, goc kôc Pol su yêc lau siŋ-nga si gameŋj, ma kêŋ inj kalhac ŋac anjô-nga.

23

¹ Pol tahê lau Sanedrin-ŋg a hoŋ ma sôm, “O anenj asidôwai. Aô neŋ atac pa su pi lêŋ hoŋ nanj gasa tu wanem akih Anötö-nga napanj, e meŋ têtj acsalô lec galhac mac anjôm-nga.”

2 Dabuņsiga ņamata-ņga ņaê Ananias ņgô yom dinaņ, dec sôm têņ lau naņ sêlhac sêmpiņ Pol bu sêtap iņ sôc tôkwa.

3 Goc Pol sôm têņ iņ, “Anötö oc ndic am ô! Bocke dec am ndöc tu êmatôc aö êņkuc yomsu Israel-ņga, magoc am daôm sôm lau sêtap aö dec kêgili yomsu dau? Am gitôm a naņ ņadômbwê-ņga ņawasi, magoc ņalôm-ņga sop weņ sa.”

4 Lau naņ sêlhac sêmpiņ Pol sêsôm têņ iņ bu, “Bocke dec am sôm yom sac-sac pi Anötö ndê dabuņsiga ņamata-ņga?”

5 Ma Pol ô yom ma sôm, “Asidôwai. Aö kayalê dom bu iņ dabuņsiga ņamata-ņga. Bu sêto yom yêc bocdec bu, *‘Sôm yom sac pi ņgac naņ gêm gôliņ nem lau, naņ dom.’* ”

6 Pol kêyalê bu lau Sanedrin-ņga ņatô ņac lau Palêsai, ma ņatô ņac lau Sadiusi. Tu dinaņ-ņga dec iņ mbwêc yom têņ ņac bocdec bu, “Aneņ asidôwai aņgô. Aö damaņ iņ Palêsai daņ, ma aö bocdinaņ. Aö gakêņ whiņ bu yac oc datisa akêņ lau batê-ņga. Ma kwahic dec ņac bu sêmatôc aö tu yom dinaņ-ņga.”

7 Têņ ndoc iņ sôm yom dinaņ, dec lau Sanedrin-ņga sêwhê dau kôc, ma lau Sadiusi ti lau Palêsai sêseņ dau.

8 Sêseņ dau ņahu bu lau Sadiusi sêkêņ whiņ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham, ma sêsôm bu aņela ma ņalau daņ sêmbo dom. Magoc lau Palêsai sêkêņ whiņ gêņ hoņ dinaņ.

9 Bocdinaņ lau dau sêli dau sa ņalêņ sac. Ma Palêsai ņatô naņ sêndôhôn yomsu, naņ sêtisa ma sêsôm yom ti ņaņga, “Yac atap giso daņ sa

yêc ngac dindêc dom. Mboe aŋela me ŋalau dan kên yom nan in êlêmê hoc asê têt lau, nan têt in.”

¹⁰ Kêpin bu sin hôc asê, dec lau sin-nga si ndau têt bu mboe lau oc sêkac Pol kôc ndi lu. Bocdinaŋ in kêkin in ndê lau sin-nga bu sêsa sêndi ti nanaŋa ma sêngaho Pol su yêc lau dinaŋ, ma sêkôc in mbu têt nac si gameŋ ndi tiyham.

¹¹ Têt ôbwêc Pômdau hoc dau asê têt Pol ma sôm, “Hêgo daôm dom, puc daôm dôŋ! Am hoc yom asê pi aô su yêc Jerusalem, ma am oc kôm bocdinaŋ yêc malac Rom whin.”

Lau Israel-nga sêkic yom bu sêndic Pol ndu

¹² Galaŋsê bêbêc lau Israel-nga ŋatô sêkic yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatin pwac têt dau bu oc sêneŋ me sênom gêt dom e in mbac ndu su.

¹³ Lauŋac nan bu sêkôm gêt dau nan si namba hôc gêlêc 40 su.

¹⁴ Nac sêtêt dabuŋsiga atu-tu ti lau bata ŋatô si, ma sêsôm, “Yac amatin pwac bu aneŋ gêt dom e andic Pol ndu su nan.

¹⁵ Bocdinaŋ yac gauc gêm bu mac awhin lau Sanedrin-nga andac lau sin si ndau bu hu Pol sin têt mac, bu andac in pi gêt ŋatô tiyham. Ma yac oc asin ambo seŋ bu têt ndoc sêwê in sêsa sêmeŋ, nan yac andic in ndu.”

¹⁶ Pol lhuwê atuŋac ŋô gêt dau ŋawaê, dec sôc lau sin-nga si gameŋ têt Pol gi ma sôm asê têt in.

¹⁷ Pol ŋô su dec ta ngac nan yob lau sin-nga ton dan ma sôm têt in, “Kôc balê dindêc têt mac nem ndau ndi. In kôc yom dan bu sôm têt in.”

18 Goc ngac siŋ-nga dinaŋ wê balê dau têtŋ ɲac si ɲadau gi ma sôm, “Pol, ɲac naŋ ndöc gapocwalô, naŋ ndac aö bu wakôc balê dindéc têtŋ am meŋ, bu iŋ kôc yom daŋ bu sôm têtŋ am.”

19 Ngac dau kêm balê dau sa ma iŋlu sêsa ahic si, ma iŋ ndac iŋ bu, “Am kôc yom bocke bu sôm têtŋ aö?”

20 Goc balê dau sôm, “Lau Israel-nga sêkic yom bu sêndac am bu êmkiŋ Pol ndi lhac lau Sanedrin-nga aŋgô-nga têtŋ laŋsê, bu ɲac tac whiŋ bu sêndac iŋ tu yom ɲatô-nga.

21 Ngô ɲac si yom dom, bu ɲac si lau hôc g êlêc 40 sem neneŋ sêhôn iŋ sêmbo seŋ. Lau dau sêsôm tidôn su bu sêneŋ ma sênôm gêŋ dom e sêndic iŋ ndu. ɲac kwahic dec sêmasaŋ dau sêmbo, sêhôn bu am lôc têtŋ ɲac si yom.”

22 L au siŋ-nga si ɲadau ɲ gô balê dau ndê yom su, goc kêkiŋ iŋ sa gi ma gic yomsu iŋ bocdec bu, “Sôm têtŋ lau daŋ dom bu am mweŋ kêŋ ɲawaê dindéc têtŋ aö.”

Sêkôc Pol têtŋ malac Sisaria gi

23 Goc iŋ ta ndê ɲac lu naŋ sêyob lau siŋ-nga toŋ lu naŋ sêtêtŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm têtŋ iŋlu bu, “Andic lau siŋ-nga tôm 200 sa, ma lau siŋ sêndöc hosi-nga 70, ma lau siŋ kêm-nga 200 sêwhiŋ. Asôm bu sêmasaŋ dau bu sêtêtŋ malac Sisaria sêndi têtŋ 9 kilok ôbwêc dindéc.

24 Amasaŋ hosi tu Pol ndöc ɲahô-nga, ma ayob iŋ ɲapep e akêŋ iŋ sip gôliŋwaga Rom-nga Filiks amba.”

25 Ma ɲac atu dau to bapia daŋ bocdec:

26 Aö Klaudias Lisias dec gato têtj am ngac atu gôlinwaga Filiks. Acsalô njayham am.

27 Lau Israel-nga sêkôc ngac dindec dôj ma bu sêndic inj ndu. Magoc aö gatap sa bu inj ngac Rom-nga danj, dec aö ti nejj lau sinj-nga anjaho inj su yêc njac amba.

28 Aö bu watap yom nanj sêngôlinj pi inj, nanj njahu sa, dec gakêjj inj kalhac lau Israel si lau bata Sanedrin-nga anjgô-nga bu sêjnsahê inj.

29 Aö gatap sa bu yom nanj sêngôlinj pi inj, nanj hêganônj lau Israel-nga si yomsu. Magoc aö gatap yom danj sa gitôm bu yac andic inj ndu me akêjj inj ndöc gapocwalô-nga dom.

30 Malô aö ganjgô njawaê bu lau njatô sêkic yom gelec bu sêndic inj ndu. Bocdinajj dec aö kakinj inj têtj am goloc njagahô, bu am êmatôc inj ndê yom. Ma aö gac a tu lau nanj sêngôlinj yom pi inj, bu sêwhê yom dau sa têtj am.

31 Inj to yom dau su, goc kêjj bapia sip injlu amba, ma injlu sic lau sinj-nga sa ma sêkôm tôm inj gic atu njac. Têtj ôbwêc dau dinajj sêkôc Pol whinj njac, ma sêsa sêtêtj malac Antipatris si.

32 Galansê bêbêc lau sinj-nga nanj sêjnsêlêjj sêmbu nom, nanj sêlhô sêmbu sêtêtj si gamejj yêc Jerusalem si. Ma lau sinj-nga nanj sêndöc hosi sêhojj Pol sa si.

33 Têtj ndoc sêhóc asê Sisaria, nanj sêkêjj Pol ti bapia dau têtj gôlinwaga Filiks.

34 Ma inj sam bapia dau, goc ndac Pol bu inj njac gamejj bocke-nga. Ma tap sa bu inj njac gamejj Silisia-nga.

35 Goc sôm, “Aö oc wanjgô am nem yom, têtj

ndoc lau nan sêngôlin yom pi am, nan sêhoc asê.” Goc in kên yatu in ndê lau bu sêyob Pol yêc andu atu nan mun-nga Kin Herod kwê sa nan.

24

Pol kalhac Filiks angô-nga

¹ Bêc 5 ginga su, goc dabunsga namata-nga Ananias ti lau bata Israel-nga natô sêsip malac Sisaria si, bu sêkên yom nan sêngôlin pi Pol, têt gôlinwaga Filiks. Ma sêkôc ngac dan naé Tetulus whin nac, bu nem nac awha têt Filiks.

²⁻³ Lau sêkôc Pol sôc men, goc Tetulus gic hu sôm ndê yom têt Filiks bocdec bu, “O ngac nayham kêlêc Filiks. Am gêm gôlin yac napep, dec yac ambo nayham ma ti yom malô nasawa balin su. Am ngac tigauc dec kêmasan lêt wakuc nayham natô, nan lau gamej dindec-nga kwahic dec sênkuc sêmbo. Yac ti mba lau hon nan sêmbo am nem gôlin napu, nan bu anem danje am napan.

⁴ Aô bu wanyain am nem têt dom, ma bu wakôm am lic nakam sa dom. Bocdinar wandac am bu ngô yac mba yom apê lec.

⁵ Ngac dindec in ngac êngilí lau-nga, ma gêli lau Israel-nga nalôm sa têt gamej hon. In lau ton nan sênkuc yom so pi ngac Nasaret-nga dinan, nan si ngac namata-nga.

6-7 Ma gêñ dañ whiñ. In bu kôm mêtê nañ toc yac mba lôm dabuñ sa bu gameñ dabuñ dom. Tu dinañ-nga dec yac akôc in dôn.*

8 Am daôm bu kip in sa, dec am oc tap sa bu yom hoñ nañ yac aňgôliñ pi in, nañ yomandô.”

9 Tetulus sôm in ndê yom dinañ, goc lau Israel-nga hoñ nañ sêwhiñ in, nañ sêpuc in ndê yom dôn ma sêsôm bu yomandô.

10 Goc gôliñwaga Filiks tôc amba têt Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, “Aö kayalê bu am gêm gôliñ gameñ dindéc ma kêmatôc lau si yom tôm yala ñatô su. Bocdinañ aö atac ñayham bu wasôm aneñ yom têt am ma waö yom nañ sêñgôliñ pi aö.

11 Am bu ndac lau ñatô, dec am oc tap sa ñagahô bu bêc 12 gi su, nañ gapi Jerusalem ga, tu bu watoc Anötô sa-nga.

12 Lau nañ sêñgôliñ yom pi aö, nañ sêñyalê su bu aö gakôm mêtê sac dañ dom. Aö gasôm ñamalac dañ yêc lôm dabuñ dom, ma gali lau ñalôm sa yêc lau Israel si lôm wê-nga me yêc malac Jerusalem ñalôm dom.

13 Bocdinañ yom nañ sêñgôliñ pi aö, nañ ñac gitôm dom bu oc sêtôc asê bu yomandô.

14 Magoc yom ñandô tigenñ dec wasôm asê têt am bocdec bu. Aö gam akiñ damañi si Anötô

---

* 24:6-7 Yêc bapia akwa ñandô nañ ñabatiñ 6b ma ndi têt 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau ñatô sêto ñabatiñ 6b-8a tiñambu-nga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc in êñkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau siñ-nga si ñadau Lisias ti ndê lau siñ-nga daêsam sêmeñ sêñgaho in su yêc yac aman. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau nañ sêñgôliñ yom pi in, nañ sêmeñ sêsôm asê têt am.

kakuc lêṅ wakuc tòm lau sêkêṅ whiṅ Yisu-ṅga sêṅkuc. Lau dinaṅ sêlic lêṅ dau bu lêṅ so. Magoc aö gakêṅ whiṅ yom hoṅ naṅ kékuc Moses ndé yomsu ti yom hoṅ naṅ lau propet sêto muṅ su.

15 Ma gakêṅ batan bu Anötö oc uṅ lau gitêṅ ma lau sac hoṅ sa akêṅ lau batê-ṅga tòm ṅac lau dindê sêkêṅ whiṅ.

16 ṅalêṅ dinaṅ dec aö kasahê bu wasa neṅ lêṅ hoṅ solop eṅ tu bu walhac ti neṅ atac pa su yêc Anötö ti ṅamalac aṅgô-ṅga.

17 Aö gahu Jerusalem siṅ yala neṅ su, ma kwahic dec gambu gatêṅ Jerusalem ga, bu wanem aneṅ lau Israel-ṅga si lau ṅalôm sawa sa, ma bu wakêṅ da têṅ Anötö.

18 Aö kakuc lau Israel-ṅga si lêṅ sêmasaṅ dau ṅawasi sa yêc Anötö aṅgô-ṅga muṅ su, goc gasôc lôm dabuṅ ga bu wakêṅ neṅ da. Ma têṅ ndoc dinaṅ lau Israel-ṅga ṅatô akêṅ gameṅ Esia-ṅga sêlic aö. Aö gac lau toṅ atu sa dom, ma gali lau ṅalôm sa bu sêkôm kisa dom.

19 ṅac lau Esia-ṅga dau sic hu sêṅgôliṅ yom pi aö, ma bocdinaṅ ṅac bu gauc nem bu aö gakôm giso, dec ṅac dau sêmeṅ ma sêsôm asê têṅ am.

20 Bu mba, goc sôm têṅ lau Israel-ṅga naṅ kwahic sêmbo dec, bu sêtôc asê têṅ am, giso bocke naṅ lau Israel si lau bata Sanedrin-ṅga sêtap sa yêc aö.

21 Mboe ṅac sêlic aö sac ma sêkêṅ aö galhac am aṅôm-ṅga bu êmatôc aö, pi yom tigeṅ naṅ aö gambwêc têṅ ṅac bocdec bu, ‘Aö gakêṅ whiṅ bu yac oc datisa akêṅ lau batê-ṅga.’ ”

22 Filiks ṅô ti kêyalê yom daêsam su pi lau

sêkêñ whiñ Yisu-nga si lêñ wakuc. Bocdinañ dec iñ gic bata yom, ma sôm têtñ lau Israel-nga nañ sêmen akêñ Jerusalem, “Têtñ ndoc lau siñ-nga si ñadau Lisias meñ akêñ Jerusalem, nañ aö oc wasôm aneñ gauc asê pi mac nem yom.”

²³ Goc iñ gic atu ñgac nañ yob lau siñ-nga ton dañ, bu sêyob Pol ñapep, magoc sêsô iñ dôn dom. Ma iñ sôm têtñ iñ bu kêtñ ñasawa têtñ Pol ndê lau nañ bu sêndic iñ kêsî ti sênem iñ sa, ma lhac ñac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbo Sisaria

²⁴ Bêc ñatô giñga su, dec Filiks lu nawhê Drusila, nañ awhê Israel-nga dañ, sêñgalêm Pol bu sêñgô iñ whê yom sa pi lau sêkêñ whiñ Yisu Kilisi-nga si lêñ.

²⁵ Pol gêm yomgalôm whiñ iñlu ma sôm yom ñasawa hic baliñ, pi lêñ nañ lau sêti lau gitêñ, ma sêtimêtê dau ñapep, ma pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga nañ oc meñ sa. Yom dau kôm Filiks töc dau sa, dec sôm, “Nañ gitôm, am lhö mbu ndi. Têtñ ndoc aö bu walic ñasawa ñayham dañ, nañ wakêñ yom am tiyham.”

²⁶ Ma tiñambu iñ kêgalêm Pol ti gêm yomgalôm whiñ iñ tidim daêsam, bu iñ kêtñ bata bu Pol oc kêtñ awa têtñ iñ, bu nemlhi dau su yêc gapocwalô.

²⁷ Filiks bu kôm lau Israel-nga sêlic iñ ñayham, dec kêtñ Pol ndöc gapocwalô ñapañ. Yala lu giñga su, goc Pokias Festus ti gôliñwaga ô Filiks su.

9 Festus tac whiņ bu lau Israel-ņga sêlic iņ ņayham, dec ndac Pol, “Am gêlic ņayham bu pwi Jerusalem ndi, ma aö waņsahê ņac si yom pi am yêc dindê, me mba?”

10 Ma Pol sôm, “Mba. Aö ņgac Rom-ņga, ma am ndöc nem pôn êmatôc yom-ņga g êm Sisa aņgô. Bocdinaņ êmatôc yom naņ sêņgôliņ pi aö yêc dindêc maņ. Am kêyalê tidôn su bu aö gakôm giso daņ têņ lau Israel-ņga dom.

11 Aö bu wakôm giso daņ naņ gic waê bu wambac ndu, naņ dec ndic aö ndu. Magoc yom naņ lau Israel-ņga dindêc sêņgôliņ pi aö, naņ bu ņandô mba, dec solop dom bu am kêņ aö wasip ņac amba. Sisa dau goc êmatôc aneņ yom yêc malac Rom!”

12 Têņ dinaņ Festus gêm yomgalôm whiņ lau atu-tu naņ sêmbo iņ ndê gôliņ ņapu, goc sôm têņ Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc nem yom. Bocdinaņ dec am oc têņ Sisa ndi.”

Festus lu Kiņ Agripa sem yomgalôm pi Pol

13 Bêc ņatô giņga su, goc Kiņ Agripa* lu lhuwê Berenis sêhóc asê Sisaria bu sêti ņaclêņ Festus.

14 Inlu sêmbo sêwhiņ iņ bêc daêsam su, goc Festus gic miņ pi Pol ma sôm t êņ Kiņ Agripa, “Ñgac daņ mbo dec, naņ Filiks kêņ ndöc gapoc-walô ņapaņ e meņ têņ kwahic dec.

15 Têņ ndoc aö gapi Jerusalem ga, naņ dabuņsiga atu-tu ti lau bata Israel-ņga sêņgôliņ

---

* **25:13** Kiņ Agripa gêm gôliņ gameņ daņ yêc bugicton Galili-ņga ņamakê, ma ndöc malac Sisaria Pilipai. In †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atuņgac.

yom pi in, ma sêndac aö bu walôc bu in mbac ndu.

¹⁶ Aö gawhê sa têtj nac bu yac lau Rom-nga nen mêtê bocdec bu. Dandic namalac dan ndu dom e dakêtj nasawa têtj in bu lhac lau nan sêngôlinj yom pi in, nan anjô-nga, ma in ô nac si yom su nan.

¹⁷ Têtj ndoc nac si lau natô sêsip akêtj Jerusalem sêwhin aö, nan gahônj bêc daêsam dom. Aö gahôc asê, ma galansê bêbêc aö gac atu anej lau bu sêkôc ngac dau sôc mej lhac anej pônj wamatôc yom-nga na-ndö-nga.

¹⁸ Lau dau sêtisa bu sêngôlinj yom pi in, ma aö gauc gêm bu nac oc sêtôc in ndê giso njandô danj asê. Magoc mba!

¹⁹ Nac sêsôm yom pi nac dau si mêtê sênem akinj si anötö-nga, nan nac gauc gêm bu Pol kêkuc dom. Ma sêlic in sac pi ngac batê danj naê Yisu, nan Pol sôm bu tisa akêtj lau batê-nga ma mbo tali tiyham.

²⁰ Aö gapônda dauj tu lêtj wamatôc yom kainj dinaj-nga. Bocdinaj aö gasôm têtj Pol bu in bu tac whin bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatôc in ndê yom yêc dindê.

²¹ Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatôc in ndê yom, dec aö gac atu bu anej lau sêyob in e wanjinj in têtj Sisa ndi.”

²² Goc Agripa sôm têtj Festus, “Aö dauj atac whin bu wanjô namalac dau ndê yom.” Ma Festus sôm, “Bocdinaj, lansê nan am ngô in ndê yom.”

Pol kalhac Agripa anjô-nga

²³ Têñ galanşê Agripa lu Berenis sêsôc si gôlôn kin-nga sa, goc sêsôc andu sêngô yom-nga ñalôm si sêndôc. Ma lau bata sin-nga ti lau bata malac-nga hon sêwhin inlu. Goc Festus kêñ yatu bu sêkôc Pol sôc meñ.

²⁴ Ma in sôm, “Kin Agripa ti mac lau hon nan ambo dindec. Alic in ñgac dec. Lau Israel-nga hon sêten aô yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindec, bu walôc bu in mbac ndu.

²⁵ Magoc aô gatap in ndê giso dan sa, nan gitôm bu dandic in ndu-nga dom. Ma in dau ndac bu Sisa êmatôc in ndê yom, madec aô bu wanjin in têt Rom ndi.

²⁶ Ma kwahic dec aô bu wato bapia dan têt Sisa, magoc aô kayalê yom ñandô dan bu wato pi ñgac dindec-nga dom. Tu dinan-nga Kin Agripa, aô gakên in kalhac am ti mac lau hon anôm-nga, bu dakip yom hon sa, ma datap yom ñandô dan sa, nan tôm bu wato têt Sisa.

²⁷ Yac bu tanjin ñamalac g apocwalô-nga dan têt Sisa, magoc dawhê in ndê giso ñahu sa whin dom, oc solop dom.”

26

Pol whê dau sa têt Agripa

¹ Têt dinan Kin Agripa sôm têt Pol, “Aô wakên ñasawa bu am sôm yom tu daôm-nga.” Goc Pol hôc amba sa têt lau, ma gic hu sôm in ndê yom bocdec bu,

² “Kin Agripa, kwahic dec aô bu waô yom hon nan lau Israel-nga sêngôlin pi aô. Ma aô atac ñayham bu wasôm asê walhac am anôm-nga.

³ Gêñ atu dañ whiñ bocdec bu, lau Israel-nga si mêtê ti yom nañ sêwhê dau kôc pi, nañ am kêyalê tidôn su. Bocdinañ aö wandac am bu kên ñasawa hic baliñ têtñ aö bu wasôm neñ yom hon asê.

⁴ Lau Israel-nga hon sênjalê aneñ lêtñ têtñ ndoc gambo balê-nga yêc dañ neñ gameñ, ma lêtñ nañ gasa têtñ ndoc gambo Jerusalem, nañ bocdinañ.

⁵ Lau Palêsai ñac lau nañ sem akiñ Anötö ñaŋga sêhóc gêlêc lau Israel-nga ñatô su. Ma oc tôm bu lau dinañ nañ sênjalê aö têtñ baliñ su, nañ sêwhê sa bu aö kakuc lau Palêsai si lêtñ dinañ. Magoc sêsôm asê dom.

⁶ Aö gakêñ batañ gêtñ nañ Anötö gic bata têtñ damañi, ma tu dinañ-nga kwahic dec sêkêñ aö galhac am añôm-nga.

⁷ Yac lau Israel-nga mba toñ 12 sem akiñ Anötö acsalô ti ôbwêc, ma sêkêñ bata bu sêlic gêtñ nañ Anötö gic bata, nañ ñandô sa. O kiñ, aö wasôm têtñ am bu lau Israel-nga sêkêñ kisa aö tu gêtñ dinañ-nga eñ.

⁸ Yac akêñ batañ bu Anötö oc uñ lau batê sa tiyham, ma bocke dec mac lau ñatô asö ti gauc gêm bu gêtñ dau oc tôm dom bu ñandô sa?

⁹ “Muñ-nga lê aö dañ gauc gêm tidôn ma galic ñayham bu wakôm gêtñ daêsam tu wakêñ kisa lau nañ sêkêñ whiñ Yîsu Nasaret-nga.

¹⁰ Ma gêtñ dau dinañ dec gakôm yêc Jerusalem. Dabuñsiga atu-tu sêlic ñayham ma sêlôc têtñ aö bu wakôc lau sêkêñ whiñ-nga daêsam dôn, ma wakêñ ñac sêndöc gapocwalô. Ma têtñ ndoc sic

ɲac si lau ɲatô ndu, naɲ aö galhac gawhiɲ ɲac ma galic ɲayham.

¹¹ Tôm tēm daêsam aö galom-galom lôm wê-ɲga hoɲ ma kasalê lau sêkêɲ whiɲ Yisu-ɲga bu wakêɲ ɲagêyô têtɲ ɲac. Aö gauc gêm bu wakêɲ ɲandê têtɲ ɲac e sêsôm yom sac sambuc.* Aö atac tec ɲac ɲandô, bocdinaɲ kasêlêɲ gatêɲ lau gameɲ apa-ɲga si malac atu-tu bu wakêɲ kisa têtɲ Yisu ndê lau.

¹²⁻¹³ “O kiɲ, têtɲ bêc daɲ dabuɲ-si ga atu-tu sêɲyaliɲ aö sa ma sêɲkiɲ aö bu wasip malac Damaskas wandi. Aö kasêlêɲ gambo seɲ, ma têtɲ ac kalhac lhu ɲawê atu daɲ sip akêɲ undambê ma pô aö ti lau naɲ sêwhiɲ aö.

¹⁴ Yac hoɲ apeɲ asip nom, ma aö gangô awha daɲ sôm yom têtɲ aö yêc Yom Hibru bocdec bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ɲga am kêɲ kisa aö? Am gitôm bôc naɲ gêli dau sa têtɲ ɲadau ndê gôliɲ dec tap ɲandê sa.’

¹⁵ Têtɲ ndoc dinaɲ aö gandac, ‘O ɲadau, am asa?’ Ma iɲ ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu, naɲ am kêɲ kisa.

¹⁶ Kwahic dec tisa. Aö gahoc dauɲ asê têtɲ am, ma kayaliɲ am sa bu nem akiɲ aö. Ma gêtɲ naɲ am kêyalê pi aö, ti gêtɲ naɲ watôc têtɲ am, naɲ am oc hoc asê têtɲ lau.

---

* **26:11** Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu ‘blasphemy’. Lau ɲatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau ɲahu bu iɲ bu kêɲ ɲandê têtɲ lau sêkêɲ whiɲ-ɲga e sêhu si sêkêɲ whiɲ siɲ ma sêpu Yisu. Ma lau ɲatô gauc gêm bu lau sêkêɲ whiɲ-ɲga bu sêlhac ɲaɲga ma sêsôm bu Yisu iɲ Anötö ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-ɲga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ɲac ndu. Alic yom ɲatô yêc Mat 26:63-66.

¹⁷ Aö wanğaho am su yêc lau Israel-nga amba, ma yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ si amba whiŋ. Kwahic dec wanŋkiŋ am têtŋ lau gameŋ apa-nga dinaŋ ndi.

¹⁸ Am oc kôm ŋac tandô po asê e sêkac dau kwi ma sêhu seŋ ŋasec-nga ma Sadaŋ ndê gôliŋ siŋ, ma sêsa seŋ ŋawê-nga ma sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Ma lau naŋ sêkac si ŋalôm kwi, naŋ dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi, ma kêŋ ŋac sêwêkaiŋ gameŋ sêndöc tali ŋapaŋ-nga sêwhiŋ lau naŋ sêti lau dabuŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ aö-nga.'

¹⁹ "O kiŋ Agripa. Aö galic Yisu hoc dau asê akêŋ undambê, ma aö gaŋğô iŋ ndê yom dec gasôc ŋapu.

²⁰ Aö gam mêtê lau bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ŋapu, ma sêkôm mêtê gitêŋ bu sêtôc asê bu ŋac sem dau kwi ŋandô. Aö gac hu yêc malac Damaskas, ma malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-nga hoŋ e gatêŋ lau apa si gameŋ whiŋ.

²¹ Tu dinaŋ-nga dec lau Israel-nga sêkôc aö dôŋ yêc lôm dabuŋ, ma bu sêndic aö ndu.

²² Magoc Anötö yob aö ŋapep e meŋ têtŋ acsalô dindec aö galhac am aŋôm-nga. Ma kwahic dec aö wasôm asê têtŋ lau hoŋ, lau tiwaê ma lau waêmba sêwhiŋ, bu yom hoŋ naŋ aö gahoc asê pi Yisu, naŋ ŋadaŋ so yom naŋ Moses ma lau propet sêhoc asê gwananŋ su pi gêtŋ naŋ oc hóc asê, naŋ dom.

²³ Ŋac sêsôm bu Mesaya oc hóc ŋandê e mbac ndu, ma tiŋambu iŋ oc ti ŋgac ŋamata-nga bu tisa akêŋ lau batê-nga, ma hoc yom asê pi Anötö

ndê lêt nem lau si sêmbô tali-nga têt in ndê lau Israel-nga, ma têt lau nan lau Israel dom, nan sêwhin. Yom dau oc tòm nawê bu pô gamen nasac-nga.”

24 Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus mbwêc in awha ahuc ma sôm, “Pol, am nem yom in yom solop dom. Yom daêsam nan sêndôhôn têt am, nan kôm am nem gauc kênsôn.”

25 Magoc Pol ô yom ma sôm, “O ngac atu Festus, aô neŋ gauc kênsôn dom. Anen yom in yom solop ma yom nandô.

26 Gêŋ hon dindêc hôc asê yêc lhu, ma bocdinaŋ dec kiŋ Agripa gitôm dom bu nem gauc gêŋ dau. Yomandô! In kêyalê gêŋ hon dindêc su, ma bocdinaŋ aô gasôm neŋ yom asê têt in yêc awê.

27 Kiŋ Agripa, am kêŋ whin lau propet si yom pi Mesaya, me mba? Aô gauc gêm bu am oc kêŋ whin su.”

28 Dec Agripa sôm têt Pol, “Am gauc gêm bu nasawa apê lec am oc kac anen nalôm kwi bu wakêŋ whin Yisu, a?”

29 Ma Pol ô yom ma sôm, “Aô bu wasôm yom nasawa apê me nasawa baliŋ, aô oc atac whin gêŋ tigen. Aô water mbec pi am ti mac lau hon nan anŋô anen yom dindêc, bu Anôtô kôm mac hon andi atôm aô ma akêŋ whin Yisu, magoc bu kôm mac atôm aô tu gandöc gapocwalô-nga lec dom.”

30 Pol sôm in ndê yom meŋ têt dinaŋ, goc Kiŋ Agripa tisa, ma gôlinwaga Festus ti Berenis ma lau hon nan sêndöc sêwhin in, nan sêtisa bocdinaŋ.

³¹ Nac sêhu andu dau siñ, ma sem yomgalôm têtj dau ma sêsôm, “Ngac dindéc kôm giso dan nanj tôm bu sêndic inj ndu me sêkêñ inj ndöc gapocwalô-nga lec dom.”

³² Ma Agripa sôm têtj Festus, “Oc tôm bu yac dahu ngac dindéc siñ lhö ndi, tigenj inj dau ndac bu Sisa êmatôc inj ndê yom.”

27

Pol têtj malac Rom gi

¹ Ma tinjambu sêsôm tidônj bu sêkêñ Pol ti lau gapocwalô-nga natô sêpi wanj danj, ma sênkinj nac sêtêtj malac Rom nanj yêc gamenj Itali-nga sêndi. Sêkêñ nac sêsip ngac siñ-nga danj amba, nanj ndê ñaê Julias, nanj ti ngac bata siñ-nga nanj yob Sisa ndê lau siñ-nga tonj danj.

² Dec nac sêpi wanj si, ma alu ngac danj ñaê Aristakus akêñ malac Tesalonika yêc gamenj Masedonia-nga api awhinj, ma yac asa a. Wanj dau menj akêñ malac Adramitiam ma gic waê bu êñsêlêñ sôc malac natô nanj sêyêc gamenj Esia-nga.

³ Nagalansê wanj dau sôc baö yêc malac Saidon. Julias tawalô Pol dec kênj inj sip baö gi bu ndic inj ndê silip kêsî tu bu sêpuc inj dönj ña gêtj natô-nga.

⁴ Tinjambu yac api wanj dau ma asa a tiyham. Yac bu ahôc gêlêc nduc Saipras, tigenj mbu ñadinda puc wanj dönj, dec yac anjghi aho yêc nduc ñadômbwê-nga.

⁵ Goc wanj dau kêsêlêñ mbo gwêc sawa, ma gi e ahôc gêlêc gamenj Silisia-nga ma gamenj

Pampilia-nga su, ma gacgeŋ a asôc malac Maira yêc gameŋ Lisia-nga.

⁶ Ma yêc dindê ngac bata siŋ-nga dau tap waŋ daŋ sa, naŋ meŋ akêŋ Aleksandria ma bu têt Itali ndi. Dec iŋ kêtŋ yac a alom.

⁷ Magoc waŋ dau kêtŋ ngahô dom. Yac ambo gwêc ŋasawa bêc daêsam, e a ampiŋ malac Naidas. Mbu ŋadinda puc yac dôŋ ŋapaŋ, bocdinaŋ dec akac waŋ kwi aŋôŋ gêm nduc Krit ŋa-awê-nga, ma anti a e ampiŋ malac daŋ ŋaê Salmone.

⁸ Waŋ kêsêlêŋ ti ŋawapac e ahôc asê sôc naŋ sêsam bu Salaŋ Ŋayham, naŋ yêc kêpiŋ malac Lasea.

⁹ Bêc daêsam giŋga su ma lau Israel si om atu naŋ sêhu gêŋ daneŋ-nga siŋ, naŋ pacndê su, dec yac aŋyalê bu oc asip têt sac tu dalac waŋ-nga ŋalôm. Bocdinaŋ Pol kêtŋ puc lau waŋ-nga ma sôm,

¹⁰ “Mac lau, aô kayalê su bu oc dasip ŋasac ŋalôm e waŋ ti wapa hoŋ oc sêniŋga, ma mboe yac dauŋ dawhiŋ.”

¹¹ Magoc ngac bata siŋ-nga dau kêtŋ daŋga Pol ndê yom dom. Iŋ sôc ngac nem gôliŋ waŋ-nga ti waŋ ŋadau si yom ŋapu.

¹² Sôc dinaŋ gitôm dom bu waŋ poc ŋayham têtŋ ndoc uhô-nga. Bocdinaŋ dec lau waŋ-nga daêsam sêsôm yom pitigeŋ bu sêsa tiyham ma sêŋsahê bu sêlac sêtêŋ malac Pioniks sêndi, ma waŋ poc dindê e têtŋ ŋayham meŋ sa. Yêc malac Pioniks, nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocdinaŋ sôc naŋ yêc malac dinaŋ iŋ sôc ŋayham tu waŋ sêpoc-nga têtŋ têtŋ uhô-nga.

Mbu nadinda

13 Yac ahôn e bêc daŋ mbu lilic kêsêlêŋ ŋayham, ma bocdinaŋ ŋac gauc gêm bu sêtap têm ŋayham sa bu sêlom malac Pioniks. Ŋac sêhê aŋga sa ma sêlac sêŋkuc baö Krit-ŋga si.

14 Ŋasawa baliŋ dom ma mbu sac daŋ puc ŋaŋga akêŋ baö-ŋga mbu sa têŋ gwêc sawa-ŋga.

15 Waŋ dau sip mbu dinda ŋalôm e tôm dom bu yac alac aŋkuc baö-ŋga. Bocdinaŋ yac am waŋ kwi kêsêlêŋ kêkuc mbu.

16 Mbu soc yac e nduc saun daŋ ŋaê Kauda pôc mbu ahuc ŋagec. Yac bu ahê waŋ ŋa-gômbwa pi lôlôc meŋ, magoc akôm wapac-wapac bu mbu puc nadinda sac andô.

17 Lau sêhê gômbwa sa pi lôlôc meŋ su, goc sêkic po pi waŋ atu ŋampê bu suc dom. Ŋac sêtôc dau bu mbu oc soc yac ŋapaŋ e waŋ ndi lôc pi gaŋgac yêc Sirtis, dec sêlêc lac su ma sêkêŋ aŋga gwêc-ŋga sip gi bu teŋ waŋ dôŋ ênti timalô, ma sêkêŋ waŋ dau tam mbo.

18 Têŋ bêc tilu-ŋga mbu ti gwêc gic pi waŋ sac andô, dec lau waŋ-ŋga sêtôc dau atu ma sic hu sêmbaliŋ wapa ŋatô siŋ sip gwêc.

19 Bêc titö-ŋga sêhêc waŋ ŋalac ti po ma wapa waŋ-ŋga ŋatô sa ma sêmbaliŋ siŋ sip gwêc gi.

20 Tigeŋ mbu dau timalô dom e bêc daêsam yac alic ac ti tata dom. Ma yac hoŋ mba gauc tigeŋ bu oc andiŋaŋ.

21 Lau waŋ-ŋga seŋ gêŋ daŋ dom tôm bêc daêsam su, goc Pol tisa ma sôm, “Mac lau, aö gakêŋ puc mac muŋ su, bu ahu nduc Krit siŋ dom, magoc mac asôc aneŋ yom ŋapu dom. Mac

bu anğô aneņ yom dau, dec gitôm dom bu atap ņawapac dindec sa, ma gêņ daņ oc niņga dom.

²² Magoc kwahic dec wasôm têņ mac bu nem ņalôm pêņ dôn, bu mac nem daņ oc niņga dom. Waņ tigeņ dec oc niņga.

²³ Aö Anötö ndê ņgac daņ, ma gam akiņ iņ ņapaņ. Alhabêc ôbwêc iņ kêkiņ ndê aņela daņ meņ kalhac whiņ aö.

²⁴ Ma sôm têņ aö, 'Pol, am töc daôm dom. Am oc lhac Sisa anğô-ņga bu iņ êmatôc nem yom. Ma tu am-ņga, Anötö oc kêņ lau hoņ naņ sêmbo waņ sêwhiņ am, naņ sêmbo tali.'

²⁵ Bocdinaņ mac lau, nem ņalôm pêņ dôn, bu aö gakêņ whiņ Anötö bu yom dau oc ņandô sa, tôm iņ ndê aņela sôm têņ aö.

²⁶ Waņ oc ndi lôc pi nduc daņ, tigeņ yac oc dandiņa dom."

Waņ gôlôc pi nduc

²⁷ Mbu tam yac ņapaņ ambo Gwêc Adria-ņga. Têņ bêc ti-14-ņga ma timaniņhu goc lau waņ-ņga sêņsahê bu yac asuņ sa baö.

²⁸ Sem dôhôn gwêc ņagapoņ ma sêtap sa b u ņagapoņ gitôm 37 mita. Ңasawa sauņ sem dôhôn tiyham ma sêtap sa bu ņagapoņ gitôm 27 mita.

²⁹ Ңac sêtöc bu waņ oc popoc pi hoc, bocdinaņ sêmbaliņ aņga hale sip waņku-ņga, ma sêkêņ bata bu laņsê ņagahô.

³⁰ Lau sêyob waņ-ņga gauc gêm bu sêhu waņ ti lau ņatô siņ, dec sêkôm bu sêkêņ gômbwa sip gwêc ndi, sêņsau bu oc sêkêņ aņga ņatô sip yêc waņ ņampê-ņga.

³¹ Magoc Pol sôm têtj ñgac bata ti ndê lau siñ-ñga bu, “Lau dinañ bu sêhu wañ siñ, dec mac oc andiñam.”

³² Tu dinañ-ñga lau siñ-ñga sêtim wac kic yêc g ômbwa, ma sêkêñ peñ sip gwêc gi.

³³ Têtj bêbêc ganduc Pol sôm têtj lau bu sêneñ gêtj. In sôm, “Bêc 14 giñga su lec mac ayob wañ ñapañ e mac añ gêtj dañ dom.

³⁴ Kwahic dec aô wasôm têtj mac bu gêtj dañ oc kôm mac ñayom dom, mac hoñ oc ambo tamli. Bocdinañ dec aneñ gêtj bu puc mac dônj.”

³⁵ In sôm yom dinañ su, goc kôc bolom ma gêm danje Anötö yêc ñac hoñ añgô-ñga, goc pô kôc ma gêtj.

³⁶ Dec lau hoñ si ñalôm timalô ma señ gêtj sêwhiñ.

³⁷ Yac lau nañ ambo wañ, nañ mba namba gitôm 276.

³⁸ Lau hoñ señ gêtj hôc ñac dônj, goc sêmbalin bolom batac sip gwêc gi bu kôm wañ tilo.

³⁹ Têtj ndoc gameñ ñawê sa nañ sêlic baö, tigen sem gauc gameñ dau. Sêlic söc ti ganğac apa ñayham, dec gauc gêm bu sêkêñ wañ ndi pi baö yêc dindê.

⁴⁰ Ñac sêtim aña ñawac kic sip gwêc giñga, ma sêngapwêc wac nañ sô gôlinj dônj, nañ su. Goc sêsö lac wañ ñatôkwa-ñga sa, bu mbu peñ lac ma kôc yac api baö andi.

⁴¹ Magoc wañ dau kêtj gi gôlôc pi ganğac ñabaö dañ yêc gwêc lôm e gacgeñ ñaña sa. Ma gwêc dinda gic pi wañ ñambu-ñga e kac popoc.

⁴² Têñ ndoc dinan lau sin-nga sêkic yom bu sêndic lau gapocwalô-nga hon ndu, bu sêsip gwêc ma sêlhô sêndi dom.

⁴³ Magoc ñac si ñgac bata bu nem Pol sa, dec kalhac ñac ahuc bu sêkôm si yom ñandô sa d om. In kên yatu bu lau nan sêñkôc tidôn nan sêpwê sêsip gwêc ma sêmun sêsôc baô sêndi.

⁴⁴ Ma in kên yatu bu lau ñatô sêsac apa wan-nga ñatô nan gwêc gic popoc. Ma ñalên dinan dec lau hon sêhôt asê baô ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

¹ Yac hon api baô ti lic sambuc, ma malô atap sa bu nduc dau ñaê sêsam bu Malta.

² Ma lau nduc-nga sêkôc yac hon sa ma sêyob ti sêmwasiñ yac ñalên ñayham. Têñ ndoc dinan u gic ma gameñ ñalhuc atu, bocdinan sêkôm ya golom bu yac aheñ daun.

³ Pol tap a basô ti gap bu kên pi ya ndi, magoc mboc sac dan yêc gap ñalôm, ma têt ndoc kêsahê ya ñandê, dec sa bu lhô ndi ma señ Pol sip amba.

⁴ Lau malachu sêlic mboc dau keseney Pol amba dôñ gacgeñ kêgalên, dec sêsôm têt dau bu, “Ñgac dê mboe in ñgac gic ñamalac ndu-nga, dec in wêkain ñagêyô atu. Gitôm bu gwêc kô in ndu su, magoc kwahic dec in oc wê sa dom.”

⁵ Tigeñ Pol kêbalip mboc dau sip ya gi, ma gên dan kôm in dom.

⁶ Lau dau sêkên bata bu in amba oc suñ me ñagahô in oc hudau sip ndi mbac ndu. Magoc

sêhôn ñasawa baliñ e sêlic gêñ dañ hôc asê iñ dom. Bocdinañ dec ñac gauc gêm bu mboe iñ oc anötö dañ.

⁷ Ngac dañ ñaê Publias gêm gôliñ nduc dinañ, ma iñ wêkaiñ ndê gameñ dañ yêc kêpiñ baö nañ wañ popoc kalhac. Iñ kôc yac sa a andöc iñ ndê andu, ma yob yac ñapep gitôm bêc tö.

⁸ Têñ ndoc dinañ Publias damba gêmbac yêc, ñamlic ñamahom ti kêc dau. Pol sôc gi gêlic iñ, ma teñ mbec ti kêñ amba sac iñ, ma kôm iñ ñayham sa.

⁹ Ma têñ ndoc lau nduc-nga sêlic gêñ dinañ, nañ sêhoñ si lau gêmbac hoñ sêtêñ Pol sêmeñ, ma iñ kôm ñac ñayham sa tiyham.

¹⁰ Ma ñac sêtoc yac sa ñalêñ ñayham daêsam. Ma têñ ndoc yac bu api wañ ma alhö andi, nañ sêkêñ gêñ hoñ bu puc yac dôn ambo gwêc ñasawa-nga têñ yac.

Pol hôc asê Rom

¹¹ Yac ambo nduc dau tôm ayô tö su, goc api lau malac Aleksandria-nga si wañ dañ. Wañ dau poc nduc dinañ têñ ndoc uhô-nga ma hôñ têm ñayham, ma yêc ñatôkwa-nga sêlêñ ñac si anötö gwam lu si anğô, dañ sêsam ñaê Kasto, ma dañ ñaê Polaks. Yac ahu gameñ dau siñ,

¹² ma alac e ahôc asê malac Sairakyus ma ambo dinañ tôm bêc tö.

¹³ Goc ahu malac dau siñ ma alac tiyham e a asôc malac Regiam. Têñ galañsê mbu ñayham dañ peñ lac ñapep, dec kêñ yac alac bêc tigeñ a asôc sôc yêc malac Puteoli, ma asip baö a.

14 Yêc dinan̄ yac atap lau sêkêñ whin̄ Yisu-nga ñatô sa, ma sêkôc yac sa a ambo awhin̄ ñac gitôm bêc 7. Ma tin̄ambu yac an̄sêlên̄ bu atên̄ malac Rom andi.

15 Lau sêkêñ whin̄-nga yêc malac Rom sên̄gô ñawaê bu yac an̄sêlên̄ ambo sen̄, dec sêsa sêmen̄ bu sêkôc yac sa. Ñatô sêtap yac sa yêc Apias ndê gamen̄ sêtidulu gên̄-nga, ma ñatô sêtap yac sa yêc gamen̄ nan̄ sêsam bu Andu Ñaclên̄-nga Tô. Têñ ndoc Pol gêlic lau sêkêñ whin̄-nga dinan̄, nan̄ in̄ atac pa su ma gêm dan̄ge Anötö.

16 Yac hon̄ an̄sêlên̄ a, e ahôc asê Rom su, goc sêkêñ ñasawa tên̄ Pol bu ndöc andu dan̄, ma sêkêñ ñac sin̄-nga dan̄ yob in̄.

Pol gêm métê mbo Rom

17 Bêc tö gin̄ga su, goc Pol kêgalêm lau bata Israel-nga nan̄ sêndöc Rom, nan̄ sa sêpitigen̄, ma sôm tên̄ ñac, “Anen̄ asidôwai Israel-nga, aô gakôm gên̄ so dan̄ tên̄ yac nen̄ lau Israel-nga dom. Ma gakôm gên̄ dan̄ nan̄ so aban̄i si gêbôm, nan̄ dom. Magoc sêkôc aô dôñ yêc Jerusalem ma sêkêñ aô gasip gôlin̄waga Rom-nga ti in̄ ndê lau sin̄-nga amba.

18 Ma lau Rom-nga dau sên̄sahê aô e sêtap sa bu aô gakôm gên̄ giso dan̄ nan̄ tôm bu sêndic aô ndu-nga, nan̄ dom. Dec ñac bu sêhu aô sin̄ walhö wandi.

19 Magoc lau Israel-nga sêtec, ma sêli awaha sa e anen̄ lên̄ dan̄ mbasi, dec aô gandac bu Sisa ngô anen̄ yom. Tigen̄ aô gakôm tu galic ñac sac-nga dom, me tu bu wan̄gôlin̄ yom pi ñac-nga dom.

20 Acsalô lec aö kagalêm mac sa amej, bu anjô anej yom pi gêj hoj dinaj. Mac alic bu sêsô aö dôj ña sen dindec, magoc aö gakôm gêj sac dañ dom. Gêj tigenj gakôm, nañ gakêj batanj gêj nañ lau Israel dau sêkêj bata.”

21 Lau Israel-ñga dinaj sêjgô Pol ndê yom ma sêsôm, “Lau nañ sêndöc gamej Judia-ñga nañ sêto bapia dañ têj yac, nañ hêganôj am dom. Ma asidôwai Israel-ñga akêj gamej dinaj, nañ sêtêj yac sêmenj, nañ sêsôm yom sac dañ pi am dom.

22 Magoc yac anyalê bu yêc gamej hoj lau sêpu lêj nañ lau sêkêj whij Yisu-ñga sêjkuc. Bocdinaj yac bu anjô am nem gauc ti yom pi lêj dau.”

23 Goc sêkêj bêc dañ bu sêkac sa sêwhij Pol tiyham.

Ma têj bêc dau ñac sêkac sa sêmbu andu nañ Pol yêc nañ, ma lau Israel-ñga hic daêsam sêmenj sêwhij, dec ti toj atu. Têj bêbêc ñapanj e telha Pol sôm yom têj ñac. Inj tôc Anötö ndê gôlij ñahu asê têj ñac. Ma inj whê Moses ti lau propet si yom sa bu kôm ñac sêjyalê bu Yisu inj Mesaya dau.

24 Lau ñatô sêjgô inj ndê yom ma sêkêj whij, magoc ñatô sêkêj whij dom.

25 Ñac sêsenj dau pi inj ndê yom, ma bocdinaj Pol sôm ndê yom ñambu-ñga têj ñac, ma tiñambu sêlhö têtêj. Ma yom ñambu-ñga nañ inj sôm têj ñac nañ sôm bocdec bu, “Yom dindec nañ Ñalau Dabuj sôm têj mac apami, nañ yom ñandô ma hêganôj mac solop. Propet Aisaya hoc yom dau asê bocdec bu:

²⁶ Am têtj lau dindê ndi ma sôm têtj ñac, 'Mac anjô aneñ yom ñapañ, magoc anyalê ñahu dom. Mac alic gêtj ñañ aö gakôm, ñañ ñapañ, tigeñ mac nem gauc sa dom.'

²⁷ Bu lau dau si ñalôm ñadandi sa. Ñac si dangasunj hôc ahuc, ma sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinañ dom, dec oc tôm tandô sêlic, dangasunj sênjô, ma sênjyalê aö tidônj yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi ma wakôm ñac ñayham sa." [Ais 6:9-10]

²⁸ Goc Pol sôm, "Bocdinañ anyalê bu Anötö kêkinj ñawaê ñayham pi inj ndê lêtj nem lau si-ñga ñañ mac atec, ñañ têtj lau gameñ apa-ñga. Ma ñac lau dau oc sênjô ti sêkôc sa." [

²⁹ Inj sôm su goc lau Israel-ñga sêlhö si, ma sêseñ dau pi inj ndê yom.]

³⁰ Tinjambu Pol mbo malac Rom gitôm yala lu. Ma tôm ñasawa dinañ, inj gêmlihi ñamalac dañ ndê andu dañ tu ndöc-ñga, ma inj kôc lau daêsam sa yêc andu dau, ñañ sêmeñ bu sêndic inj kêsi.

³¹ Inj gêm mêtê pi Anötö ndê gôlinj ma kêdôhônj lau pi Pômdau Yisu Kilisi. Inj kôm gêtj dau ti atac pa su, ma lau dañ sêlhac inj ahuc dom.

Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc
Bugawac: Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc New
Testament

copyright © 2013 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bugawac

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

1dcc5a6c-3c1e-54e8-aa77-af18a3782048